

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul Legii privind unele măsuri aferente selectării candidaților
la funcțiile de membri în organele de autoadministrare
ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participanții la avizare, consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
În vederea sporirii integrității membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea acestora dar și în general, în sistemul justiției, Parlamentul adoptă prezenta lege organică.	Comisia de la Veneția	1.	45. În sfârșit, Comisia de la Veneția și Direcția Generală subliniază necesitatea consultărilor corespunzătoare ale părților interesate și ale opoziției înainte de adoptarea definitivă a acestei legi.	Se acceptă. Proiectul a fost transmis spre avizare tuturor părților interesate, iar la 12.11.2021 a fost organizată ședința de consultare publică a proiectului.
	Curtea Supremă de Justiție	2.	Proiectul de lege menționat are drept scop instituirea unei comisii de evaluare ad-hoc care va fi responsabilă de verificarea integrității candidaților la funcțiile administrative în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și organelor specializate ale acestora. Relevăm că la pct. 12 al Avizului comun nr. 1069/2021 din 10-11 decembrie 2021 al Comisiei de la Veneția și al Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Statul de Drept și a Consiliului European se menționează: „Crearea unor organisme ad-hoc pentru evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor se bazează pe ipoteza că sistemul de justiție are deficiențe extrem de grave și că există îndoieli sistematice cu privire la integritatea magistraților. Cu toate acestea, pornind de la această ipoteză, înființarea modelului propus de comisia ad-hoc de evaluare a integrității implică, în sine un dublu risc. Pe de o parte,	Nu se acceptă. Avizul comun citat nu trebuie analizat fracționat, ci ca un tot întreg. Or, în esență, Comisia de la Veneția nu s-a pronunțat contra verificării propuse, subliniind în concluziile sale următoarele aspecte:

			presupune, chiar dacă e vorba de aparențe (care, în acest domeniu foarte sensibil, contează), că sistemul este afectat, în general, ceea ce poate fi extraordinar de nedrept pentru multe dintre elementele sale competente și integre, care sunt, în consecință, pătate de o suspiciune generală; pe de altă parte, o astfel de metodă se poate dovedi ineficientă, în ceea ce privește judecătoria și procurorii, pentru a înlătura îndoiala fatală pe care modelul însuși o creează sau o poate genera”.	”42. [...] în ultimă instanță, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația dominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează baze suficiente pentru supunerea tuturor judecătorilor și procurorilor, precum și membri ai CSM și CPS, la evaluări extraordinare de integritate.
			Comisia de la Veneția a mai statuat că odată dobândit statutul de magistrat, calitățile de integritate și competență trebuie prezumate până la proba contrară, care poate rezulta doar din evaluarea disciplinară sau a performanțelor funcționale prin proceduri legale adecvate.	43. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de CSM, SCP și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate în mod corespunzător, ca realizând un echilibru între beneficiile măsurii, în ceea ce privește contribuția la

			<p>încrederea sistemului judiciar și posibilele efecte negative ale acesteia.”</p>
		<p>3. În continuare, sugerăm să fie analizat proiectul de Lege propus sub aspectul respectării principiului clarității, accesibilității și previzibilității legii.</p> <p>Subliniem că în hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 26 din 27 septembrie 2016, Înalta Curte a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.</p> <p>Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.</p> <p>Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (Amann v. Elveția, 16 februarie 2000, §56; M.L. v. Norvegia, 7 septembrie 2017, §39).</p> <p>Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia.</p> <p>Previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.</p> <p>De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.</p> <p>Jurisprudența recentă a Curții Constituționale este constantă în demarcarea clară a exigenței de claritate și previzibilitate pe care trebuie să o îndeplinească orice act normativ.</p>	<p>Se acceptă. Conținutul proiectului a fost îmbunătățit.</p>

	Consiliul Superior al Procurorilor	4.	<p>Titlul propus este vag și nu respectă criteriile de calitate a legii, deoarece mai multe confuzii juridice derivă chiar din formularea acestuia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sintagma „unele măsuri” creează risc de interpretare arbitrară și nu este previzibilă, nefiind clar dacă sunt sau nu și alte măsuri în acest sens; - sintagma „aferele selectării candidaților” este un non-sens juridic, întrucât o parte din candidații în organele de autoadministrare (membrii -procurori/judecători) sunt aleși de către procurori/judecători în funcție în cadrul Adunărilor Generale. Natura juridică a exercițiului de selectare și a celui de alegere este total diferită și comportă particularități distincte specifice contextului de aplicare; -sintagma „funcții administrative” contextual este utilizată greșit pentru că membrii CSP/CSM nu îndeplinesc funcții administrative, aceasta fiind mai degrabă specific președintelui CSP/CSM, arealul competențelor cărui include și pe cele administrative (de administrare și executare a bugetului, de reprezentare în relații cu autoritățile naționale și internaționale, etc.). -titlul nu exprimă clar și precis că această procedură este de caracter unic. 	<p>Se acceptă. Conținutul proiectului a fost revizuit.</p>
		5.	<p>Referitor la preambul:</p> <p>Potrivit tehnicii legislative, preambulul expune finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, rațiunea adoptării, motivația socialpolitică, economică sau de altă natură a actului.</p> <p>Acesta poate însoți actul normativ de o importanță majoră. El nu are putere juridică și nu face parte din conținutul normativ al actului.</p> <p>Preambulul în speță, conține niște prevederi neclare, fiind în disonanță cu titlul proiectului or, din conținutul preambulului rezultă că dispozițiile Proiectului se referă la membrii titulari ai CSP/CSM, pe când titlul face referire doar la candidați.</p> <p>Sporirea integrității membrilor CSP/CSM constituie obiect de reglementare al altor legi.</p> <p>Probabil, din perspectiva filosofiei promovate de autori, prin Proiectul respectiv se urmărește asigurarea exigențelor procedurilor de accedere în funcția de membru al CSP/CSM, deoarece „preselecția” nu-l poate face pe acesta mai mult sau mai puțin integrat.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	Procuratura	6.	<p>De ordin general: - Potrivit art.21 alin.(1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative:</p>	<p>Nu se acceptă. Autorul avizului interpretează eronat</p>

	Generală	<p>„Proiectul unui act normativ se elaborează în câteva etape consecutive, după cum urmează: a) desemnarea persoanei responsabile sau, după caz, formarea grupului de lucru care va elabora proiectul, precum și asigurarea suportului tehnic, organizatoric și financiar al procesului de elaborare; b) determinarea categoriei, conceptului și stabilirea structurii actului normativ; c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative; d) întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene; e) consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător; f) întocmirea sintezei obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și, după caz, a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile; g) elaborarea versiunii finale a proiectului de act normativ.”</p> <p>În aceeași ordine de idei, potrivit art.30 alin.(1) lit.h) din același act normativ prevede: „Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr. 1, care va cuprinde cel puțin următoarele compartimente:.....constatări expertizei anticorupție;”</p> <p>Articolul 35 din aceeași lege prevede că: „(1) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a...”</p> <p>De notat, că în Nota Informativă la proiect, la pct.8 este indicat că: „proiectul de lege urmează a fi expertizat de Centrul Național Anticorupție în condițiile legii”, contrar prevederilor 30 alin.(1) lit.h) care stipulează că Nota informativă trebuie să cuprindă deja constatări expertizei anticorupție.</p>	prevederile Legii nr. 100/2017. Atragem atenție asupra art. 30 alin. (2) din legea menționată, potrivit căruia ”Compartimentele prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) se includ în nota informativă doar dacă, la elaborarea proiectului actului normativ, au fost realizate etapele corespunzătoare.”
	Uniunea Avocaților din Republici	7. Cu referire la motivele și circumstanțele care au determinat elaborarea proiectului dat, printre care se menționează în secțiunea a doua a notei informative și faptul că, opțiunea de a organiza adunările generale ale judecătorilor și procurorilor în regim on-line nu sunt fezabile, dat fiind termenul scurt de găsire a unei soluții tehnice fiabile, remarcăm că aceasta, în viziunea noastră, nu poate constitui un argument veritabil, în condițiile în care organul profesional al	Se acceptă.

ca Moldova		<p>avocaților într-un termen foarte scurt a reușit organizarea Congresului avocaților în regim on-line, asigurând un proces de vot electronic sigur și eficient pentru toți avocații cu drept de vot.</p> <p>Dimpotrivă, considerăm că anume incapacitatea de organiza adunările generale în regim on-line și votul electronic poate constitui un semnal al lipsei de voință în cadrul organelor profesionale în această privință, care ar putea fi soluționat și prin intermediul instituirii filtrului de integritate.</p>	
	8.	<p>Cu titlu de remarcă generală, atragem atenția că sintagma, cu care se operează în proiectul de lege - „organe de autoadministrare” (art. 3 alin. (1) din proiect), folosită în raport cu <u>organele profesionale</u> ale judecătorilor și procurorilor, nu este una corespunzătoare și indică mai mult în privința caracterului corporativ al acestor organe, distorsionează percepția publicului asupra naturii și rolului pe care aceste organe profesionale îl au în cadrul sistemului justiției și al societății, în general. Astfel, competențele și sarcinile organelor profesionale ale judecătorilor și procurorilor nu se limitează doar la autoadministrarea profesiilor, ci și la atribuții care produc efect în exterior și asigură eficiența proceselor de judecată în interesul tuturor justifiabililor, asigură calitatea actului de justiție în interesul primar al societății, fiind ghidați mai degrabă de interesele generale ale societății, decât cele care se concentrează pe interese eminamente interne și protecție a intereselor proprii.</p> <p>Tranziția de la conceptul de autoadministrare a profesiilor la cel al independenței profesiilor trebuie să fie însoțit și de modificarea corespunzătoare a terminologiei juridice din conținutul legislației în vigoare în materie de reglementare a profesiilor juridice. Probabil mai corect ar fi să fie utilizată sintagma <u>organele profesionale</u>.</p>	Nu se acceptă. Obiecția este nefondată. Utilizarea noțiunii de ”organe de autoadministrare” al judecătorilor sau procurorilor își are temeiul juridic în art. 1 din Legea nr. 947/1996 cu privire la consiliul Superior al Magistraturii și, respectiv, în art. 65 alin. (3) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.
A.O. „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”	9.	Prezentarea în Nota informativă de către autorii proiectului a justificării necesității unui asemenea mecanism extraordinar;	Se acceptă.
	10.	Reglementarea mai detaliată a termenelor în care urmează a fi desfășurată evaluarea, precum și clarificarea modului în care evaluarea se încadrează în procesul de organizare a alegerilor pentru funcția de membru în CSM, CSP și organele din subordinea lor;	Se acceptă.
	11.	Prevederea expresă în proiectul de lege a instituțiilor de drept care urmează să colaboreze cu Comisia de evaluare, stabilirea unor sancțiuni pentru neprezentarea informației solicitate de Comisia de evaluare și pentru sabotarea activității acesteia	Nu se acceptă. Colaborarea cu alte instituții nu trebuie să fie limitată la o listă expresă.

	A.O. "Vocea Justiției "	<p>12. Pornind de la premisele constituționale enunțate în art. 116 și 122 din Constituție, care se referă la statutul funcției de judecător (chiar și în calitate de candidați în organele de autoadministrare judecătorească), apreciem că prevederile prezentului proiect de lege cu privire la evaluarea integrității profesionale a candidaților care urmează să fie aleși de către organul suprem de autoadministrare judecătorească atentează flagrant la principiile independenței și inamovibilității magistraților, compromite dreptul judecătorilor la libertatea alegerii propriilor membri în CSM, precum și creează riscuri iminente pentru transformarea procedurii de evaluare într-un filtru de selectare politică arbitrară a candidaților din partea corpului judecătoresc la funcțiile electivă în organele de autoconducere.</p> <p>Totodată, Asociația reține recomandările Comisiei de la Veneția, care, prin Avizul din 13 decembrie 2021, menționează că "crearea unor organisme ad-hoc pentru evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor, implică în sine, un dublu risc. Pe de o parte, presupune că sistemul este afectat în general, ceea ce poate fi extraordinar de nedrept pentru multe dintre elementele sale competente și integre, care sunt, în consecință, pătate de această presupunere (suspiciune) generală; pe de altă parte, o astfel de metodă se poate dovedi inefficientă, în ceea ce privește judecătorii și procurorii, pentru a elimina îndoiala fatală, pe care conceptul însuși o creează sau o poate genera (pct.12)".</p> <p>Constituția și legea organică cu privire la CSM, deja permit politicului (legislativului și executivului) să selecteze în organul de autoadministrare judecătorească doar candidații din partea societății civile (profesorii titulari), la rândul său, garantând prerogativa de selectare și alegere a candidaților din partea judecătorilor exclusiv corpului de magistrați (Adunării Generale a Judecătorilor, în continuare AGJ).</p> <p>Prin urmare, în corelare cu principiul consfințit al separației puterilor în stat, unicul filtru legal și constituțional de selectare a membrilor judecători ai CSM este forul suprem al judecătorilor - AGJ, în calitate de organ suprem de autoadministrare al judecătorilor, dar nu un organ de evaluare instituit de exponenții puterii legislative și executive, așa cum este prevăzut în art. 5 al proiectului de lege.</p> <p>În primul rând, atunci când este vorba de evaluarea judecătorilor, trebuie să ținem cont de faptul că deja există mecanismul de evaluare, inclusiv extraordinară, care este reglementat de Legea Nr. 154 din 05-07-2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Anume aplicarea acestui "cadru legal viabil" a dus la blocarea activității CSM, CSP, colegiilor acestor și la comiterea încălcărilor care au avut loc în sistem.</p> <p>Acest fapt este un semnal clar despre lipsa voinței în interiorul sistemului de a face schimbări calitative.</p> <p>În circumstanțele date implicarea executivului și legislativului sunt inevitabile și necesare.</p>
--	----------------------------------	---	---

		<p>În al doilea rând, Asociația Judecătorilor atrage atenția asupra Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17.02.2016, care prevede că Autoritatea Națională de Integritate este o autoritate publică independentă față de alte organizații publice, față de alte persoane juridice de drept public sau privat și față de persoanele fizice, ce funcționează la nivel național ca structură unică și are următoarele funcții: a) exercitarea controlului averii și al intereselor personale; b) exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor; c) constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor. Inspectorii de integritate sunt instruiți în domeniul realizării eficiente a acestor atribuții: verificarea integrității funcționarilor publici. Potrivit articolului 7 alineat 3 al prezentei legi, Autoritatea prezintă în plenul Parlamentului anual, până în data de 31 martie, raportul său de activitate pentru anul precedent. Potrivit articolului 9 alineat 1 al prezentei legi, Autoritatea este condusă de un președinte, asistat de un vicepreședinte, care sunt numiți în funcții de Președintele Republicii Moldova la propunerea Consiliului de Integritate.</p> <p>Astfel, pentru realizarea evaluării averilor judecătorilor și procurorilor există un cadru legal viabil și în vigoare, nefiind necesar de intervenit prin încălcarea Constituției.</p> <p>Prin constituirea Comisiei de evaluare propusă prin acest proiect, din membri desemnați de Ministerul Justiției și propuși de fracțiunile parlamentare, din start este compromisă independența și imparțialitatea acestei comisii, fiind în măsură să afecteze obiectivitatea și legitimitatea procedurii de evaluare a candidaților</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Din cauza blocajului existent în activitatea CSM, CSP, termenul pentru elaborarea și promovarea proiectului este unul mai restrâns.</p> <p>Cu toate acestea, Ministerul Justiției a</p>
		<p>13. Ține de menționat că prezentul proiect de lege nu a fost supus unor largi dezbateri și consultări publice. În esență, consultațiile publice sunt metode de guvernare deschise și democratice, deoarece ele rezultă în asigurarea transparenței și responsabilității instituțiilor publice și ajută la identificarea unor potențiale zone de divergențe înainte ca legile să fie adoptate.</p> <p>Consultațiile pe marginea legislației și politicilor elaborate, pentru a fi eficiente, trebuie să poarte un caracter incluziv și să ofere părților participante timp suficient pentru a pregăti și înainta recomandările privind proiectul legilor; autoritățile statului trebuie de asemenea să asigure existența unui mecanism adecvat prin care autoritățile publice să confirme recepționarea și să ofere un răspuns prompt la contribuțiile respective.</p>	

		<p>În baza recomandărilor elaborate de către organismele internaționale și regionale, precum și referindu-se la bunele practici ale Statelor membre ale Consiliului European, consultațiile publice de regulă durează începând de la o perioadă minimă de 15 zile și până la două sau trei luni, deși este necesar să fie posibilă prelungirea acestui termen în caz de necesitate, ținând cont, inter alia, de natura, gradul de complexitate și volumul actului normativ propus spre analiză, precum și în funcție de datele/informația adițională ale acestuia. Totodată, Comisia de la Veneția, la pct.9 în Avizul din 13 decembrie 2021, a atenționat autoritățile de la Chișinău că necesitatea stringentă de "curățire" a justiției – "nu justifică lipsa de consultare a părților interesate, în special a celor esențiale. Comisia de la Veneția reamintește că o consultare semnificativă a opoziției și a părților interesate este un element-cheie în procesul democratic de legiferare. Consultări adecvate (nu mimate) ar trebui să aibă loc înainte de adoptarea finală a acestei legi.</p> <p>În scop de garantare a participării eficiente, mecanismele consultative trebuie să admită înaintarea contribuțiilor la etapele timpurii ale elaborării proiectelor de acte normative, precum și în cursul derulării procedurii legislative, aceasta însemnând nu doar etapa când proiectele respective sunt elaborate de ministerele relevante, dar și etapa examinării proiectelor de acte normative în Parlament (de exemplu, prin organizarea unor ședințe publice a dezbaterilor pe marginea proiectelor de acte normative). Discuțiile purtate într-o asemenea manieră, permit participarea în dezbateri deschise, ceea ce va spori înțelegerea de către toate părțile interesate a factorilor diverși, având ca rezultat creșterea nivelului de încredere în actele normative adoptate. În cele din urmă, aceasta de asemenea va rezulta într-o îmbunătățire a procesului de implementare a legilor după adoptare, precum și o sporire a încrederii publice în instituțiile statului, per ansamblu. (a se vedea Opinia interimară a ODIHR referitor la proiectul de lege cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor procuraturii din Republica Moldova (versiunea din septembrie 2019), pct. 140).</p> <p>În final, Asociația Judecătorilor "Vocea Justiției" solicită Guvernului să respecte principiile constituționale ale Statului de Drept și anume separarea celor trei puteri independente în stat: Legislativă (Parlament), Executivă (Guvern și Președinție) și Judiciară (Judecătorii) și colaborarea dintre ele pentru a oferi cetățenilor cele mai bune servicii, inclusiv justiție corectă.</p>	<p>respectat consecutivitatea etapelor elaborării legislative, fiind publicat anunțul de inițiere a elaborării proiectului, fiind organizate consultări publice off-line. De asemenea, proiectul a fost transmis tuturor părților interesate pentru avizare și consultare.</p>
--	--	--	--

II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect

<p>Articolul I. Obiectul legii Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor și organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului selectării candidaților și numirii acestora în funcțiile respective.</p>	<p>Consiliul Superior al Magistraturii</p>	<p>14.</p>	<p>La art.1 alin.(1) se propune de introdus ca subiecții ai evaluării, " <i>inspectorii-judecători din cadrul Inspecției Judiciare</i> ". Or, potrivit art. 7 din Legea cu privire la CSM nr. 947/19.07.1996, Inspecția judiciară, de rînd cu Colegiul de evaluare și Colegiul de selecție, este un organ specializat, independent format pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii care asigură, verificarea activității organizatorice a instanțelor judecătorești la înfăptuirea justiției (atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate). Totodată, în exercițiul atribuțiilor sale, inspectorul-judecător beneficiază de inviolabilitatea prevăzută la art.19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, avînd statut de subiect cu statut de demnitate publică înaltă.</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul are drept scop evaluarea integrității doar a candidaților la funcțiile din cadrul CSM, CSP și colegiilor acestora. Membrii Inspecției judiciare vor fi evaluați în cadrul procesului de evaluare extraordinară.</p>
	<p>CRJM</p>	<p>15.</p>	<p>Art. 1 Recomandam sa fie evaluați doar candidații pentru CSM si CSP. Termenul este scurt și, în aceasta perioadă, cu greu vor fi evaluați doar aceștia (circa 70-80 de candidați, la care se adaugă persoanele apropiate lor). Doar în noiembrie 2021, numărul de judecători înscriși la concursurile pentru candidații în CSM și organele specializate ale acestuia a fost de 38, fără a lua în calcul ceilalți candidați din partea societății civile. Nu va fi timp pentru evaluarea calitativa a celorlalți circa 100 de candidați pentru colegii și a persoanelor apropiate lor. Pe de altă parte, evaluarea superficială a candidaților pentru CSP si CSM va fi o vulnerabilitate enormă a viitorului proces de evaluare externă.</p>	<p>Se acceptă parțial. Inițial vor fi evaluați candidații la funcțiile membru al CSM și CSP, iar ulterior – candidații pentru alte funcții. Aspectul dat va fi prevăzut în cuprinsul art. 2 alin. (3) din proiectul de lege.</p>
		<p>16.</p>	<p>De asemenea, propunem ajustarea textului legii prin corectarea expresiei de „funcția de candidat în CSM și CSP”. Calitatea de membru în consilii nu este o funcție, ci o calitate.</p>	<p>Nu se acceptă. În proiect este utilizată noțiunea de "funcția de membru al CSM, CSP", care este deja folosită în legislație. A se vedea art. 69 alin. 3¹ din</p>

				Legea nr. 3/2016, art. 3, 3 ¹ din Legea nr. 947/1996 ș.a.
<p>Articolul 2. Subiecții legii (1) Prevederile prezentei legi se aplică candidaților la funcția de membru, sau după caz, de membru supleant în:</p> <p>a) Consiliul Superior al Magistraturii;</p> <p>b) Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor;</p> <p>c) Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor;</p> <p>d) Colegiul disciplinar al judecătorilor;</p> <p>e) Consiliul Superior al Procurorilor;</p> <p>f) Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor;</p>	Comisia de la Veneția	17.	<p>27. Evaluarea pentru aprecierea bunurilor candidaților va cuprinde persoane apropiate candidatului în sensul Legii 133 din 2016. Definiția persoanelor apropiate conform legii respective ar trebui examinată pentru a se vedea dacă este relevantă și esențială în acest scop și pentru a se vedea dacă gama de persoane ar putea fi acoperită în mod realist în intervalul de timp restrâns preconizat. Aceste persoane apropiate au drept de veto asupra cooperării lor cu evaluarea? Dacă răspunsul este da, acele persoane au un rol puternic în facilitarea oportunităților legitime ale candidatului. Un membru al familiei înstrăinat sau un fost asociat de afaceri ar putea folosi această putere pentru a frustra aspirațiile legitime ale candidatului. Dacă răspunsul la întrebarea anterioară este nu, terțul este supus problemelor și interferează cu viața privată într-un scop în care ar putea să nu aibă niciun interes. Din aceste motive, lista persoanelor apropiate trebuie să fie restrânsă și esențială.</p>	Nu se acceptă. Noțiunea de "persoane apropiate" este deja definită în legislația națională și utilizată pe larg în domeniul verificării integrității. Nu considerăm necesar modificarea acesteia.
	World Bank	18.	<p><u>Art. 2 alin. (2):</u> Technically, close persons and other persons mentioned here are not subjects of the evaluation, because the Evaluation Committee will not evaluate their integrity, as they are not candidates for positions. The scope of evaluation of candidates will include certain aspects which concern close and other persons related to the candidates. The provision should be reworded accordingly and placed in the article about the powers of the Evaluation Committee.</p>	Nu se acceptă. Mutarea în alt articol nu schimbă esența normei.
	Autoritatea Națională de Integritate	19.	<p>În corespundere cu prevederile art. 2 din proiect, subiecții ai legii sunt candidații la funcția de membru / membru supleant în organele de autoadministrare ale CSM și CSP și structurile create pe lângă/in interiorul acestora.</p> <p>Astfel, reținând calitatea din oficiu de judecător sau procuror, a unora din candidați, considerăm că cei vizați urmează să fie supuși, la fel, în perspectivă, procedurii de evaluare extraordinară. Or, delegarea unora din judecători sau procurori în organele de autoadministrare, după evaluarea prin prisma prezentului proiect de lege, ar putea însemna parcurgerea unei evaluări simplificate pentru respectivii, comparativ cu ceilalți judecători și procurori, iar în consecință – instituirea în funcțiile – cheie din Justiție a unor eventuale persoane mai puțin integre, care ar compromite, a-priori, reformarea sistemului per-ansamblu.</p>	Se acceptă parțial. Autorul avizului a înțeles eronat esența evaluării propuse. Conform prevederilor proiectului, absolut toți candidații la funcțiile din CSM și CSP vor fi evaluați. Evaluarea integrității candidaților

<p>g) Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor;</p> <p>h) Colegiul de disciplină și etică al procurorilor;</p> <p>(2) Subiecții ai evaluării prevăzute de prezenta lege sunt și persoanele apropiate candidaților, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și persoanele menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.</p>			<p>În sensul dat, Autoritatea propune de a analiza opinia respectivă, iar proiectul de lege să facă clarificările de rigoare, dacă vor fi sau nu supuși evaluării extraordinare judecătoria și procurorii din cadrul CSM și CSP.</p>	respectivi nu exclude efectuarea evaluării ordinare a judecătorilor și procurorilor și nici verificarea anuală a integrității de către ANI.
		20.	<p>Mai mult ca atât, considerând că toți judecătorii și procurorii urmează să parcurgă evaluarea extraordinară, indiferent de instituția unde activează, Autoritatea reiterează mecanismul pe care l-a propus prin avizul său adresat Ministerului Justiției, nr. 07/6752 din 17.11.2021, la proiectul Conceptului privind evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor, elaborat de către Ministerul Justiției.</p>	Se acceptă parțial. Autorul avizului a înțeles eronat esența evaluării propuse. Evaluarea integrității propusă în prezentul proiect de lege și evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor sunt 2 proceduri de verificare distincte. Ministerul Justiției va promova ambele proceduri, doar că în 2 proiecte de legi distincte.
	Consiliul Superior al Procurorilor	21.	<p>Art. 2 alin. (2) Alineatul 2 nu este compatibil cu prevederile art.3 alin.(1) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și art.5 din Legea integrității nr.82/2017, care peransamblu stabilesc principalii actori din domeniul integrității în sectorul public la nivel politic, instituțional și profesional. Aspectul referitor la verificarea inclusiv și a persoanelor apropiate a fost analizat și de către Comisia de la Veneția, care expune că „Definiția persoanelor apropiate în temeiul legii</p>	Nu se acceptă. Subiecții prezentului proiect de lege nu pot fi identici cu cei prevăzuți în Legea nr. 133/2016 și Legea nr. 82/2017. Or,

		<p>respective ar trebui examinată pentru a se vedea dacă este relevantă și esențială în acest scop și pentru a se vedea dacă gama de persoane ar putea fi acoperită în mod realist în intervalul de timp restrâns prevăzut. Aceste persoane apropiate au drept de veto în ceea ce privește cooperarea lor cu evaluarea? În cazul în care răspunsul este afirmativ, aceste persoane au un rol important în facilitarea oportunităților legitime ale candidatului. Un membru de familie înstrăinat sau un fost asociat de afaceri ar putea folosi această putere pentru a zădărnici aspirațiile legitime ale candidatului. În cazul în care răspunsul la întrebarea anterioară este nu, terțul este pus în dificultate și se intervine în viața privată pentru un scop în care s-ar putea să nu aibă nici un interes. Din aceste motive, lista persoanelor apropiate trebuie să fie restrânsă și esențială.</p>	<p>scopul urmărit de aceste acte normative este altul decât cel propus de prezentul proiect.</p> <p>Din legea nr. 133/2016 a fost preluată doar noțiunea de "persoană apropiată" pentru a evita definirea repetată a acesteia.</p>
Procuratura Generală	22.	<p>La art.2 alin.(2) în calitate de subiecți ai evaluării sunt și persoanele apropiate candidaților, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și persoanele menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.</p> <p>Cu privire la acest aspect, considerăm necesară excluderea alineatului (2) al art.2 din proiect ori restrângerea cercului subiecților supuși evaluării cu enumerarea exhaustivă a acestora. Evaluarea așa-ziselor „persoane apropiate candidatului” în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, (e.g. concubinul/concubina, nepot/nepoată, unchi/mătușă, cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră) poate reprezenta o ingerință nejustificată în viața lor privată.</p> <p>În același context, reținem că, articolul 28 din Constituție și art.8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului protejează persoanele contra ingerințelor arbitrare ale puterii publice în dreptul lor <i>inter alia</i> la viața privată. Acest fapt presupune obligații negative din partea autorităților statale, și anume de a nu interveni în mod disproporționat în exercitarea acestor drepturi de către persoanele fizice. [HCC 7/2015 (testarea integrității profesionale), § 123]</p> <p>Un exemplu privind obținerea unor rezultate neobiective aferent evaluării candidatului, în acest sens, ar fi cazul în care anumite „persoane apropiate candidatului” sunt în relații ostile cu ultimul, iar legea nu oferă garanții precum preîntâmpinarea de răspundere penală a persoanei pentru declarații neveridice, și altele.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Proiectul definește clar cercul de subiecți care nimeresc sub incidența noțiunii de "persoane apropiate", făcându-se trimitere expresă la prevederile corespunzătoare din Legea nr. 133/2016 și din Legea nr. 132/2016.</p> <p>Suplimentar, precizăm că persoanele apropiate vor fi audiate doar dacă va fi identificată o asemenea posibilitate/necesitate. De asemenea,</p>

		<p>În aceeași ordine de idei, Comisia de la Venția în cadrul celei de-a 129-a sesiune plenare în Avizul comun al Comisiei și al Direcției generale pentru drepturile omului și statul de drept a Consiliului Europei, a statuat: „Un membru de familie sau un fost asociat de afaceri ar putea folosi această putere pentru a zădărnici aspirațiile legitime ale candidatului. Din aceste motive, lista persoanelor apropiate trebuie să fie restrânsă și esențială.”</p> <p>— Mai mult ca atât, în acord cu prevederile art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul averii și al intereselor personale nu se extinde asupra unor subiecți precum: nepot/nepoată, unchi/mătușă, cumnat/cumnată, ginere/noră.</p> <p>Analiza prevederilor mai denotă și lipsa garanțiilor subiecților prevăzuți la art.2 alin.(2) de a se abține de a face declarații în privința persoanelor apropiate, tară ca acest drept să se răsfrângă negativ în privința candidatului. La acest capitol menționăm că, asemenea garanții sunt prevăzute la art.90 alin.(1) din Codul de procedură penală, „Rudele apropiate, precum și soțul, soția, logodnicul, logodnica, concubinul, concubina bănuțului, învinutului, inculpatului, nu sunt obligate să facă declarații împotriva acestuia.”</p> <p>Prin urmare, evaluarea „persoanelor apropiate candidaților” nu poate justifica ingerințe (disproporționate în raport cu scopul urmărit) mai mari decât legea procesual penală care are ca scop „protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite”...[..].</p> <p>În același mod s-a expus și Comisia de la Venția în Avizul comun al Comisiei și al Direcției generale pentru drepturile omului și statul de drept a Consiliului Europei unde a statuat: „Legea ar trebui să prevadă garanții adecvate pentru protecția dreptului la viață privată și de familie al judecătorilor, procurorilor și al persoanelor terțe implicate în procedură.”</p> <p>Subsecvent remarcăm că, prevederile art.2 alin.(2) nu coroborează cu obiectul legii din art. 1 care prevede: „Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului selectării candidaților și numirii acestora în funcțiile respective.”</p>	<p>persoanele apropiate au dreptul de a refuza participarea la audieri, iar informația despre rezultatul audierii acestora nu se va face publică.</p>
--	--	--	---

			Prin urmare, considerăm că prevederile art.2 alin.(2) aferent subiecților evaluării, depășesc obiectul de reglementare a legii, motiv pentru care propunem excluderea alineatului (2) al art.2 din proiectul de lege.	
	Uniunea Avocaților or din Republica Moldova	23.	În privința cercului de subiecți ai evaluării prevăzute prin proiect, menționăm că acesta este unul nelimitat (art. 2 alin. (2) din proiect), or dispozițiile alin. (4), (5) al art. 33 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, se referă „la orice persoană fizică sau juridică”. În acest sens, precizăm că, potrivit art. 6 din proiect, evaluarea integrității se efectuează, totuși, doar în privința candidaților (lit. a)), în rest celelalte persoane și persoanele apropiate candidaților nu sunt supuse evaluării integrității, fiindu-le doar solicitate anumite informații și declarații. Prin urmare, propunem reformularea alin. (2) art. 2 al proiectului legii, astfel încât acesta să se refere <u>la subiecții legii sau subiecții în privința cărora legea se aplică</u> , și nu subiecții evaluării integrității.	Nu se acceptă. Cercul de subiecți este unul deja aplicat în practică de către ANI. Atunci când este vorba de verificarea integrității, cercul subiecților nu poate fi limitat doar din considerentul că verificarea lor va fi făcută de un alt organ.
	CRJM	24.	Art. 2 Redacția propusă: (1) Prevederile prezentei legi se aplică candidaților pentru Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor. (2) În contextul evaluării candidaților menționați la alineatul (1) poate fi verificată și averea persoanelor menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Argumente: Propunem o nouă redacție a articolului 2, pentru: a. A limita evaluarea doar la membrii CSM și CSP b. A nu limita verificarea averii doar la aspectele din Legea nr. 133/2016 (în practica ar putea apărea necesitatea verificării și a altor aspecte relevante) c. A clarifica faptul că membrii familiilor candidaților nu sunt evaluați separat. Ei fac parte a evaluării candidaților.	Se acceptă parțial. Inițial vor fi evaluați candidații la funcțiile de membru al CSM și CSP, iar ulterior – candidații pentru alte funcții.
Articolul Comisia independentă	3. Comisia de la Veneția	25.	40. Durata mandatului ar trebui totuși indicată mai clar în lege.	Se acceptă.

evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor (1) Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare – Comisia de evaluare) efectuează evaluarea integrității candidaților la funcțiile administrative din organele prevăzute la art. 2 alin. (1).	World Bank	26.	<u>Art. 3 alin. (2):</u> Establishing a clear term of mandate of the Evaluation Committee is a welcome change. We suggest not limiting the Committee's role only to the evaluation of candidates for vacancies open at the time of enactment of the amendments and extend its mandate for the vacancies that will appear later (for example, within 2-4 years after enactment of the amendments). The Evaluation Committee's filtering role will be useful even after compositions of the SCM and SCP are renewed. The Committee may also be involved in the future evaluation of judges and prosecutors if it is started.	Se acceptă parțial. Proiectul va stabili că Comisia de evaluare se constituie pentru perioada efectuării evaluării candidaților la funcțiile de membri în organele prevăzute la art. 2 alin. (1), vacante la data intrării în vigoare a legii sau care vor deveni vacante în termen de 7 luni de la data intrării în vigoare a legii. Dacă se va decide implicarea CE în viitoarea procedură de evaluare extraordinară a judecătorilor și procurorilor, atunci termenul de acțiune a prezentei legi va fi modificat.
(2) Comisia de evaluare se constituie pentru perioada efectuării evaluării tuturor candidaților	Consiliul Superior al Procurorilor	27.	Art. 3 alin. (1) Integritatea este un element-cheie în confirmarea probității profesionale a unui procuror sau judecător, dar verificarea sau evaluarea acestuia trebuie să se conformeze cadrului normativ național. Astfel, regimul de integritate și aspectele aferente acestuia, precum și modul de efectuare a verificărilor, fac obiectul mai multor acte legislative din cadrul normativ național:	Nu se acceptă. Actele normative invocate nu acoperă scopul propus de prezentul proiect – evaluarea candidaților

la funcțiile administrative vacante din organele prevăzute la art. 2 alin. (1) la data intrării în vigoare a prezentei legi.		<p>-Legea privind verificarea titularilor și candidaților la funcțiile publice nr.271/2008; -Legea privind evaluarea integrității instituționale nr.325/2013; -Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132/2016; -Legea integrității nr.82/2017; -Legea privind avertizorii de integritate nr.122/2018.</p> <p>Cumulul acestor acte normative răspund, într-o manieră clară și previzibilă, modului de aplicare în practică a tuturor standardelor relevante domeniului indicat, stabilind principii, reguli fixe și proceduri care au, în final, obiectivul de a verifica agenții publice sub aspectul respectării regimului de integritate. În aceste condiții nu este clar care va fi activitatea Comisiei pe această dimensiune.</p>	la funcțiile din organele prevăzute la art. 2 din proiect și este mai vastă decât verificarea integrității efectuată de ANI.
	28.	<p>Art. 3 alin. (1)</p> <p>Conceptual este greșit utilizat în text cuvântul „vacante”, deoarece de facto nici o funcție eligibilă din CSP nu este vacantă, or potrivit prevederilor art.73 alin.(2) din Legea nr.3/2016 membrii aleși ai Consiliului Superior al Procurorilor își exercită mandatul până la alegerea noilor membri.</p> <p>Potrivit accepțiunii promovate în spațiul public, precum și în conformitate cu sensul atribuit măsurii de evaluare anunțate, se deduce că această procedură va avea un caracter unic, realizată o singură dată, ca fiind o acțiune cu titlu de excepție (în sensul apropiat procedurii de „vetting” asupra căreia există deja viziuni ale mecanismelor de monitorizare).</p> <p>Este necesar să subliniem că în septembrie 2019 un proiect de lege similar a fost intens dezbătut la nivel național, iar Comisia de la Veneția, urmare a analizei efectuate asupra acestuia, a invocat mai multe îngrijorări ce derivă din necesitatea respectării stricte a standardelor de specialitate.</p> <p>Având în vedere mențiunile din acest document, vom sublinia că în ipoteza unei asemenea proceduri se impune stabilirea expresă a caracterului unic (de excepție) al măsurii de referință.</p> <p>Prezentul Proiect nu asigură acest sens al conceptului propus.</p> <p>Considerăm necesar să se facă precizările corespunzătoare, care să ofere claritate juridică adecvată, astfel încât să se exprime modalitatea la care se referă autorii Proiectului - procedura de pre-evaluare se preconizează a fi o măsură de excepție și legea va prevedea un termen de realizare a acesteia? sau se propune o abordare conceptuală cu totul inedită</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>O funcție devine vacantă din momentul expirării mandatului persoanei care deține funcția respectivă. Anume acest fapt constituie temei pentru alegerea unor noi membri.</p> <p>Prelungirea artificială a perioadei de exercitare a împuternicirilor are drept scop doar evitarea blocajului administrativ din cauza lipsei cvorumului necesar pentru funcționarea CSM, CSP etc.</p> <p>Remarcăm că această</p>

		<p>- procedura de evaluare similară unui „vetting” va fi aplicată periodic în privința candidaților în organele de autoadministrare ale procurorilor/judecătorilor?</p> <p>Această clarificare este de o necesitate fundamentală deoarece implică viziuni și analize diferite, deoarece impun criterii și considerații individualizate.</p>	prelungire artificială nu constituie temei pentru amânarea la nesfârșit a alegerii membrilor noi. Referitor la natura evaluării propuse, precizăm că aceasta este o măsură de excepție.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	29.	<p>Cu referire la mandatul Comisiei de evaluare sau mandatul membrilor acestei comisii, remarcăm că nici alin. (2) art. 3, nici art. 5 al proiectului legii nu oferă un răspuns în acest sens, fiind doar stipulat că comisia se constituie pentru o perioadă incertă și sporadică. În acest sens, propunem reformularea alin. (2) art. 3, astfel încât să fie menționat că, comisia funcționează în perioada efectuării evaluării tuturor candidaților la funcțiile administrative vacante din organele corespunzătoare, <i>constituirea acesteia fiind realizată prin efectul legii și realizată prin desemnarea reprezentanților membri ai comisiei</i> (de exclus sintagma: „se constituie”). Or, a ceasta comisie nu este una ad-hoc, ci este creată pentru a activa permanent, și funcționează ori, de câte ori există o funcție vacantă în organele stabilite la ali. (1) art. 2 din proiect.</p>	Nu se acceptă. Verificarea integrității propusă de prezentul proiect este un exercițiu unic, care se va încheia în momentul stabilit în proiect.
	30.	<p>Totodată, norma juridică de la alin. (2) art. 3 are un conținut tranzitoriu, deoarece stabilește aplicabilitatea acestei norme în privința unor anumite situații existente la intrarea în vigoare a legii, adică limitează aplicarea acestei norme la un număr limitat de raporturi juridice. În cazul în care se dorește reglementarea momentului intrării în vigoare a legii și aplicarea acestei legi în privința tuturor funcțiilor vacante la momentul intrării în vigoare a legii, această dispoziție legală trebuie să se regăsească în capitolul care ține de dispozițiile finale și tranzitorii, iar din alin. (2) art. 3 trebuie excluse cuvintele „la data intrării în vigoare a prezentei legi”.</p>	Se acceptă parțial. Dispozițiile finale și tranzitorii au fost modificate.
Procuratura Generală	31.	<p>La art.3 alin.(2) după propoziția „Comisia de evaluare se constituie pentru perioada efectuării evaluării tuturor candidaților la funcțiile administrative vacante din organele prevăzute la art.2 alin.(1) la data intrării în vigoare a prezentei legi.”, considerăm că urmează a</p>	Se acceptă parțial. Art. 3 alin. (6) din proiect va stabili că „(6) Comisia de

		<p>fi completată cu sintagma „ și își încetează activitatea după devenirea definitivă a tuturor deciziilor adoptate”.</p> <p>Prin sintagma „perioada efectuării evaluării” s-ar înțelege numai perioada când comisia evaluează candidații, fără să cuprindă și perioada de examinare a contestațiilor împotriva deciziilor emise de comisie.</p> <p>Considerăm că, și în această perioadă Comisia trebuie să fie funcțională deoarece la examinarea contestațiilor pot apărea diverse chestiuni care ar necesita examinarea de forul indicat (Ex. - înlăturarea unor omisiuni vădite).</p>	<p>evaluare își încetează activitatea la finalizarea evaluării ultimului candidat.”.</p>
	CRJM	<p>32. Art. 3</p> <p>Redacția propusă:</p> <p>(1) Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare – Comisia de evaluare) efectuează evaluarea integrității candidaților la funcțiile administrative din organele prevăzute la art. 2 alin. (1).</p> <p>(2) Comisia de evaluare se constituie <u>este constituită</u> pentru perioada efectuării evaluării tuturor candidaților la funcțiile administrative vacante din organele prevăzute la art. 2 alin. (1) la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care vor deveni vacante în termen de 4 luni de la <u>intrarea în vigoare a prezentei legi</u>.</p> <p>(3) <u>Comisia de evaluare își încetează activitatea la finalizarea evaluării ultimului candidat.</u></p> <p>Argumente:</p> <p>Propunem indicarea în lege a duratei mandatului Comisiei de evaluare. Din proiectul de lege nu este clar dacă evaluarea externă a candidaților în CSM și CSP va avea loc doar pentru alegerile din 2022, sau la fiecare alegeri în CSM, CSP. După cum rezultă din opinia Comisiei de la Veneția din decembrie 2021, pre-vettingul poate fi utilizat doar o singură dată.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Momentul încetării activității CE a fost revizuit.</p>
Articolul 4. Independența Comisiei de evaluare (1) Comisia de evaluare are independență funcțională și	World Bank	<p>33. <u>Art. 4 alin. (1):</u></p> <p>The Committee should be independent and autonomous from any public authority. While the words "legal person" may technically cover public authorities, it is better to state it directly. The text should also include independence of members from the organizations that nominated them to the Committee (Add: "Members of the Independent Evaluation Committee act independently from the organizations or authorities that nominated or selected them".)</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul a fost redactat.</p>
		<p>34. <u>Art. 4 alin. (2):</u></p>	<p>1. Se acceptă;</p>

<p>autonomie decizională față de oricare persoane fizice sau juridice, indiferent de forma de organizare.</p> <p>(2) În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza Regulamentului privind organizarea și funcționarea acesteia, aprobat de către aceasta.</p> <p>(3) Finanțarea activității Comisiei de evaluare se efectuează din contul și în limita mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției</p>		<p>1) To promote transparency of the process, the regulations should be published after approval.</p> <p>2) We suggest including a provision that the Committee decides on all matters of its organization and operation which are not regulated in the law.</p>	<p>2. Nu se acceptă. Acest fapt rezultă din denumirea regulamentului. Nu-i necesar de a prevedea expres.</p>
		<p>35. <u>Art. 4 alin. (4):</u></p> <p>1) Either in this provision or in the previous paragraph, we suggest stipulating that the Committee's secretariat may also be funded from sources not prohibited by law (or stipulate explicitly that both the Committee and its secretariat may be funded by technical assistance provided by Moldova's development partners, as this is probably the only feasible source of funding except for the state budget).</p> <p>2) This provision on the secretariat is insufficient. It should provide that a public authority (like the Ministry of Justice in the previous version of the draft) should provide technical and logistical support (providing premises for meetings, arranging recording and broadcasting of meetings, if required by regulations, publishing decisions and announcements of the Committee on the Government's or Ministry's website). Other support functions (collection and analysis of information, correspondence with candidates and other persons to obtain information necessary for the evaluation, translation of documents if needed, etc.) should be assigned to a secretariat independent from the Ministry and other public authorities. Such a secretariat could be financed by the international development partners which should be stated directly in the law. Independence of the secretariat is essential as it removes any doubt in the impartiality of the process. It would also provide a dedicated secretariat which does not have to perform other functions, like the Ministry's staff.</p> <p>3) The law should also provide for the powers of the secretariat members including access and processing of information about candidates and other persons necessary for the evaluation, processing of personal data and confidential information. The law should place duty on the secretariat not to disclose information obtained during implementation of the Committee's mandate or use such information for purposes not related to the evaluation.</p>	<p>1. Se acceptă. Textul a fost redactat.</p> <p>2. Nu se acceptă. Lucrările de secretariat vor fi asigurate doar de Secretariatul CE.</p> <p>3. Se acceptă. Dreptul de acces la informație, inclusiv on-line a fost deja inclus în proiect.</p>
	Ministerul	<p>36. La proiectul de lege:</p> <p>- art.4 alin.(3) textul „alocate Ministerului Justiției de la bugetul de stat” se propune de substituit cu textul „aprobate Ministerului Justiției în legea bugetară anuală”;</p>	<p>Se acceptă.</p>

de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege. (4) Comisia de evaluare dispune de un secretariat, care funcționează în baza unui Regulament aprobat de Comisie.	Finanțelor			Textul alineatului respectiv a fost redat într-o nouă versiune.
		37.	- la art.4 alin.(4) este prevăzut că Comisia de evaluare dispune de un secretariat, dar nu este indicat din care sursă va fi asigurată funcționalitatea acestuia	Se acceptă. Proiectul a fost completat la art. 3 alin. (4) cu prevederi exprese în acest sens.
	Curtea Supremă de Justiție	38.	La art. 4 alin. (3) din proiectul Legii privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative propunem excluderea sintagmei „și din alte surse neinterzise de lege” întru excluderea sponsorizării și influenței ulterioare a unui organ independent de către persoane interesate, inclusiv din exterior. Or, pentru a avea o autonomie decizională față de orice persoane (fizice sau juridice), Comisia de evaluare nu poate fi finanțată din alte surse decât din bugetul de stat.	Nu se acceptă. Expresia invocată este frecvent utilizată în legislația națională. Ea include donațiile, granturile, sponsorizările ș.a. surse de venit legale primite inclusiv de la partenerii externi ai Republicii Moldova. Beneficierea de susținerea financiară a partenerilor de dezvoltare nu constituie o încălcare a legislației, mai ales în contextul în care o mare parte a bugetului național este format din resurse financiare parvenite anume din asemenea surse externe.

	Consiliul Superior al Procurorilor	39.	Art. 4 alin. (2) Opinăm că criteriile de evaluare trebuie să fie stabilite la nivel de lege și nicidecum într-un regulament, aprobat de Comisia de evaluare. Această ipoteză a fost susținută și de către Comisia de la Veneția atunci când a analizat modificările din 24 august 2021 aduse Legii cu privire la Procuratură, menționându-se că „[...]din perspectiva statului de drept, încredințarea CSP-ului cu o putere practic nelimitată de a defini condițiile materiale în care PG poate fi demis este o abordare extrem de contestabilă. Astfel de reguli trebuie să aibă cel mai înalt nivel posibil de legitimitate.”	Se acceptă parțial. Proiectul conține prevederi exprese referitoare la criteriile de evaluare a integrității și a averii. Regulamentul va reglementa organizarea și funcționarea CE și a secretariatului acesteia.
		40.	Art. 4 alin. (3) Nu sunt clare sursele de finanțare a activității Comisiei de evaluare.	Nu se acceptă. Expresia utilizată pentru identificarea surselor de finanțare este frecvent utilizată în legislația națională. Ea include donațiile, granturile, sponsorizările ș.a. surse de venit legale primite inclusiv de la partenerii externi ai Republicii Moldova. Beneficierea de susținerea financiară a partenerilor de dezvoltare nu constituie o încălcare a legislației, mai ales în contextul în care o

			mare parte a bugetului național este format din resurse financiare parvenite anume din asemenea surse externe.
		41.	Art. 4 alin. (4) Prezintă incertitudine cine va asigura secretariatul Comisiei de evaluare și remunerarea activității membrilor acestuia, având în vedere volumul impunător care este pus pe seama acestuia. Nu este clară și previzibilă modalitatea de recrutare a personalului, statutul lor oficial (funcționar public, personal tehnic, etc), care influențează și competențele și modul de salarizare.
	Uniunea Avocaților din Republica Moldova	42.	Cu privire la independența comisiei, considerăm necesară reformularea alin. (1) art. 4, or comisia nu poate decide contrar hotărârilor definitive ale instanțelor de judecată, ale Curții Constituționale, nu este în măsură să decidă contrar voinței Parlamentului Republicii Moldova, și nu poate face abstracție de deciziile organelor jurisdicționale internaționale ale căror decizii sunt obligatorii pentru Republica Moldova. Prin urmare, <i>autonomia decizională</i> este, în orice caz, limitată de lege și tratatele internaționale la care statutul este parte, ceea ce impune comasarea alin. (1) și (2) într-un singur alineat, deoarece cele două alineate trebuie să facă parte dintr-o singură normă juridică, circumscrisă unei singure reguli și unei singure idei.
	A.O. "Vocea Justiției"	43.	La articolul 4 din proiect este prevăzut că Finanțarea activității Comisiei de evaluare se efectuează din contul și în limita mijloacelor financiare prevăzute anual în bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege. Este foarte ambiguă această formulare și trezește suficiente suspiciuni de natură să creeze dubii cu privire la independența și imparțialitatea acestei Comisii. Din ce surse neinterzise de lege poate fi finanțată această Comisie? Judecătorii pot primi doar salariu și onorarii din activitatea de creație, didactică și științifică, dar acestea trebuie să fie declarate, transparente și din surse credibile.
			Se acceptă parțial. Proiectul a fost completat referitor la sursa de finanțare a activității Secretariatului. Alte detalii invocate se vor regăsi în Regulamentul acestuia.
			Nu se acceptă. Comasarea celor două alineate în unul singur nu va modifica esența prevederilor acestora.
			Nu se acceptă. Proiectul nu intervine cu modificări referitor la salariul judecătorului. Proiectul stabilește cuantumul indemnizației lunare

			pentru membrii CE, care nu au statut de judecător. Formularea "alte surse neinterzise de lege" este folosită în legislația financiară/fiscală pentru a defini donațiile, sponsorizările, granturile ș.a.
	CRJM	44.	Art. 4 alin. (3) Recomandăm să excludem sintagma „și în limita”, având în vedere că Comisia va fi finanțată și din surse extrabugetare, iar limita acestora poate varia de la o lună la alta.
Articolul 5. Componența Comisiei de evaluare (11) Comisia de evaluare este formată din 6 membri, desemnați după cum urmează: c) 3 membri naționali numiți de Ministerul Justiției la propunerea fracțiunilor parlamentare conform principiului proporționalității, și	Comisia de la Veneția	45.	19. În proiectul de lege revizuită nu există nicio indicație despre cine sunt „partenerii de dezvoltare”. Ministerul Justiției a explicat că această formulă se referă la partenerii internaționali prezenți în Republica Moldova și activi în domeniul justiției. Din motive de claritate, legea ar trebui să ofere o definiție clară a termenului „parteneri de dezvoltare” sau cel puțin să se refere la un act juridic relevant în care se găsește o astfel de definiție.
		46.	20. Proiectul de lege nu stabilește procedura de selecție a membrilor comisiei de evaluare dintre „partenerii de dezvoltare”.
			Nu se acceptă. Textul alineatului respectiv a fost redat într-o nouă redacție.
			Se acceptă. Textul a fost completat.
			Se acceptă parțial. Proiectul stabilește criteriile de selecție a membrilor, care sunt valabile inclusiv și pentru membrii internaționali. Partenerii de dezvoltare își au procedurile lor interne de selectare a

<p>cîte 1 membru supleant pentru aceştia, propuşi în aceeaşi ordine;</p> <p>d) 3 membri şi 2 supleanţi desemnaţi de către partenerii de dezvoltare şi aprobaţi cu votul a 3/5 din deputaţii aleşi.</p> <p>(12) Membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerinţe:</p> <p>i) are studii superioare;</p> <p>j) se bucură de o reputaţie ireproşabilă;</p> <p>k) are cel puţin 10 ani de experienţă în unul din următoarele domenii: juridic, economic, al investigării infracţiunilor de corupţie şi celor conexe corupţiei sau cel al integrităţii;</p> <p>l) nu este deputat în Parlament, consilier sau</p>			<p>experţilor, reprezentanţilor. Astfel, nu putem impune în legislaţia naţională a unor proceduri unificate pentru toţi partenerii.</p>
	47.	<p>21. Articolul 5 § 2 enumeră mai multe cerinţe pentru membrii Comitetului. Aceste criterii nu precizează dacă membrii trebuie să fie cetăţeni moldoveni sau pot fi străini, ceea ce ar putea fi relevant pentru cei selectaţi de donatorii internaţionali. Dacă acesta este cazul, criteriile ar trebui ajustate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Criteriile au fost stabilite de o manieră generală, pentru a putea fi aplicate atât membrilor naţionali, cât şi celor internaţionali. Drept urmare, nu este cazul să indicăm o anumită cetăţenie.</p>
	48.	<p>22. Este pozitiv că proiectul de lege revizuit oferă mai multe garanţii pentru membrii comisiei de evaluare, pentru a le asigura independenţa şi imparţialitatea (articolul 5 §2). Cu toate acestea, deşi cerinţele pe care trebuie să le îndeplinească membrii comisiei de evaluare în ceea ce priveşte competenţa, experienţa, integritatea şi neafilierea lor la Parlament sau la un partid politic sunt rezonabile (art. 6(2)), cerinţa ca membrul „ nu a ocupat funcţia de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani” pare lipsă de justificare rezonabilă. Nota informativă nu motivează crearea unui astfel de mecanism extrajudiciar şi nici nu indică raportul pentru perioada de trei ani. Standardele internaţionale în această chestiune sunt bine stabilite şi destul de clare: membrii judiciari ai Consiliilor pentru Justiţie ar trebui să fie aleşi de colegii lor. Având în vedere că verificările de integritate sunt <i>de facto</i> o parte constă în procesul de selecţie a membrilor CSM, CPS şi a altor organisme specializate, cerinţa propusă care implică faptul că judecătorii şi/sau sistemul judiciar <i>in sine</i> nu poate fi de încredere este arbitrară şi ar trebui respinsă? De reamintit că Comisia de la Veneţia şi Direcţia pentru Drepturile Omului a Direcţiei Generale pentru Drepturile Omului şi Statul de Drept, în</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Stabilirea termenului de 3 ani derivă din necesitatea de a asigura imparţialitatea membrilor CE în raport cu foştii lor colegi.</p>

<p>funcţionar public în autoritatea administraţiei publice a Republicii Moldova;</p> <p>m) nu a făcut parte dintr-un partid politic în ultimii 5 ani;</p> <p>n) nu a deţinut funcţia de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani.</p> <p>(13) Calitatea de membru în Comisia de evaluare este incompatibilă cu orice altă funcţie sau activitate remunerată, cu excepţia activităţii didactice, ştiinţifice şi de creaţie.</p> <p>(14) Calitate de membru în Comisia de evaluare încetează în caz de:</p> <p>e) încetare a activităţii Comisiei de evaluare;</p>	World Bank	49.	<p>Raportul lor interimar comun nr. reforma a Curţii Supreme de Justiţie şi Parchetul (în continuare „Aviz 2019”) din Republica Moldova au recomandat (alin. 55) ca numărul de membri ai comisiei de evaluare (comitet de specialitate însărcinat cu evaluarea integrităţii, stilului de viaţă şi profesionalismului judecătorii în funcţie de Curtea Supremă) cu experienţă judiciară (adică foşti judecători sau foşti judecători de la curtea constituţională) <i>ar trebui să fie mărite în măsura în care un număr substanţial de membri (dacă nu jumătate) au experienţă judiciară.</i></p> <p><u>Art. 5 alin. (1) lit. a):</u></p> <p>1) "based on the proportionality principle" – This is a vague provision which can mean many things (one member per each faction, the number of candidates proportionate to the number of MPs included in a faction or factions constituting the parliamentary majority, etc.). We recommend clearly stipulating who has the right to propose Evaluation Committee members and also stipulate the procedure for such proposal.</p> <p>2) Involving the parliament in the appointment of the Evaluation Committee members politicizes the process. We suggest considering alternatives, for example selection of 3 members through open competition among candidates proposed by NGOs, academia, the Bar.</p> <p>3) "as 1 alternate member in the same order" – The provision is ambiguous. There should be at least 2 alternates.</p> <p>4) The role of the Ministry of Justice in "appointing" members should be clarified. In general, the approach proposed in the previous version of the draft law was better – the Government approves the full composition based on the proposal received from the nominating organizations. In this case, the Ministry or State Chancellery could check that the proposed candidates comply with the eligibility requirements for the Committee members and make relevant recommendations to the Government. Approving the final composition by the Government would also give the Committee a higher authority. We recommend reconsidering this approach.</p>	<p>1. Nu se acceptă Textul este suficient de clar.</p> <p>2. Nu se acceptă. Reprezentanţii ONG, cadrele didactice ş.a. oricum pot participa la concurs.</p> <p>3. Se acceptă</p> <p>4. Se acceptă</p>
		50.	<p><u>Art. 5 alin. (1) lit. b):</u></p> <p>(1) Appointment of members nominated by the international development partners by the parliament will politicize the process of selection. It can also delay the start of the evaluation if the process is delayed in the parliament. It may also limit the pool of experts who may be willing to undergo the parliamentary approval procedural. We recommend changing the approach to approving composition of the Evaluation Committee (see previous comment).</p>	<p>1. Nu se acceptă. Redacţia actuală derivă din necesitatea de a evita disputele referitoare la implicarea sau</p>

<p>f) demisie;</p> <p>g) retragere a calității de membru pentru:</p> <p>6) survenirea circumstanțelor de incompatibilitate sau necorespunderea cerințelor de la alin. (2);</p> <p>7) încălcarea intenționată a legislației din domeniul protecției datelor cu caracter personal și din domeniul integrității;</p> <p>8) săvârșirea unei infracțiuni în flagrant;</p> <p>h) deces.</p> <p>(15) În cazul încetării calității de membru al Comisiei de evaluare, atribuțiile membrului respectiv vor fi exercitate de către</p>		<p>The wording of this provision is also not sufficiently detailed, for example, it is not clear what happens if the development partners suggest a long list of candidates that includes more than 3 members plus 2 alternates or simply proposes a list of 5-6 names without indicating who should be a full member and who should be an alternate; not clear how the parliament reviews this proposal, etc. Given the experience in Ukraine, it is likely that international partners will jointly propose a list of candidates that includes around 6 names. This means that MPs will have to make a choice from the list. It is unclear how this choice would be made or how long the process would take under the current arrangement. In Ukraine, among all the commissions that include experts nominated by the international community there is no example in which Parliament was involved. It has either been Cabinet of Ministers, High Council of Justice, Council of Prosecutors or High Qualification Commission for Judges, which appointed members to selection/ethics commissions from experts nominated by the international community.</p> <p>2) Define "development partners". It may be also advisable to narrow down the list of development partners to those who provided assistance to Moldova in the justice and anti-corruption areas, for example, during the past 2 years.</p> <p>3) Indicate that nominations by development partners can be submitted on a joint list. In all the commissions in which international community nominated experts in Ukraine, nominations were submitted on a joint list. Making this clarification ensures that there are no future challenges to the process based on this procedural issue.</p> <p>4) The draft law should stipulate the timeline for submitting the nominations.</p>	<p>neimplicarea minorității parlamentare.</p> <p>2. Se acceptă.</p> <p>3. Se acceptă parțial. Lista va fi aprobată de Guvern.</p> <p>4. Se acceptă parțial. Aceste detalii sunt importante, dar vor fi prevăzute în regulamentul Comisiei de Evaluare.</p>
	51.	<p><u>Art. 5 alin. (2) lit. c):</u> Not clear what is "area of integrity". Could be replaced with "anti-corruption and good governance".</p>	Se acceptă.
	52.	<p><u>Art. 5 alin. (2) lit. d):</u> Maybe also to exclude former public officials who served in public office during certain period of time (for example, 3 years).</p>	Se acceptă.
	53.	<p><u>Art. 5 alin. (2) lit. f):</u> Maybe also to exclude current and former members of SCM, SCP and subordinate bodies (bodies responsible for selection, performance evaluation and discipline of judges and prosecutors).</p>	Se acceptă.
	54.	<p><u>Art. 5 alin. (3) lit. c):</u></p>	Se acceptă.

membrul supleant corespunzător.		<p>This is an ambiguous ground for termination of office. First, the word "withdrawal" can mean that it should be initiated by the entity that nominated the Committee member. Second, it is not clear why only breach of personal data or integrity legislation triggers the termination. If drafters would like to provide for the possibility of early termination of office in case of a member's committing certain violations, a better approach would be stipulating that the Committee itself may decide on the early termination of the member's mandate in case of a gross violation of the law or Committee's Rules of Procedure (which should include provision on the respect for privacy and personal data protection, conflict of interest, etc.).</p>	
	55.	<p><u>Art. 5 alin. (3) lit. d):</u> Additional grounds for early termination could include: non-attendance of at least 2 meetings in a row without justified grounds; serious illness that does not allow to perform functions during more than 1 month; conviction for a crime or sanctioning for an administrative infringement related to violation of anti-corruption restrictions.</p>	Se acceptă.
	56.	<p><u>Art. 5 alin. (4):</u> It is not clear what is "corresponding alternate member". If the intention is to link alternates to specific Committee members, it is not the optimal approach, because if one of the alternates is not able to step in there will be no replacement. There is also no justification for linking specific alternates to specific Committee members. The better approach is to stipulate in the law that the list of alternates (if there is more than one for the respective group of members) has the order of priority according to the which the first person on the list is the first replacement when a vacancy appears.</p>	<p>Nu se acceptă. Importanța faptului că exercitarea atribuțiilor membrului absent va fi realizată de membrul supleant propus în aceeași ordine ca și cel absent rezidă în faptul că prin aceasta se asigură păstrarea reprezentativității prevăzute la art. 5 alin. (1).</p>
Autoritatea Națională de Integritate	57.	<p>Legat de prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) proiect, Autoritatea este reticentă față de mecanismul propus prin care 3 membri naționali ai Comisiei de evaluare vor fi propuși de către fracțiunile parlamentare. La caz, din practica Autorității, delegarea membrilor în Comisia Națională de Integritate de către fracțiunile parlamentare a fost considerată contra-productivă, care a generat pericole de ingerință și a constituit unul din argumentele-cheie care au stat la baza reformării Comisiei Naționale de Integritate.</p>	<p>Nu se acceptă. Argumentele în favoarea opțiunii selectate pentru promovare au fost expuse în nota</p>

			informativă și în analiza impactului proiectului.
		58. Legat de prevederile art. 5 alin. (3) proiect, Autoritatea consideră că cerința respectivă poate îngreuna procesul de selectare/identificare a membrilor naționali ai Comisiei de evaluare. Or, este mai puțin probabil ca candidații care s-ar potrivi cel mai bine cu calitatea de membri naționali în Comisia de evaluare să nu practice și alte activități remunerate decât cele specificate și permise. Totodată, reținând mandatul acestei comisii, estimat la 1 an de zile, s-ar putea ca candidații relevanți să nu dorească să renunțe la activitățile lor remunerate.	Nu se acceptă. Stabilirea acestor incompatibilități este necesară pentru a evita un posibil conflict de interese și pentru a asigura dedicarea totală a membrilor pentru activitățile din cadrul CE.
Curtea Supremă de Justiție	59.	La art. 5 din proiectul legii nu se conține o descriere a noțiunii „partenerii de dezvoltare”, acest fapt urmând a fi concretizat.	Se acceptă.
	60.	Totodată, nu sunt clare criteriile de selectare a membrilor comisiei de evaluare (verificarea integrității, averii, inclusiv a rudelor acestora, stilului de viață, reputație ireproșabilă etc.). Or, modul de selecție al membrilor Comisiei de evaluare ar trebui să fie transparent și să garanteze imparțialitatea și integritatea acestora.	Se acceptă parțial.
	61.	La fel, considerăm că membrul Comisiei de evaluare urmează să dețină cetățenia Republicii Moldova, acest criteriu urmând a fi introdus la art. 5 alin. (2) prima literă din proiect, pentru evitarea influenței factorului extern asupra sistemului judiciar.	Nu se acceptă Introducerea condiției de cetățenie va face imposibilă implicarea experților internaționali în CE, fapt care va diminua și din imparțialitatea și profesionalismul membrilor CE.
	62.	Art. 5 alin. (2) , de asemenea, urmează a fi completat cu următorul criteriu: „nu are antecedente penale”.	Se acceptă parțial.

			Pentru evitarea interpretărilor eronate, noțiunea de ”reputație ireproșabilă” a fost detaliată, făcându-se trimitere la art. 16 alin. (2) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern. În acest context, ”reputația ireproșabilă” include și lipsa antecedentelor penale.
Consiliul Superior al Magistraturii	63.	La art.5 alin. (1) - noțiunea „desemnare”, este una vagă, urmează de stabilit procedura de desemnare (în bază de concurs, la discreția autorității care-l desemnează)	Se acceptă parțial. Textul a fost redactat.
	64.	lit b) se propune a specifica concret partenerii de dezvoltare care urmează să desemneze membrii în Comisia de evaluare, pentru a exclude interpretări eronate la acest subiect.	Se acceptă parțial În contextul propunerilor recepționate de la alte părți interesate, proiectul a fost completat cu noțiunea de ”partener de dezvoltare.
	65.	În coroborare cu alin.(1) art.3 din proiect, urmează de stabilit termenul pentru care este constituită Comisia de evaluare, (o dată în 4 ani, 6 ani,...), dacă această Comisie va activa de fiecare dată când se vor petrece concursuri în CSM, CSP, organele specializate.	Se acceptă. Termenul a fost stabilit.
	66.	la alin. (2) lit. f) nu este clară cerința față de un membru al Comisiei, privind deținerea anterioară a funcției de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani. Care este relevanța anume în termenul de 3 ani?	Se acceptă. Stabilirea termenului de 3 ani derivă din necesitatea de a

			asigura imparțialitatea membrilor CE în raport cu foștii lor colegi.
		67.	<p>Totodată, considerăm oportun a introduce la art. 5 cerința față de membrii Comisiei privind deținerea cetățeniei Republicii Moldova.</p>
	Curtea de Apel Bălți	68.	<p>Art. 5 reglementează Componența Comisiei de evaluare la alin. (1), lit. a) și anume: membrii naționali și supleanții acestora sunt numiți de Ministerul Justiției la propunerea fracțiunilor parlamentare, astfel, nefiind determinat în nici un mod rolul CSM în acest sens. În această situație, considerăm oportun indicarea rolului și atribuțiilor CSM la acest capitol;</p>
			<p>Nu se acceptă. Introducerea condiției de cetățenie va face imposibilă implicarea experților internaționali în CE, fapt care va diminua și din aparența de profesionalism și imparțialitate a membrilor CE.</p> <p>Nu se acceptă. Judecătorii și procurorii vor avea posibilitate să se pronunțe prin intermediul adunărilor generale în privința candidaților care vor promova verificarea integrității. În context, subliniem faptul că CE nu trebuie asimilat cu organele de autoadministrare. Reieșind din posibilele conflicte de</p>

			<p>interese, nu considerăm oportun de a modifica componența propusă a CE.</p>
		69.	<p>La art. 5 alin. (2) se indică cerințele care trebuie să le întrunească membrul Comisiei de evaluare. Cumulând toate cerințele indicate se ajunge la concluzia că, se restrânge considerabil numărul și cercul potențienților, în esență limitându-se doar la cei din rândul profesorilor și pensionarilor ce pot pretinde la această funcție, deci ar fi mai oportun să fie revizuit acest alineat cu lărgirea numărului potențialilor potențienți;</p>
	Curtea de Apel Chișinău	70.	<p><u>Art. 5 al. 1 lit. a) al proiectului Legii.</u> Având în vedere că, verificările de integritate sunt de facto o parte consistentă a procesului de selecție a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și altor organe specializate, întru respectarea principiului proporționalității și pentru asigurarea aparențelor necesare de imparțialitate și independență a Justiției, Curtea de Apel Chișinău propune ca, pe lângă cei trei membri ai Comisiei de evaluare, care urmează a fi propuși de către Parlament, să fie numiți și trei membri propuși de judecători și procurori din afara sistemului, de exemplu din mediul academic, asigurând-se în așa mod proporționalitatea membrilor Comisiei și excluderea oricăror suspiciuni privind politizarea procesului de evaluare. Or, membrii investiți în funcție printr-o decizie politică, vor dispune de putere decizională în cadrul Comisiei, însă forurile decizionale, chemate să hotărască împotriva judecătorilor, trebuie să fie compuse inclusiv și de reprezentanții acestora, cu drept de vot decisiv, pentru a se asigura aparențele necesare de imparțialitate, independență și credibilitate, per contrar procesul riscă să devină unul formal.</p>
			<p>Nu se acceptă. Criteriile sunt suficiente pentru a asigura selectarea unor candidați profesioniști și imparțiali.</p> <p>Nu se acceptă. Judecătorii și procurorii vor avea posibilitate să se pronunțe prin intermediul adunărilor generale în privința candidaților care vor promova verificarea integrității. În context, subliniem faptul că CE nu trebuie asimilat cu organele de autoadministrare. Reieșind din posibilele conflicte de interese, nu considerăm oportun de a modifica</p>

			componenta propusă a CE.
		71.	<p>Lit. a) al 2 al proiectului Legii, se propune a fi completat cu sintagma " iar 2/3 din membri să fie licențiați în drept".</p>
			<p>Nu se acceptă</p> <p>Reieșind din complexitatea evaluării, în proiect a fost prevăzută experiența în unul din următoarele domenii: juridic, economic, al investigării infracțiunilor de corupției și celor conexe corupției sau cel al verificării integrității.</p> <p>Nu se consideră oportun de a stabili anumite limite pentru reprezentanții unui anumit domeniu în detrimentul altui domeniu.</p>
	Consiliul Superior al Procurorilor	72.	<p>Există o incertitudine privind stabilirea într-un mod clar a partenerilor de dezvoltare, precum și a modului de selectare a acestora.</p> <p>Pentru asigurarea clarității pe această dimensiune a pledat și Comisia de Veneția, notând că „În proiectul de lege nu există nici o indicație cu privire la cine sunt „partenerii de dezvoltare. Din motive de claritate, legea ar trebui să ofere o definiție a termenului „parteneri de dezvoltare”, sau cel puțin să facă trimitere la un act juridic relevant în care se găsește o astfel de definiție.</p> <p>Proiectul de lege nu stabilește procedura de selectare a membrilor comisiei de evaluare din rândul „partenerilor de dezvoltare.”</p>
			<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost completat cu detalii referitoare la "partenerii de dezvoltare".</p>

		73.	<p>Art. 5 alin. (1)</p> <p>Autorii nu au prezentat nici un argument plauzibil aferent numărului de 6 membri identificat ca fiind oportun pentru această Comisie de evaluare. Această structură a atras și atenția experților Comisiei de la Veneția, care au menționat că „Având în vedere că CEI va fi alcătuit din 6 membri, ar trebuie să existe instrucțiuni cu privire la ceea ce se va întâmpla dacă voturile sunt împărțite în mod egal între membri. [...]”</p> <p>Nu este clar raționamentul identificării Ministerului Justiției ca autoritate ce va numi 3 membri. Proiectul nu prevede nimic nici cu referire la dreptul MJ de a respinge candidaturile propuse.</p> <p>Considerăm că în varianta propusă, când doar Guvernul și Parlamentul au atribuții la formarea componenței Comisiei de evaluare, este desconsiderat de o manieră disproporționată rolul corpurilor profesionale în acest proces și se creează premisele unei imixțiuni nejustificate a puterii executive și a puterii legislative în puterea judecătorească, ceea ce este inadmisibil.</p> <p>Vom atenționa asupra faptului că în acest caz este vorba despre o procedură derogatorie, care are un caracter excepțional și chiar din spiritul acesteia deja se deduce riscul existenței unor influențe, iar completarea acesteia cu aspecte tendențioase riscă să o transforme într-un mecanism de presiune, care să nu respecte condiția obiectivității.</p> <p>Este necesar să exprimăm opinia mecanismelor de specialitate care au notat că „Pentru a apăra independența judecătorilor, evaluarea ar trebui să fie efectuată în principal de către judecători. Consiliile judiciare (dacă există) pot juca un rol în această acțiune. Cu toate acestea, alte mijloace de evaluare pot fi utilizate, de exemplu, de membrii sistemului judiciar numiți sau aleși în scopuri specifice de evaluare a altor judecători. Evaluarea de către Ministerul Justiției sau alte autorități externe ar trebui evitată. Nici Ministerul Justiției sau alte autorități executive nu ar trebui să exercite o influență asupra procesului de evaluare”.</p> <p>Totodată, se operează cu sintagma de „votul a 3/5 din deputații aleși”, însă nu este clar raționamentul juridic pe care s-au bazat autorii Proiectului pentru această abordare, nefiind aduse argumente prin prisma cadrului normativ național de ce s-a recurs anume la această teză numerică.</p> <p>Astfel, potrivit cadrului normativ național este specificat că legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, iar legile ordinare se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți (art.74 din Constituție).</p>
			<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Referitor la paritatea de voturi, de asemenea au fost efectuate modificări în proiect.</p> <p>În ceea ce privește acuzarea de "imixtiune a puterii executive și legislative în puterea judecătorească" subliniem faptul că CE nu este un organ de autoadministrare a judecătorilor sau procurorilor. Cu referire la aceasta nu pot fi invocate principiile referitoare la reprezentativitate.</p> <p>Cu referire la evaluarea judecătorilor care trebuie efectuată de judecători, ținem să precizăm că acest principiu este aplicabil doar în cazul evaluării aspectelor profesionale, pe cînd în cazul de față este vorba de evaluarea integrității, nu a</p>

		<p>În egală măsură, majoritatea calificată o constituie – 2/3 din deputați (art.143 alin.(1) din Constituție).</p> <p>Respectiv, introducerea acestei proporții numerice, în absența unei justificări conceptuale solide, poate crea o confuzie de interpretare și nu se înscrie în coordonatele de stabilitate normativă, așa cum reglementează regulile tehnicii legislative.</p> <p>Este relevant să menționăm că o asemenea măsură de evaluare, care comportă un caracter de excepție, reclamă atenție deosebită și un consens larg, motiv din care în țările unde a fost aplicată s-a bazat pe modificări în Constituție (a se vedea exemplul Albaniei).</p>	<p>profesionalismului candidaților.</p> <p>Referitor la nr. de voturi precizăm că 3/5 deputați constituie de fapt 61 de deputați. Acest număr este unul optimal, deoarece exclude posibilele blocaje a procesului de votare, implicând și participarea minorității parlamentare la procesul respectiv.</p> <p>Subliniem faptul că proporțiile invocate în aviz se referă la votarea unor acte normative, nu a candidaților la anumite funcții. Respectiv, nu poate fi aplicată în cazul respectiv.</p>
Procuratura Generală	74.	<p>Articolul 5</p> <p>Alin.(1) prevede componența Comisiei de Evaluare.</p> <p>Conform proiectului de lege, decizia se ia cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare, iar aceștia nu au dreptul de a se abține de la vot. În acest context, reieșind din numărul par al membrilor comisiei (6 membri), pot exista cazuri de paritate de voturi, iar lipsa unor reglementări în acest caz poate determina imposibilitatea Comisiei de a adopta o decizie.</p>	Se acceptă.
	75.	Deși art.5 lit.b) prevede că, 3 membri și 2 supleanți sunt desemnați de către partenerii de dezvoltare și aprobați cu votul a 3/5 din deputații aleși, textul proiectului nu prevede care vor fi acei partenerii de dezvoltare, care vor desemna membrii în componența Comisiei de	Se acceptă parțial. Proiectul a fost completat cu noțiunea

		<p>evaluare. În acest sens, în vederea respectării cerințelor de previzibilitate a legii, considerăm oportun enumerarea partenerilor de dezvoltare care vor desemna candidații la funcția de membru al Comisiei de evaluare. La fel, necesită a fi prevăzută și procedura de selectare a membrilor Comisiei de evaluare din rândul „partenerilor de dezvoltare”.</p>	<p>de partener de dezvoltare. O listă exhaustivă a acestora este imposibil de făcut, or, lista respectivă este una flexibilă.</p>
	76.	<p>Alin.(2) lit.(f) prevede că, „Membrul Comisiei de evaluare trebuie să corespundă următoarelor cerințe: nu a deținut funcția de judecător sau procuror în Republica Moldova în ultimii 3 ani.</p> <p>Prevederea în cauză o apreciem ca fiind nejustificată, fără suport factologic și contrară principiului de egalitate la accederea într-o anumită funcție reprezentând o îngrădire neîntemeiată a dreptului persoanelor care au deținut funcția de procuror sau judecător în ultimii 3 ani de a candida pentru funcția de membru al Comisiei de evaluare.</p> <p>Exigențele statului de drept presupun <i>inter alia</i> asigurarea legalității, securității juridice, respectarea drepturilor omului, nediscriminarea și egalitatea în fața legii. [HCC 4/2013, §54]</p> <p>La acest aspect, relevante sunt și statuările din Avizul Comun al Comisiei de la Veneția și al Direcției Generale pentru drepturile Omului și statului de drept (DGI) al Consiliului Europei cu privire la unele măsuri referitoare la selecția candidaților pentru funcțiile administrative în cadrul organelor de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor și la modificarea unor acte, adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 129-a sesiune plenară (10-11 decembrie 2021, Veneția): „Standardele internaționale în această privință sunt bine stabilite și destul de clare: membrii judecătorilor ai Consiliilor Judiciare ar trebui să fie aleși de către colegii lor. Având în vedere că verificările de integritate sunt de facto o parte consistentă a procesului de selecție a membrilor CSM, CSP și ai altor organisme specializate, cerința propusă care implică faptul că judecătorii și/sau sistemul judiciar în sine nu pot fi de încredere este arbitrară și ar trebui respinsă. Trebuie reamintit faptul că, Comisia de la Veneția și Direcția Drepturile Omului din cadrul Direcției Generale Drepturile Omului și Statul de Drept, în Raportul comun interimar nr. 966/2019 (adoptat la 11-12 octombrie 2019) privind proiectul de Lege privind reforma Curții Supreme de Justiție și a Procuraturii (în continuare „Avizul 2019”) în Republica Moldova au recomandat (alin. 55) că numărul membrilor comisiei de evaluare (comisie specializată însărcinată cu evaluarea integrității, stilului de viață și profesionalismului judecătorilor Curții Supreme de Justiție în exercițiu) cu experiență</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Stabilirea termenului de 3 ani este necesar pentru o mai bună asigurare a imparțialității viitorilor membri ai CE.</p> <p>Considerăm că pentru activitatea CE, este importantă nu doar ”experiența judiciară”. Experiența în domeniile economic, al investigării infracțiunilor de corupție și celor conexe corupției sau cel al verificării integrității sunt la fel de importante. Mai ales că profesarea majorității acestora presupune existența studiilor juridice (cu</p>

		<i>judiciară (adică foști judecători sau foști judecători ai Curții Constituționale) ar trebui să fie măriți în măsura în care un număr substanțial de membri (dacă nu jumătate) are experiență judiciară. "</i>	excepția domeniului economic).
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	77.	Conceptual agreăm crearea unei singure comisii de evaluare a integrității comune pentru organele profesionale ale judecătorilor și procurorilor, care nu funcționează în cadrul fiecărui organ profesional, ceea ce poate contribui la unificarea modului de aplicare și tratament a situațiilor similare și concentrarea eforturilor administrative, însă acest lucru trebuie contrabalansat cu desemnarea în componența comisiei date a unui reprezentant al fiecărui dintre organele profesionale respective. Totodată, proiectul legii trebuie să prevadă că, omisiunea de a desemna reprezentantul său în comisie nu trebuie să constituie un impediment pentru desfășurarea activității acesteia. Oferirea posibilității organelor profesionale de ași desemna câte un reprezentant în comisie este în măsură să sporească transparența și nivelul de acceptare a rezultatelor activității comisiei.	Nu se acceptă. CE nu este un organ de autoadministrare comun pentru judecători și procurori. Cu referire la aceasta nu pot fi invocate principiile referitoare la reprezentativitate, valabile pentru organele de autoadministrare.
	78.	Cu referire la lit. a) alin. (1) art. 5, proiectul legii nu reglementează o soluție pentru situația în care Ministerul Justiției nu numește sau refuză numirea celor 3 membri ai Comisiei și supleanții acestora, propuși de fracțiunile parlamentare, inclusiv din motiv că aceștia nu corespund cerințelor stipulate la alin (2) și (3). La fel, proiectul legii nu reglementează o soluție, pentru situația în care deputații aleși nu aprobă 3 membri și 2 supleanți desemnați de partenerii de dezvoltare, sau nu acumulează 3/5 din voturi.	Se acceptă.
	79.	Este necesar de aprecia definiția „parteneri de dezvoltare”, cine sunt ei, cine face parte din această categorie și care este însuși procedura în care această categorie desemnează 3 membri și 2 supleanți în Comisia de evaluare, cum sunt selectați aceștia de către partenerii de dezvoltare.	Se acceptă.
	80.	În privința reputației ireproșabile a membrilor comisiei proiectul suferă de imprecizie, or acest concept nu este clar definit și depinde de percepția existentă în societate sau într-un anumit mediu profesional din care face parte persoana, percepție care este supusă unei evaluări subiective a celor care trebuie să dea apreciere dacă condiția reputației ireproșabile este sau nu îndeplinită. Mai mult, sintagma „se bucură de” este una stilistică și are un sens indirect,	Se acceptă. Proiectul a fost completat cu referința legală la definiția respectivă.

		indicând în privința atitudinii, percepției personale și sentimentelor membrului asupra reputației pe care o are, de aceea propunem să fie substituită cu temeni juridici, precum „are o reputație ireproșabilă, și anume ...”.	
	81.	Alin. (3) art. 5 propunem a fi eliminat, deoarece exclude posibilitatea unor persoane angajate sau remunerate, cu mici excepții, să poată fi desemnați membri ai Comisiei și restrânge nejustificat și esențial posibilitatea de a desemna membri ai Comisiei. Nu este clar în ce măsură existența unei remunerații împiedică activitatea membrului în cadrul comisiei.	Nu se acceptă. În virtutea cuantumului stabilit pentru indemnizație, precum și a complexității activității ce urmează a fi desfășurată, incompatibilitățile nu pot fi excluse.
	82.	În privința temeiurilor de retragere a calității de membru al comisiei, propunem să se facă distincție între săvârșirea unei infracțiuni în flagrant din intenție și din imprudență.	Nu se acceptă. Reputația membrilor CE influențează în mod direct nivelul de acceptare de către societate a rezultatelor activității acesteia. În aceste circumstanțe, comiterea oricărei infracțiuni poate genera reproșuri și nemulțumiri.
	83.	La alin. (5) art. 5 propunem să se completeze norma juridică în sensul în care să se prevadă exercitarea atribuțiilor membrului de către supleant, inclusiv în cazul în care membrul de bază este în imposibilitate de a se prezenta la ședința comisiei. În acest sens a se vedea alin. (3) art. 13 din proiect.	Nu se acceptă. Membrul supleant va lua locul membrului de bază doar în cazul încetării mandatului acestuia sau dacă a

			devenit cunoscută din timp imposibilitatea participării mai multor membri, astfel încât nu va putea fi întrunit cvorumul necesar pentru desfășurarea ședinței. Or, dacă fiecare absență de la ședință va veni câte un supleant, atunci de fiecare dată va trebui de reluat procedura/audierile de la început. Acest fapt va tergiversa activitatea CE.
IPRE	84.	Clarificarea procedurii de demitere a membrilor Comisiei de evaluare;	Se acceptă.
A.O. "Vocea Justiției "	85.	Cu atât mai mult, potrivit proiectului propus, în componența comisiei nu a fost inclus nici un reprezentant al puterii judecătorești, ceea ce amplifică riscurile enunțate și creează un dezechilibru funcțional, contrar principiului separării puterilor în stat, prin faptul că exclude complet organele de autoadministrare judecătorească de la mecanismele constituționale de evaluare și promovare a propriilor judecători (a se vedea pct. 36 din Opinia preliminară a Comisiei de la Veneția din 14.10.2019). Instituind un asemenea mecanism de evaluare, rolul CSM în calitate de garant al independenței puterii judecătorești este suprimat totalmente, devenind unul iluzoriu și neefectiv. Prevederile prezentei legi ar putea fi interpretate drept o intimidare la adresa independenței judecătorilor și la dreptul democratic al acestora de a candida într-un organ reprezentativ intern, precum și o îngrădire a dreptului întregului corpului de magistrați de a-și realiza în mod liber și nestingherit alegerea membrilor, care îi vor reprezenta efectiv și plenar în organul de autogovernare.	Nu se acceptă. Integritatea constituie o valoare spre care trebuie să aspire nu doar judecătorii și procurorii. Multitudinea de încălcări comise de aceștia pune la îndoială în mod rezonabil integritatea lor.

			Un exercițiu de evaluare a integrității pentru a exclude anumite dubii, nu trebuie privit ca un impediment în accesarea la funcțiile administrative. Or, într-o societate democratică persoanele care nu sunt integre nici nu ar trebui să candideze la asemenea funcții.
	86.	În același timp, din prevederile proiectului de lege nu este clar care vor fi principiile și criteriile selectării membrilor din partea partenerilor de dezvoltare, or asemenea termen (partenerii de dezvoltare), pe lângă faptul că poartă un substrat și conotație politică, nu prevede un cerc exhaustiv al acestor parteneri ai RM, generând premise pentru desemnarea netransparentă a unor membri în componența Comisiei.	Nu se acceptă. Criteriile de selectare a candidaților la funcția de membru al CE sunt stabilite în proiect și sunt valabile atât pentru membrii naționali, cât și pentru cei internaționali.
CRJM	87.	Art. 5 alin. (1) Recomandăm reducerea influenței politice asupra Comisiei de evaluare prin desemnarea unui membru în Comisia de evaluare de către președinte, iar a altor doi – de către fracțiunile parlamentare, unul de către fracțiunea majoritară și altul de către opoziție. Al treilea membru ar urma să fie numit de către Președintele Republicii Moldova. De asemenea, recomandăm să măriți la 7 membrii comisiei din contul experților străini. Acest fapt va soluționa problema parității de voturi semnalizată de Comisia de la Veneția. De asemenea, va recomandăm să renunțați la supleanți. Procesul de evaluare va fi scurt (3-4 luni)	Nu se acceptă. Puterea executivă deja este reprezentată în acest exercițiu de către Guvern și Ministerul Justiției. Nu considerăm că este oportună implicarea Președintelui R.M.

		si desemnarea supleanților va fi o măsură birocratică care va îngreuna procesul de constituire a Comisiei de evaluare.	Supleanții sunt strict necesari în situația încetării mandatului membrului CE, pentru a evita blocarea activității din lipsă de cvorum. Paritatea de voturi a fost soluționată deja.
		88. Art. 5 alin. (2) Experiența altor țări a confirmat că numărul potențialilor candidați pentru a fi membri în Comisia de evaluare este foarte mic. Din acest motiv, recomandăm ca experiența necesară să fie redusă la 7 ani. De asemenea, propunem ca experiența în domeniul fiscal să fie luată în considerare. Propunem includerea unei cerințe noi, de cunoaștere a limbii engleze la un nivel suficient pentru comunicare. Această cerință este necesară pentru a facilita lucrul comisiei. Nivelul cunoașterii ar putea fi determinat suficient pentru a duce o conversație (B2 de exemplu).	Se acceptă parțial. Domeniile de competență au fost completate cu doemniul fiscal.
		89. Art. 5 alin. (3) Redacția propusă: (3) Calitatea de membru în Comisia de evaluare este incompatibilă cu orice altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția activității didactice, științifice și de creație publică. Argumente: Având în vedere caracterul de scurtă durată a acestei evaluări, o asemenea interdicție va descuraja majoritatea potențialilor candidați se accepte nominalizarea. Propunem ca aceasta să fie limitată doar la funcția publică.	Se acceptă.
		90. Art. 5 alin. (4) lit. c) pct. 3 Redacția propusă: 3) săvârșirea unei infracțiuni în flagrant condamnarea pentru o infracțiune comisă cu intenție; Argumente: Considerăm că însăși săvârșirea infracțiunii nu este suficientă. De asemenea, nu orice infracțiune ar trebui să ducă la încetarea mandatului, ci doar cea comisă cu intenție.	Nu se acceptă. Reputația membrilor CE influențează în mod direct nivelul de acceptare de către societate a rezultatelor

			activității acesteia. În aceste circumstanțe, comiterea oricărei infracțiuni poate genera reproșuri și nemulțumiri.
		91. Art. 5 alin. (5) Redacția propusă: (5) Încetarea calității de membru al Comisiei de evaluare în temeiul alin. (4) lit. c) are loc prin hotărârea Comisiei de evaluare adoptată cu votul secret a 5 membri ai comisiei. Argumente: Propunem adăugarea unui alineat nou, care să prevadă că încetarea calității de membru al Comisiei de evaluare se poate vota doar cu cel puțin 5 voturi. Astfel, se introduce caracterul exclusiv al acestei excluderi și garanții împotriva abuzurilor.	Se acceptă parțial. Retragerea calității de membru se va decide de CE. Procedura de vot pentru asemenea cazuri a fost stabilită reieșind din numărul de membri ai CE.
		92. Art. 5 alin. (6) Am propus mai sus excluderea supleanților. Pentru o comisie care va lucra pe un termen foarte scurt, nu este rezonabil să fie numiți membri supleanți.	Nu se acceptă. Supleanții sunt strict necesari în situația încetării mandatului membrului CE, precum și pentru a evita blocarea activității din lipsă de cvorum.
		93. Art. 5 alin. (7) Propunem remunerarea membrilor Comisiei de evaluare cu dublul salariului de funcție al Judecătorului CSJ. Retribuția de MDL 37,000 brut este insuficientă pentru nivelul de responsabilitate pus pe umerii acestor membri. Recomandăm ca aceasta remunerație sa nu fie plătită din surse bugetare.	Se acceptă.
Articolul 6. Competențele Comisiei de evaluare	Consiliu I Superior	94. Referitor la art.6 : lit. c) privind audierea persoanelor apropiate candidatului și alte persoane ce dețin informații relevante, apare întrebarea cu privire la "temeiurile legale referitoare la audierea	Se acceptă.

<p>Întru realizarea funcției sale, Comisia de evaluare are următoarele competențe:</p> <p>a) să evalueze integritatea candidaților în baza declarațiilor anterioare de venit, de interes personal sau de avere și interese personale, precum și în baza verificărilor efectuate față de candidat de către Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul de Informație și Securitate, Serviciul Fiscal de Stat și alte autorități publice care dețin informații cu privire la candidat;</p> <p>b) să verifice datele și informația privind proprietatea, veniturile, cheltuielile</p>	<p>al Magistraturii</p> <p>95.</p> <p>Consiliul Superior al Procurorilor</p>	<p><i>acestor persoane, precum și consecințele privind refuzul acestor persoane a fi audiate". Or, persoanele sus menționate pot să nu fie persoane publice.</i></p> <p>Art. 6 În condițiile art.6 lit.a) și lit.b) nu este clar care va fi activitatea Comisiei pe dimensiunea în speță:</p> <ul style="list-style-type: none"> • care vor fi competențele de a analiza proceduri (desfășurate de exemplu de ANI, SIS, Serviciul Fiscal de Stat) care deja s-au finalizat și există hotărâri definitive în acestea, se va ține cont în aceste cazuri de aplicabilitatea principiului „puterea lucrului judecat”; • va avea comisia competență de a redeschide careva proceduri finalizate; • cum se va interpreta sau executa solicitarea/oferirea către comisie a informațiilor din proceduri aflate în curs de examinare (de exemplu dosare penale aflate în desfășurare, dar pe care nu sunt soluții definitive, iar persoana beneficiază de prezumția nevinovăției); • se pune în discuție riscul încălcării (de către comisie) a standardului de confidențialitate a verificărilor (inclusiv eventual, a celor penale) până la adoptarea hotărârilor, de asemenea, a principiului prezumției nevinovăției, care este un element fundamental al procesului echitabil. <p>Vom nota în acest context, că în orice caz, chiar și instituirea măsurii de „vetting” nu este suficientă pentru a neglija valențele procesului echitabil, una dintre care este prezumția de nevinovăție, deoarece în caz contrar există riscul creării de precedente periculoase care să altereze standardul de independență a justiției, prin neîncrederea profesioniștilor din domeniu că garanțiile statutului lor vor fi respectate. Este important să menționăm că în avizul Comisiei de la Veneția, atunci când a fost analizată procedura de evaluare cu titlu extraordinar a judecătorilor ucraineni, s-a menționat că „respectarea de către judecător a criteriilor etice și anticorupție ar trebui să se bazeze numai pe fapte deja stabilite de autoritățile competente”.</p> <p>Respectiv, este clar că nu poate fi pusă în discuție valoarea concluziilor organelor care activează în conformitate cu proceduri prevăzute de lege, consacrate la nivel internațional, iar desconsiderarea unor asemenea concluzii, chiar și în regimul ad-hoc al unei urgențe stabilite la nivel național, poate să fie o măsură exagerată. Mai mult, din dispozițiile de referință se deduce că membrii Comisiei desemnați de către partenerii de dezvoltare – experți internaționali, ar putea fi cetățeni străini, care vor fi în drept să se constituie ca subiecți</p>	<p>Persoanele apropiate nu vor mai fi audiate de către comisie.</p> <p>Nu se acceptă. Competențele CE au fost stabilite suficient de clar.</p>
--	--	--	--

<p>candidaților și ale persoanelor apropiate acestora, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;</p> <p>c) să audieze candidatul, persoanele apropiate acestuia și alte persoane ce dețin informații relevante despre integritatea candidatului, inclusiv privind stilul și costurile de viață;</p> <p>d) să solicite informație de la persoanele fizice sau juridice;</p> <p>e) să adopte decizii privind rezultatele evaluării integrității candidaților, inclusiv privind stilul și costurile lor de viață;</p> <p>f) să constate regimul incompatibilității calității de membru a</p>	<p>P rocuratura Generală</p> <p>96.</p>	<p>de aplicare în concret a legii, ceea ce ridică întrebări privind compatibilitatea cu ordinea constituțională stabilită. Cu alte cuvinte, experții străini vor fi subiecți de aplicare a legilor naționale, iar activitatea lor nu va fi de observare/recomandare, ceea ce reclamă un alt nivel de analiză juridică.</p> <p>Articolul 6. La lit.b) textul „ale persoanelor apropiate acestora, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale” urmează a fi exclus.</p> <p>Astfel, verificarea informației privind proprietatea, veniturile și cheltuielile persoanelor apropiate candidaților de către Comisia de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor aduce atingere drepturilor și intereselor persoanelor fizice, contrar garanțiilor prevăzute în art. 54 din Constituție.</p> <p>Mai mult, potrivit art. 33 alin.(4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate: „Controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socriilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.”, iar art.33 alin.(5) al aceluiași act normativ prevede că: „Dacă există aparență că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodatului. Acestea li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.”</p> <p>Având în vedere cadrul legal menționat supra se constată că, în procesul de control al averii și al intereselor personale în sensul Legii nr.132/2016, inspectorul de integritate poate verifica doar membrii familiei subiectului declarării și persoanele pe numele cărora au fost înscrise bunurile persoanei supuse verificării și nicidecum persoanele apropiate, care include un cerc mai larg de subiecți.</p> <p>Astfel de prevederi pot aduce riscuri, abuzuri și încălcări ale drepturilor și libertăților persoanelor, care nu sunt în funcții publice și nici măcar nu sunt subiecți ai declarării și/sau al verificării în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.</p>	<p>Se acceptă. Prevederea respectivă a fost revăzută.</p>
--	---	---	---

Comisia de evaluare; g) să retragă calitatea de membru a Comisiei de evaluare.		<p>Mai mult, verificarea persoanelor apropiate candidatului nu coroborează nici cu art.1 din proiect care prevede că obiectul legii este reglementarea raporturilor juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcțiile administrative din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și organelor specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului selectării candidaților și numirii în funcțiile respective.</p> <p>În context, este necesar de menționat și constatările din Avizul Comun al Comisiei de la Veneția și al Direcției Generale pentru drepturile Omului și statului de drept (DGI) al Consiliului Europei cu privire la unele măsuri referitoare la selecția candidaților pentru funcțiile administrative în cadrul organelor de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor și la modificarea unor acte, adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 129-a sesiune plenară (10-11 decembrie 2021, Veneția): „27.Evaluarea patrimoniului candidaților va viza persoanele apropiate candidatului în sensul Legii 133 din 2016. Definiția persoanelor apropiate în temeiul legii ar trebui examinată pentru a se vedea dacă este relevantă și esențială în acest scop și pentru a vedea dacă gama de persoane ar putea fi acoperită în timp realist în intervalul de timp restrâns prevăzut. Aceste persoane apropiate au drept de veto în ceea ce privește cooperarea lor cu evaluarea? În cazul în care răspunsul este afirmativ, aceste persoane au un rol important în facilitarea oportunităților legitime ale candidatului. Un membru de familie sau un fost asociat de afaceri ar putea folosi această putere pentru a zădărnici aspirațiile legitime ale candidatului. În cazul în care răspunsul la întrebarea anterioară este nu, terțul este pus în dificultate și se intervine în viața privată pentru un scop în care s-ar putea să nu aibă nici un interes. Din aceste motive, lista persoanelor apropiate trebuie a fie restrânsă și esențială.”</p>	
	97.	<p>La lit.e) textul „,inclusiv privind stilul și costurile de viață” urmează a fi exclus.</p> <p>Astfel, aplicarea noțiunilor noi introduse „stilul” și „costurile de viață” ar putea comporta anumite dificultăți și interpretări echivoce deoarece aceste noțiuni nu sunt definite și pot avea înțelesuri diferite contrar prevederilor art.23 alin.(2) din Constituție. Or, adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate -</p>	Se acceptă.

		<p>accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].”</p>	
Uniunea Avocaților or din R.M.	98.	<p>Lit. b) art. 6 se va corobora cu dispozițiile alin. (2) art. 2 și alin. (1) art. 9, care presupune că verificarea datelor despre proprietatea, veniturile și cheltuielilor se extinde și în privința altor persoane pe numele cărora au fost înscrise bunurile candidaților, asupra donatorului și comodatului care au făcut donații și au transmis în comodat bunuri candidaților, cărora li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri.</p>	Se acceptă. Textul prevederii respective a fost revizuit.
CRJM	99.	<p>Art. 6 lit. a) Redacția propusă: a) să evalueze integritatea candidaților în baza declarațiilor depuse și a oricăror altor informații relevante în baza declarațiilor anterioare de venit, de interes personal sau de avere și interese personale, precum și în baza verificărilor efectuate față de candidat de către Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul de Informație și Securitate, Serviciul Fiscal de Stat și alte autorități publice care dețin informații cu privire la candidat;</p> <p>Argumente: Propunem să excludem acest text. Verificarea Comisiei nu poate fi limitată sau constrânsă de actele emise de alte organe de stat, sau procedura ANI. Mai mult, integritatea nu poate fi limitată la averea candidatului</p>	Se acceptă.
	100.	<p>Art. 6 lit. b) Aceasta este o parte a evaluării de la lit. a)</p>	Se acceptă.
	101.	<p>Art. 6 lit. d) Experiența altor state a arătat că instituțiile de stat care dețin baze de date nu au prezentat informații în cadrul procedurilor de evaluare externă. Propunem ca Comisia să aibă dreptul de a acumula singură informația.</p>	Se acceptă.
	102.	<p>Art. 6 lit. f) E același lucru ca și lit. g) din proiect</p>	Se acceptă.

<p>Articolul 7. Obligațiile membrilor Comisiei de evaluare Membrii Comisiei de evaluare au următoarele obligații:</p> <p>f) să participe la ședințele Comisiei de evaluare;</p> <p>g) să asigure confidențialitatea datelor cu caracter personal conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;</p> <p>h) să nu utilizeze, să nu transmită sau să nu dezvăluie informația despre candidați ce le-a devenit cunoscută în timpul exercitării mandatului de membru al Comisiei de evaluare;</p> <p>i) să se abțină de la orice activitate</p>	World Bank	103.	<p>Art. 7 lit. a): Add "without delegating powers to any other person, including another Committee member".</p>	Se acceptă parțial. Norma respectivă a fost completată o prevedere suplimentară privind posibilitatea participării fizice sau prin teleconferință a membrului Comisiei, ceea ce va exclude implicit și posibilitatea delegării unor împuterniciri către alți membri în cazul imposibilității de a participa la o anumită ședință.
		104.	<p>Art. 7 lit. c): Members will have to use the information they obtained, otherwise they cannot perform their role. Add at the end "other than for the evaluation purposes."</p>	Se acceptă.
		105.	<p>Art. 7 lit. d): Add "disclose and recuse oneself in case of conflict of interest or its appearance according to the Committee's Rule of Procedure."</p>	Se acceptă.
	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter	106.	<p>La articolul 7 lit. b) al proiectului de Lege privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile administrative din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, după cuvântul „confidențialitatea” se propune completarea cu următoarea sintagmă „și securitatea”.</p>	Se acceptă.

<p>ce ar putea genera un conflict de interese sau de la orice acțiuni incompatibile cu calitatea de membru al Comisiei de evaluare, să se abțină de la fapte ce ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea deciziilor acesteia.</p>	r Personal			
	IPRE	107.	<p>Stabilirea obligației membrilor Comisiei de evaluare de a depune declarația de avere și interese personale;</p>	<p>Nu se acceptă. În contextul în care o bună parte a membrilor Comisiei probabil vor fi cetățeni străini, această propunere nu poate fi acceptată.</p>
	CRJM	108.	<p>Art. 7 Propunem excluderea referinței la Legea nr. 133/2011 de la lit. b), deoarece în practică ar putea surveni situații care nu sunt acoperite de legea menționată. Membrii Comisiei trebuie să păstreze confidențialitatea oricăror date cu caracter personal pe care le află în exercițiul funcțiilor.</p>	Se acceptă.
<p>Articolul 8. Evaluarea integrității candidaților (1) Evaluarea integrității candidaților la una din funcțiile stabilite în art. 2 alin. (1), care vin din rândul judecătorilor sau procurorilor constă în verificarea următoarelor aspecte: a) respectarea de către candidat a</p>	Comisia de la Venetia	109.	<p>29. După cum a afirmat CCJE în Avizul său nr. 3 (2002) privind principiile și regulile care guvernează conduita profesională a judecătorilor, în special etica, comportamentul incompatibil și imparțialitatea (para. 60), <i>este incorect să se coreleze încălcarea standardelor profesionale adecvate cu abateri care pot da naștere la sancțiuni disciplinare. Standardele profesionale reprezintă cele mai bune practici, pe care toți judecătorii ar trebui să vizeze să le dezvolte și spre care toți judecătorii ar trebui să aspire. Ar descuraja dezvoltarea viitoare a unor astfel de standarde și ar înțelege greșit scopul lor de a le echivala cu abateri care justifică proceduri disciplinare. Pentru a justifica procedurile disciplinare, abaterea trebuie să fie gravă și flagrantă, într-un mod care nu poate fi invocat doar pentru că a existat o nerespectare a standardelor profesionale stabilite în ghiduri. În acest context, punerea în aplicare a unui sistem de control al integrității ar trebui să fie întotdeauna strict în conformitate cu principiul proporționalității. Încălcarile de conduită profesională acoperă o gamă largă de acțiuni, de la infracțiuni minore până la abateri grave care dau naștere (potențial) la sancțiuni disciplinare. Acest lucru nu înseamnă că încălcările standardelor profesionale ar putea să nu aibă o relevanță considerabilă atunci când a existat o conduită greșită suficientă pentru a justifica și necesita sancțiune disciplinară. Cu toate acestea, abaterile minore nu ar trebui să</i></p>	<p>Nu se acceptă. Legislația națională nu conține o clasificare expresă a abaterilor disciplinare în grave și ușoare. În practică, abaterile disciplinare "ușoare" sunt filtrate la nivelul Inspecției Judiciare.</p>

<p>principiilor stabilite în Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor;</p> <p>b) inexistența unei hotărâri judecătorești definitive emise în privința candidatului, ce ține de acte de corupție, de acte conexe actelor de corupție sau de fapte coruptibile, în sensul Legii integrității nr. 82/2017;</p> <p>c) inexistența unei hotărâri judecătorești definitive emise în privința candidatului pentru comiterea unor infracțiuni altele decât cele prevăzute la lit. b);</p> <p>d) lipsa sancțiunilor disciplinare aplicate candidatului în ultimii 5 ani;</p>	World Bank		ofere, în opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, un motiv valabil pentru respingerea unui candidat.	
		110.	alin. (1): The list of assessment criteria in Articles 8 and 9 should be unified and provide one list applicable to all candidates, regardless of whether they come from among judges/prosecutors or not. Assessment of lifestyle and cost of living should be integrated in the list, there is no need to regulate it separately. The following changes should be also made:	Se acceptă parțial. Unificarea a două articole nu schimbă conținutul acestora. Or, ambele verificări sunt aplicabile tuturor candidaților.
		111.	alin. (1) lit. a): Reformulate: "compliance of the candidate with the professional ethics requirements applicable to the candidate, including ethics requirements for judges, prosecutors, attorneys;"	Se acceptă parțial. Textul a fost redactat.
		112.	alin. (1) lit. b), c) și d): 1) If there is already a court decision or disciplinary decision sanctioning the candidate, there is no need to include it in the evaluation. The law can just disqualify such candidates from participation in the selection for bodies mentioned in Article 2. There is no need for an Evaluation Committee to establish such a fact. The Committee should not be limited by the prior assessments made by courts or other bodies, it is the main rationale for its creation – it should make autonomous decisions and evaluate integrity of candidates using a different standard of proof than, for example, used by a criminal court. A person may have been acquitted of a crime, but still not have sufficient integrity because of his/her actions. The Committee should be able to disqualify a candidate even without prior decision of a state authority confirming the violation. That is why the previously proposed wording "non-involvement of candidates in acts of corruption, etc." was acceptable. 2) Need to explicitly cover non-violation of requirements concerning asset and interest disclosure, incompatibilities, conflict of interest and other restrictions stipulated in Law 132/2016 and Law 133/2017.	1. Se acceptă. 2. Se acceptă.
		113.	alin. (2): Please see previous comments (the list of criteria should be uniform)	Se acceptă.

<p>e) comiterea de către candidat a unor fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție.</p> <p>(2) Evaluarea integrității candidaților la una din funcțiile stabilite în art. 2 alin. (1), care nu vin din rândul judecătorilor sau procurorilor constă în verificarea aspectelor stabilite la alin. (1) lit. b)-d).</p>	Autoritatea Națională de Integritate	114.	<p>Legat de prevederile art. 8 alin. (1) lit. a) proiect, s-ar putea ca verificarea respectivă să fie posibilă în cadrul unei proceduri disciplinare, inițierea și derularea căreia este reglementată printr-un cadru normativ - procedural special.</p> <p>Se propune de a completa norma de referință (art. 8 alin. (1)) cu un criteriu suplimentar de evaluare – existența actelor de constatare definitive, emise de către Autoritate, prin care s-a constatat încălcarea regimurilor juridice al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, inclusiv dacă există interdicții de ocupare a funcțiilor publice sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității.</p>	Se acceptă parțial. Pentru acoperirea cazurilor date există prevederea de la art. 8 alin. (2) lit. c) din proiect.
	Consiliul Superior al Magistraturii	115.	<p>La art.8 lit. e) se propune completarea cu sintagma "inclusiv și în procesul de înfăptuire a justiției".</p> <p>Or, având în vedere modificările operate în a. 2021 la Legea nr. 947/1996 prin care s-a admis ca la funcția de membru a CSM pot candida judecătorii care au o vechime în funcție de judecător de cel puțin 2 ani efectiv lucrați, acești candidați, în virtutea vârstei și a faptului că anterior nu au activat în alt domeniu, ar putea să nu reușească să dețină avere., iar în activitatea lor ar putea admite încălcări evidente.</p>	Nu se acceptă. Textul respectiv a fost exclus.
	Curtea Supremă de Justiție	116.	<p>Intrucât scopul legii este verificarea integrității candidaților la funcții administrative în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ar fi binevenită inserarea/descifrarea noțiunii de „integritate”, precum și faptul dacă acest termen include și reputația candidatului.</p>	Nu se acceptă. Noțiunea de "reputație" este explicată în DEX ca "păreră publică, favorabilă sau defavorabilă, despre cineva sau ceva". Proiectul de lege nu vine să consacre un alt sens pentru noțiunea dată. Opinia subiectivă a persoanelor terțe nu poate servi drept temei

			pentru aprecierea integrității.
Curtea de Apel Chișinău	117.	Se propune excluderea lit. e) al. 1 art. 8 al proiectului Legii, deoarece acest criteriu de evaluare constituie una din abaterile disciplinare prevăzută la art. 4 al. 1 lit. q) al Legii nr 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Drept urmare acest criteriu, se înglobează în criteriul prevăzut la art. 8 al. 1 lit. c.) al proiectului Legii, ceea ce presupune că lipsa unor sancțiunilor disciplinare pe acest temei, prezumă ca candidatul nu a comis astfel de fapte.	Se acceptă.
Consiliul Superior al Procurorilor	118.	Art. 8 alin. (1) Din conținutul art.8 derivă clar că evaluării vor fi supuși doar candidații ce urmează să fie aleși din rândul procurorilor și reprezentanții societății civile. Rămâne fără argumentare situația disproporționată că membrii de drept nu vor fi evaluați într-un mod similar.	Nu se acceptă. Membrii de drept obțin calitatea respectivă în virtutea funcției de bază pe care o dețin. Condițiile de selectare a acestora sunt cele stabilite pentru funcțiile de bază. Suplimentar, precizăm faptul că după intrarea în vigoare a Legii nr. 120/2021, în componența CSM nu se vor regăsi membrii de drept.
	119.	Art. 8 alin. (1) lit. b) Nu este clară necesitatea indicării separate a lit.b) și c) din moment ce dispoziția lit.c) înglobează toate infracțiunile prevăzute de Codul penal. Este o confuzie juridică și lingvistică - verificarea „inexistenței” unei hotărâri judecătorești.	Se acceptă.
	120.	Art. 8 alin. (1) lit. d) Considerăm nejustificat termenul de 5 ani, or acesta este disproporționat și excesiv, fiind contrar scopului și dispozițiilor legale indicate în art. 41 alin. (5) din Legea cu privire la	Se acceptă.

		Procuratură, care limitează durata efectelor și consecințelor sancțiunii disciplinare la perioada unui an de zile din momentul aplicării. Această concluzie a fost validată de Curtea de Apel Chișinău în hotărârea din 19.10.2020.	Prevederea respectivă a fost exclusă din proiect.
	121.	Art. 8 alin. (1) lit. e) Lit.e) este formulată într-o manieră prea largă, or definiția faptelor „care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției” nu este prevăzută de lege. Respectiv, se încalcă principiul previzibilității normelor juridice, potrivit căruia persoana trebuie să cunoască regulile în baza cărora să-și adapteze comportamentul. Actualmente, nu există o referință care să explice acțiunile ce eventual afectează onoarea sau probitatea profesională.	Se acceptă.
	122.	Art. 8 alin. (2) Acest aspect a fost studiat și de către Comisia de la Veneția care a constatat că „[...]răspunderea disciplinară sau orice altă măsură similară ar trebui să fie previzibilă; un funcționar public ar trebui să înțeleagă că face ceva incompatibil cu statutul său, pentru a fi disciplinat pentru asta”. În principiu, indicatorii de performanță nou stabiliți nu pot fi aplicați decât în cazul unor rezultate insuficiente viitoare. „În concluzie, orice evaluare a performanțelor anterioare a domnului Stoianoglo nu trebuie efectuată pe baza indicatorilor nou stabiliți și poate fi bazată numai pe astfel de criterii de integritate și profesionalism care ar putea fi derivate incontestabil din reguli preexistente sau din însăși natura mandatului PG. Este interzisă suspendarea PG pentru defecte în performanța sa sau pentru un anumit comportament greșit, dacă el/ea nu ar putea prevedea în mod rezonabil, la momentul relevant, că el/ea ar putea fi suspendat din cauza unor astfel de defecte sau comportament greșit.”	Se acceptă parțial. Textul a fost redactat.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	123.	La alin. (2) art. 8 propunem verificarea față de candidații care nu vin din rândul judecătorilor și procurorilor a aspectelor ce țin de comiterea unor fapte care ar putea aduce atingere imaginii organelor profesionale în care candidează, în așa măsură încât să afecteze încrederea în justiție, în mod similar verificării efectuate în privința candidaților care vin din rândul judecătorilor și procurorilor. Nu este clar motivul pentru care a fost decisă excluderea primilor din cadrul acestui proces de verificare, în partea menționată mai sus, și anume cea referitoare la fapte care ar putea prejudicia imaginea organelor profesionale și încrederea în	Se acceptă.

		justiție. Faptele nedemne și reprobabile ale oricărui membri ai organelor profesionale sunt în măsură să afecteze imaginea organelor profesionale din care fac parte și, implicit, încrederea în justiție, indiferent de faptul dacă aceștia fac sau nu parte din breasla judecătorilor sau procurorilor.	
Procuratura Generală	124.	<p>Articolul 8 alin.(1) Litera a) urmează a fi exclusă dat fiind faptul că verificarea candidaților privind respectarea principiilor stabilite în Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, a procurorilor acordă niște împuterniciri excesive de verificare de către Comisia de evaluare, care pot duce la abuzuri și /sau hotărâri arbitrare și subiective din partea membrilor Comisiei, iar persoana supusă controlului nu ar avea pârghii suficiente să se apere. Totodată, nu este clar care trebuie să fie gravitatea încălcării principiilor incluse în Codul de etică care să genereze decizia de nepromovare a evaluării integrității având în vedere prevederile art. 14 alin.(3) din proiect. Mai mult, nu este clar în care perioadă se poate de constatat respectarea principiilor stabilite în Codul de etică și conduită, sau dacă se pot invoca careva încălcări din trecut, sau numai din momentul verificărilor.</p>	Se acceptă parțial. Textul a fost revizuit.
	125.	<p>Litera d) urmează a fi redată cu următorul cuprins: „nu a fost sancționat disciplinar sau termenul de acțiune a sancțiunii disciplinare a expirat”. Astfel potrivit proiectului persoana nu poate candida la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor dacă a fost sancționată disciplinar în ultimii 5 ani. O asemenea normă poate constitui o dublare a aplicării sancțiunii subiecților enunțați. Mai mult, acest fapt creează situații discriminatorii în dezavantajul judecătorilor/procurorilor față de care a fost aplicată sancțiunea disciplinară, fiind expirat termenul de 5 ani. Or, Legea nr. 178/2017 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor precum și Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură stabilesc termenul de acțiune a sancțiunilor disciplinare precum și condițiile și consecințele aplicării lor. Or, asemenea prevederi la aplicare pot genera sentimente de nedreptate în rândul candidaților procurori/judecători la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor. Includerea unei norme imperative, referitor la lipsa sancțiunilor disciplinare aplicate în ultimii 5 ani, nu va contribui la atingerea scopurilor declarate în preambulul proiectului de Lege.</p>	Nu se acceptă. Textul respectiv a fost exclus.

		<p>Pe lângă faptul că, consecințele de drept ale sancțiunii disciplinare în timp se sting, este necesar de lăsat la discreția Comisiei de a aprecia natura și gradul acțiunii/inacțiunii candidatului care a fost sancționat disciplinar. Subsecvent, la momentul evaluării, sancțiunea disciplinară nu poate influența integritatea candidatului. Or, există cazuri când, reieșind din anumite circumstanțe obiective, faptul dat nu are relevanță în raport cu integritatea candidatului. Ca exemplu poate servi cazurile când procurorii au fost sancționați pentru că nu au întreprins măsurile necesare pentru evitarea sustragerii sau pierderii legitimației de serviciu, fiind obligat să asigure păstrarea, constatându-se încălcarea prevederilor art.54 lit.a) și g), art.61 lit.a) din Legea cu privire la Procuratură.</p>	
	126.	<p>Litera e) propunem a fi exclusă ca fiind incertă, ambiguă și lipsită de previzibilitate și claritate fiind pertinente argumentele expuse mi sus.</p>	Se acceptă.
CRJM	127.	<p>Art. 8 alin. (1) lit. b) Redacția propusă: b) inexistența unei hotărâri judecătorești definitive emise în privința candidatului, ce ține de suspiciunii verosimile de comitere a actelor de corupție, de acte conexe actelor de corupție sau de fapte coruptibile, în sensul Legii integrității nr. 82/2017; Argumente: Niciun judecător sau procuror nu se poate afla în situația prevăzută în proiect, deoarece în prezent aceasta este temei de demitere. Faptul că candidatul nu a fost condamnat nu trebuie să fie o piedică pentru comisie.</p>	Nu se acceptă. Prevederea respectivă a fost exclusă.
	128.	<p>Art. 8 alin. (1) lit. c) Redacția propusă: e) inexistența unei hotărâri judecătorești definitive emise în privința candidatului pentru comiterea unor infracțiuni altele decât cele prevăzute la lit. b); c) adoptarea, fără o motivare plauzibilă, a unor decizii care nu sunt compatibile cu practica consolidată existentă; Argumente: Acest text este inaplicabil judecătorilor și procurorilor. La comiterea infracțiunii ei își pierde mandatul (ex. art. 25 al. 1 g) din Legea cu privire la statutul judecătorului). Propun înlocuirea cu o altă formulare care vor permite evaluarea hotărârilor judecătorești care nu sunt compatibile cu practica judiciară consolidată existentă la acel moment.</p>	Nu se acceptă. CE va aprecia doar integritatea candidaților, și nicidecum nu profesionalismul acestora. Redacția propusă în aviz se referă la profesionalism.

		129.	<p>Art. 8 alin. (1) lit. e) Redacția propusă: e) comiterea de către candidat a unor fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție profesiei sale.</p> <p>Argumente: Această normă nu se aplică doar față de judecători. Prin urmare, textul trebuie ajustat corespunzător. Textul „în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție” nu este necesar, dacă este întrunită condiția atingerii onoarei și prestigiului justiției.</p>	Nu se acceptă. Prevederea respectivă a fost exclusă.
	A.O. "Vocea Justiției"	130.	Aspectele ce țin de verificarea comiterii de către un candidat a unor fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât se afectează încrederea în justiție, (art. 8 alin.(1) lit.e), de asemenea sunt destul de ambigue și amplifică marja discreționară a comisiei la evaluarea candidaților, put	Se acceptă.
<p>Articolul 9. Verificarea averii candidaților (1) Verificarea averii, inclusiv a stilului și costurilor de viață al candidaților prevăzuți la art. 2 alin. (1) constă în verificarea corespunderii nivelului lor de trai cu nivelul veniturilor obținute și cheltuielilor realizate de acestea de sine stătător sau în comun</p>	Comisia de la Veneția	131.	26. Nu este clar dacă evaluarea este o listă de verificare a conformității anterioare, declarații, statut fiscal etc. sau o evaluare a reputației candidatului. Nu este clar ce trebuie înțeles prin „corespondența [nivelului] de trai cu nivelul veniturilor obținute și al cheltuielilor efectuate”. Câte discrepanțe între „nivelul de trai” și „cheltuieli” pot fi considerate ca o manifestare a necorespondenței? Este laudabil faptul că articolul 13(1) cere IEC să vină cu o decizie motivată, dar în absența unor astfel de criterii specifice, nu există nicio îndrumare cu privire la ceea ce poate fi considerat motivat sau nemotivat.	Se acceptă. În proiect au fost incluse concretizările corespunzătoare.
		World Bank	132.	Articles 8 and 9 do not set a clear mandate of the Committee. Article 8 starts with "Assessment of the wealth and the lifestyle and costs of living", while Article 9 continues with assessment of integrity. Article 1 of the draft law sets the objective of the Committee's operation as assessment of integrity, and this is a correct approach which should be followed throughout the law. Also, "assessment of wealth, lifestyle and costs of living" is a part of the integrity assessment, there is no need to highlight it separately. We suggest revising these two articles significantly to streamline the regulation and remove duplication and confusing provisions according to the below proposals.
			133.	alin. (1): 1) "correspondence of their standard of living with the level of incomes obtained and the expenses incurred" is ambiguous because "expenses" is a part of the "standard of living.

<p>cu persoanele apropiate în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dar și a persoanelor menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, pe parcursul ultimilor 10 ani. (2) Pentru verificarea stilului și costurilor de viață al candidaților Comisia de evaluare verifică respectarea de către aceștia a:</p> <p>a) regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și veniturilor</p>		<p>We suggest including lifestyle and cost of living assessment on the uniform list of assessment criteria in the new Article 8 and formulate it as follows: "correspondence of lifestyle and expenses of the evaluated person and their close persons with the assets and income declared according to the law. Lifestyle means acquiring assets in ownership, use, or possession, acquiring control over assets nominally owned by another person, making expenditures, providing loans by the candidate or their close persons. Declarations of assets and income includes tax declarations and declarations submitted according to Law 133/2016." 2) We suggest not limiting the assessment to the previous 10 years but to cover the whole period when the person held public office. 3) To evaluate the wealth situation of the candidate the Evaluation Committee should have access to the tax declarations and declarations submitted according to Law 133/2016. The Evaluation Committee should be able to obtain electronic access to such data through respective registers/databases. However, candidates for evaluated positions who are not public officials (for example, candidates who are not sitting judges or prosecutors) currently do not have an obligation to submit a declaration, they submit declarations only after their appointment according to Law 133/2016. Therefore, the vetting law and/or laws regulating selection of members of SCM, SCP, subordinate bodies should provide for the obligation to submit declaration of assets and interests as a part of the application documents. It would allow the Evaluation Committee to review assets and interests of the candidate.</p>	<p>2. Se acceptă parțial. În vederea asigurării previzibilității legii, precumși reieșind că controlul averii este obligatoriu de aproximativ 10 ani, perioada va fi menținută. 3. Se acceptă. În proiect va fi prevăzută obligația candidatului de a prezenta CE o declarație de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani. De asemenea, CE va avea acces și la declarațiile de venituri și interese existente în baza de date a ANI.</p>
		134.	<p>alin. (2) lit. a): This seems to be excessive and go beyond the mandate to check integrity of candidates. While non-payment of taxes, as any serious violation of a legal requirement, has bearing on the person's integrity, the tax compliance is a complicated technical area and should not be the responsibility of the Evaluation Committee. Tax data, on the other hand, can be used by the Evaluation Committee to assess whether the expenses and lifestyle of the candidate or their close persons are commensurate with their lawful sources of income.</p>

impozabile și achitarea taxei vamale la mărfurile plasate în regim vamal de import. b) regimului declarării averii și intereselor personale.			apropiate acestora sunt proporționale cu sursele legale de venit ale acestora.	
		135.	<u>Art. 8 alin. (2) lit. b):</u> This should be a part of the uniform list of the assessment criteria (see comments to the next article).	Se acceptă.
	Autoritatea Națională de Integritate	136.	Legat de verificarea averii și a stilului de viață a candidaților, prevăzute în art. 9 alin. (1) proiect, Autoritatea consideră că aspectul dat urmează să se regăsească ca și criteriu de evaluare în art. 8 alin. (1) din proiect. La fel, nu este clar conținutul acțiunilor prezumate de către legiuitor în procedura de verificare a averii, or, potrivit Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, verificate pot fi doar declarațiile de avere și interese personale, iar averea – controlată. Astfel, în cazul în care se prezumă efectuarea unui control al averii candidaților, atunci urmează a se specifica dacă controlul respectiv va avea loc în conformitate cu mecanismele instituite prin Legea nr. 132/2016.	Nu se acceptă. În cazul dat, nu este o diferență considerabilă între noțiunile de verificare și de control.
Curtea Supremă de Justiție	137.	La art. 9 alin. (1) din proiect se propune verificarea averii candidaților (verificarea corespunderii nivelului de trai cu nivelul veniturilor obținute de sine stătător sau în comun cu persoanele apropiate), pe parcursului ultimilor 10 ani. Urmează de menționat că Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, a intrat în vigoare la 07.07.2017, iar Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 130 din 7.10.2021, prin care au fost operate modificări în legile ce vizează integritatea, a intrat în vigoare la 29.10.2021. În privința persoanelor apropiate și Comisia de la Veneția relevă că „definiția persoanelor apropiate în temeiul legii respective ar trebui examinată pentru a vedea dacă este relevantă și esențială în acest scop și pentru a se vedea dacă gama de persoane ar putea fi acoperită în mod realist în intervalul de timp restrâns prevăzut”. De unde rezultă că lista persoanelor apropiate trebuie să fie restrânsă și esențială.	Nu se acceptă Menționăm faptul că declararea și controlul veniturilor și proprietății era obligatorie și anterior legilor indicate în aviz. Or, până la intrarea în vigoare a acestora, domeniul dat era reglementat de: • Legea nr. 180/2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate,	

			<ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese, • Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere Drept urmare, perioada stabilită în proiect corespunde cu perioada existenței în cadrul normativ național a obligației de a declara averea, proprietățile și conflictul de interese.	
		138.	<p>În proiect nu există niște criterii clare care ar determina corespunderea dintre nivelul de trai și nivelul veniturilor obținute și al cheltuielilor efectuate. La fel, nu e clar care ar fi nivelul minim al discrepanței dintre venituri-cheltuieli (nivel de trai) pentru a fi considerat necorespunzător pentru un candidat.</p> <p>Potrivit Comisiei de la Veneția, criteriile utilizate pentru evaluarea activelor și integrității candidaților ar trebui să fie aceleași care sunt utilizate pentru orice proces de evaluare echivalent în Republica Moldova.</p>	Nu se acceptă. Noțiunea de "diferență substanțială" se regăsește deja în cadrul Legii nr. 133/2016.

			<p>Punerea în aplicare a unui sistem de verificare de integritate ar trebui să fie totdeauna strict în conformitate cu principiul proporționalității, iar încălcările minore nu ar trebui să constituie un motiv valabil pentru a respinge un candidat.</p>	
	Procuratura Generală	139.	<p>Articolul 9 alin.(1) prevede că, „Verificarea averii, inclusiv a stilului și costurilor de viață al candidaților prevăzuți la art. 2 alin. (1) constă în verificarea corespunderii nivelului lor de trai cu nivelul veniturilor obținute și cheltuielilor realizate de acestea de sine stătător sau în comun cu persoanele apropiate în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dar și a persoanelor menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, pe parcursul ultimilor 10 ani.”</p> <p>Cu privire la perioada supusă verificărilor și anume „pe parcursul ultimilor 10 ani”, menționăm că Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dar și a persoanelor menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate au fost adoptate la 07.06.2016.</p> <p>Prin urmare, considerăm că perioada supusă verificărilor, în corespundere cu data intrării în vigoare a legilor menționate <i>supra</i>, urmează să fie începând cu 01 august 2016, și nu se poate extinde anterior intrării în vigoare a Legii privind declararea averii și a intereselor personale și a Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm faptul că declararea și controlul veniturilor și proprietății era obligatorie și anterior legilor indicate în aviz. Or, până la intrarea în vigoare a acestora, domeniul dat era reglementat de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 180/2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate, • Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese, • Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici

				<p>și a unor persoane cu funcție de conducere</p> <p>Drept urmare, perioada stabilită în proiect corespunde cu perioada existenței în cadrul normativ național a obligației de a declara averea, proprietățile și conflictul de interese.</p>
	Consiliul Superior al Procurorilor	140.	<p>Art. 9 alin. (1)</p> <p>Noțiunile abstracte „stil de viață” și „costuri de trai”, nefiind definite în mod cert și exhaustiv, exclud posibilitatea raportării situației de fapt la cerințele înaintate. În context, nici nu este clar ce presupun aceste cerințe, ce anume se va verifica sub aspectul „stilului de viață” și „costurilor de trai”, care este întinderea verificărilor sub pretextul acestor noțiuni.</p> <p>Vom nota că la acest capitol există riscul unor ingerințe foarte serioase în dreptul la viață privată, ocrotit de art.8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.</p> <p>Ne aliniem la afirmațiile care cer un grad sporit de responsabilitate din partea procurorilor, grație rolului și importanței funcției lor și considerăm corectă abordarea privind necesitatea manifestării de către aceștia a unui comportament de o corectitudine deosebită atât în sfera profesională, cât și în viața de familie.</p> <p>Totuși, sub nici o justificare, nu poate fi admisă posibilitatea ca viața privată a procurorilor să poată constitui obiect al verificărilor, aceasta fiind o măsură disproporționată în raport cu garanțiile funcției pe care aceștia o dețin.</p> <p>Introducerea unei astfel de cerințe cu caracter confuz, care să fie parte a unor măsuri efectuate cu titlu de excepție (care și ele însele sunt la limita respectării standardelor internaționale), nu corespunde triplului test de justificare:</p> <ul style="list-style-type: none"> -să fie argumentată necesitatea acesteia; -să fie proporțională garanțiilor existente; -să fie în spiritul valorilor democratice. 	<p>Se acceptă parțial. Terminologia fost revăzută.</p>

			<p>Reiterăm argumentele noastre anterioare că este un adevăr axiomatic faptul că stilul de viață reprezintă, în esență, modul general de a trăi al persoanei, care include o serie de elemente componente – de la condițiile igienice din locuință, până la modul de petrecere a timpului liber, bazate pe tradițiile și cultura fiecărei familii.</p> <p>În astfel de condiții este imposibil a determina un profil general, care să includă criterii comune pentru toți procurorii, spre care să poată fi raportată evaluarea fiecărui procuror în parte.</p> <p>Totodată, în lipsa unor cerințe clare și explicite, această apreciere va rămâne la discreția membrilor comisiei, ceea ce însă nu este potrivit pentru o asemenea situație, deoarece este amprentată de un puternic subiectivism și o percepție proprie asupra datelor aferente persoanei evaluate. Aprecierea privind „stilul de viață” și „costurile de trai” urmează a fi excluse, sau, cel puțin, în textul legii urmează fi explicat clar și predictibil esența, spiritul și limitele verificării acestor aspecte.</p>	
		141.	<p>Extinderea verificării „pe parcursul ultimilor 10 ani” este considerată nejustificată și ar putea ridica probleme de neconstituționalitate din perspectiva stabilirii în art.33 alin.(1) din Legea nr.132/2016 că „Controlul poate fi inițiat pe durata exercitării mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică, precum și în decurs de trei ani după încetarea exercitării acestora.”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm faptul că activitatea CE se va desfășura în baza prezentului proiect de lege, care prevede anumite derogări de la procesul obișnuit de verificare a integrității.</p> <p>Drept urmare, va fi aplicabil principiul stabilit la art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative: norma generală/norma specială, „În caz de divergență între o normă generală și o</p>

				normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.”
		142.	<p>Art. 9 alin. (2)</p> <p>Există un risc evident de suprapunere de competențe cu Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat și Autoritatea Națională de Integritate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>CE va evalua un cerc de subiecți stabiliți în modul concret în proiectul legii. Autoritățile menționate în aviz doar vor prezenta informația pe care o dețin despre subiecții respectivi.</p> <p>CE nu se va implica în activitatea autorităților respective.</p>
	Uniunea Avocaților din Republica Moldova	143.	<p>La art. 9 se va specifica expres în ce caz se consideră că nivelul de trai al candidatului nu corespunde cu nivelul veniturilor și cheltuielilor.</p> <p>La alin. (2) art. 9, propunem completarea acestuia cu o nouă literă, cu următorul conținut: „c) regimul declarării bunurilor și mijloacelor financiare declarate la intrarea și ieșirea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova și existența veniturilor și cheltuielilor realizate în afara țării sau pe teritoriul Republicii Moldova necontrolat de autoritățile constituționale.”, deoarece deseori se pretinde că veniturile au fost realizate în afara țării și nici nu se iau în considerare cheltuielile efectuate în afara regimului fiscal al Republicii Moldova.</p>	Se acceptă parțial. Aspectul propus va putea fi analizat prin prisma prevederii de la art. 8 alin. (5) lit. g) din proiect.
	A.O. „Vocea Justiției”	144.	<p>Nu este suficient de clară și previzibilă nici noțiunea de „stil de viață” care urmează a fi verificat de Comisie, potrivit art. 9 al proiectului. Pe lângă faptul că este o sintagmă lipsită de claritate și poate servi ca motiv potențial de aplicare a tratamentului discriminatoriu, ar putea avea și o conotație privată și nu oferă în mod necesar o conturare a criteriului relevant</p>	Se acceptă parțial. Terminologia a fost revăzută.

			<p>pentru o evaluare a rolului judecătorului. De fapt, uzul acestui concept ar putea constitui o încălcare a dreptului la respectarea vieții private, protejat de Articolul 8 al CEDO, așa cum reflectă jurisprudența CEDO în cauzele unde măsurile aplicate de autorități se refereau nu doar la aspectele de performanțe profesionale, ci de asemenea implicau aspecte nerelevante ce făceau parte din sfera vieții private. Deși anumite modele comportamentale personale ale judecătorilor ar putea avea un impact asupra reputației sistemului judecătoresc, cadrul legislativ trebuie să reglementeze în termeni clari care pot fi consecințele unor acțiuni private inacceptabile, și să stipuleze garanții pentru a proteja judecătoria de aplicarea unor criterii arbitrare. A se vedea de ex., CEDO, Özpınar c. Turciei (Cererea nr. 20999/04, hotărârea din 19 octombrie 2010), par. 76-78</p>	
	CRJM	145.	<p>Art. 9 alin. (1) La art. 2 din lege este deja făcută referință la Legea nr. 133/2016</p>	Se acceptă.
<p>Articolul 10. Inițierea procedurii de evaluare (1) Comisia de evaluare inițiază procedura de evaluare în baza demersului transmis de instituțiile competente de organizarea concursurilor pentru selectarea membrilor în organele prevăzute la art. 2 alin. (1), care trebuie să cuprindă: e) numele, prenumele, IDNP-ul candidatului;</p>	World Bank	146.	<p>The law should include the following important provisions on the scope and methods of evaluation: 1) The candidate is considered not compliant with the assessment criteria in case of a justified doubt in compliance. If the Evaluation Committee established a justified doubt in the candidate's compliance with the assessment criteria, he or she has the burden of submitting information rebutting this doubt. 2) Any conclusion or assessment of the Moldovan or international authority related to the candidate's integrity or a lack thereof is not binding on the Evaluation Committee which is autonomous in its findings. 3) The Evaluation Committee may use any information available to it, including information received from the public, anonymous submissions, information obtained from open sources. Anonymous submissions are accepted if they are relevant and contain verifiable factual allegations. The Evaluation Committee may use information from the personal files of judges and prosecutors who are candidates for the respective positions, their prior performance assessments, disciplinary complaints, and proceedings against them (if they exist).</p>	<p>1. Se acceptă. Proiectul deja conține prevederi referitoare la dreptul candidatului de a prezenta date și informații suplimentare. 2. Se acceptă. 3. Se acceptă parțial. Proiectul deja reglementează dreptul Comisiei de evaluare de acces la informația necesară. Cu referire la analiza de către CE a informațiilor anonime, subliniem faptul că informările anonime crează</p>

<p>f) funcția deținută la momentul depunerii cererii; g) funcția pentru care candidează; h) datele de contact (adresă, telefon, email). (2) Comisia de evaluare este obligată să informeze candidatul despre inițierea procedurii de evaluare prin oricare mijloace, care permit probarea ulterioară a informării.</p>				<p>incertitudine și diminuează credibilitatea Comisiei de Evaluare. Plus la toate, legislația națională nu acceptă examinarea petițiilor/sesizărilor anonime. De exemplu CNA și ANI nu examinează sesizările anonime.</p>
		147.	<p><u>Art. 10 alin. (1):</u> This law and/or other laws regulating activity of the selecting bodies (SCM, SCP, subordinate bodies) should clearly regulate the procedure of who and when sends candidate's materials to the Evaluation Committee. Forwarding of the respective materials should be an automatic technical step and not require a special decision of the selecting body, as it may provide an opportunity to sabotage or delay the process. Information which is forwarded to the Evaluation Committee should not be limited to that mentioned here in article 10 but include all information and documents submitted by the applicant to the selecting body.</p>	Se acceptă.
		148.	<p><u>Art. 10 alin. (2):</u> This is an unnecessary step. There is no need to formalize the initiation of the evaluation and inform candidates separately. This law will serve as a basis for the evaluation and as such will put all candidates on notice that once they apply for the respective positions their files will be automatically sent to the Evaluation Committee for integrity assessment in which they must participate. It could be replaced by the provision that the Evaluation Committee should publish online the list of candidates whose applications it received for the evaluation.</p>	Se acceptă.
	Procuratura Generală	149.	<p>Articolul 10 se propune a fi completat cu alin.(3) cu următorul conținut: „La inițierea procedurii de evaluare, candidatul poate prezenta în formă scrisă date și informații care consideră că urmează să fie luate în considerație și examinate de Comisia de evaluare.”</p>	<p>Se acceptă. Aspectul propus se regăsește în proiect în</p>

		<p>La acest aspect este de reținut că, Comisia de evaluare are un termen restrâns de verificare a informației acumulate și audierea candidatului are loc după examinarea acesteia (art. 11 alin.(6)).</p> <p>Astfel, în cadrul audierii candidatului, pot apărea circumstanțe noi, care nu erau cunoscute de către Comisie, ceea ce ar duce la necesitatea reluării verificărilor și în rezultat la tergiversarea controlului.</p>	lista drepturilor candidatului.
CRJM	150.	<p>Art. 10 alin. (1)</p> <p>Redacția propusă:</p> <p>(1) Comisia de evaluare inițiază procedura de evaluare în baza demersului transmis informației primite de la instituțiile competente de organizarea concursurilor pentru selectarea membrilor în organele prevăzute la art. 2 alin. (1), care trebuie să cuprindă:</p> <p>a) numele, prenumele, IDNP-ul candidatului;</p> <p>b) funcția deținută la momentul depunerii cererii;</p> <p>c) funcția pentru care candidează;</p> <p>d) datele de contact (adresă, telefon, email).</p> <p>Argumente:</p> <p>Instituția care organizează concursurile va informa Comisia de evaluare despre candidaturile primite</p> <p>E prea detaliat pentru lege. Plus, ar putea fi necesară și altă informație</p>	Se acceptă parțial. Oricare altă informație necesară va fi obținută în temeiul dreptului CE de acces la informație.
	151.	<p>Art. 10 alin. (2)</p> <p>Redacția propusă:</p> <p>(2) Comisia de evaluare este obligată să informeze candidatul despre inițierea procedurii de evaluare prin oricare mijloace, care permit probarea ulterioară a informării. La inițierea procedurii de evaluare, Comisia solicită candidatului depunerea la Comisie a unei declarații actualizate de avere și interese personale cu datele din ziua prezentării declarației actualizate și prezentarea informației cu privire la persoanele apropiate pe care le are în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public. Acestea urmează a fi prezentate în termen de 7 zile de la solicitare. Neprezentarea acestei informații constituie temei pentru constatare de către Comisie a nepromovării evaluării.</p> <p>Argumente:</p> <p>Nu vedem necesitatea acestei informări, deoarece toți candidații cunosc ca vor fi verificați în temeiul legii. Este o măsură birocratică nenecesară care va îngreuna lucrul Comisiei.</p>	Se acceptă.

		<p>Propunem introducerea depunerii obligatorii declarațiilor actualizate de avere și interese ale candidaților pentru a eficientiza evaluarea.</p>	
<p>Articolul 11. Procedura de evaluare</p> <p>(1) Comisia de evaluare acumulează și verifică informația deținută în cel mult 30 zile de la data transmiterii cererii de verificare a candidaților de către instituția competentă de organizare a concursurilor pentru selectarea membrilor în organele prevăzute la art. 2 alin. (1).</p> <p>(2) Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces la orice informație pe care o consideră necesară pentru îndeplinirea sarcinilor sale, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire</p>	Comisia de la Veneția	<p>152.</p> <p>28. Nu există o definiție a „integrității”. Articolul 11(3) se referă la integritatea profesională, care poate fi diferită de integritatea în viața privată. Poate că integritatea ar putea fi definită sau explicată prin referire la viața profesională sau de afaceri. Poate că schema este că integritatea este testul larg al comitetului care include integritatea profesională, stilul de viață și standardul de viață. Criteriile de evaluare a integrității sunt destul de eterogene, mai ales în ceea ce privește natura evaluării lor. În timp ce inexistența unei hotărâri judecătorești sau absența sancțiunilor disciplinare este destul de ușor de verificat, „respectarea de către candidat a principiilor stabilite în Codul de etică și conduită profesională a judecătorilor sau, după caz, procurorilor” sau „săvârșirea de către candidat a unor fapte care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției în așa măsură încât încrederea în justiție este afectată” sunt aprecieri destul de complexe.</p>	Se acceptă. Prevederea respectivă a fost revăzută.
		<p>153.</p> <p>31. Proiectul de lege revizuit prevede că comisia de evaluare va avea acces la orice informații pe care le consideră necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale, cu excepția informațiilor care intră sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 privind secretul de stat. Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția Comitetului Independent de Evaluare orice informație solicitată în termen de 10 zile. De asemenea, în procesul de evaluare a stilului de viață și a costului vieții și a integrității profesionale, Comitetul Independent de Evaluare va avea dreptul de a solicita persoanelor fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informațiile necesare realizării evaluarea. Informațiile solicitate vor fi prezentate gratuit în termen de 5 zile de la data solicitării. Având în vedere puterile largi ale comisiei de evaluare, proiectele de articole 7 și 11 ar trebui să prevadă că trebuie respectat dreptul la viața privată și de familie al judecătorilor și al terților. Orice informații și documente produse în cadrul procesului individual de verificare a integrității nu trebuie publicate și trebuie utilizate doar în scopul restrâns al evaluării. Trebuie să fie clar că astfel de informații sau documente nu pot fi utilizate direct într-o anchetă penală sau administrativă, decât în legătură cu darea de răspunsuri false.</p>	Se acceptă.
		<p>154.</p> <p>33. Articolul 11 alin. (6) prevede că „după examinarea informațiilor culese, Comisia de evaluare invită candidatul într-o ședință pentru a conduce o audiere. Audiurile sunt publice. Comisia de evaluare poate decide să suspende părți ale ședinței în cazul în care interesele ordinii publice sau bunelor moravuri ar putea fi afectate. (7) Prin excepție de la alin. (6), la</p>	Se acceptă.

<p>la secretul de stat. Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția Comisiei de evaluare, gratuit, orice informație solicitată în cel mult 10 zile.</p> <p>(3) În procesul de evaluare a stilului și costurilor de viață și a integrității, Comisia de evaluare are dreptul să solicite persoanelor fizice și juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informația necesară pentru realizarea evaluării. Informația solicitată se prezintă gratuit în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării.</p> <p>(4) Prin derogare de la prevederile Legii nr.</p>		<p><i>cererea candidatului, Comisia de Evaluare poate hotărî să țină o ședință închisă, pentru a se evita dezvăluirea de informații referitoare la aspectele private ale vieții candidatului sau ale persoanelor apropiate, ori alte împrejurări care ar putea prejudicia publicul. ordinea sau morala". În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, proiectul ar trebui să prevadă dreptul candidatului în cauză de a se prezenta în fața comisiei de evaluare și de a participa la procedura în fața acesteia, dacă acesta solicită acest lucru. Pe de altă parte, în cazul în care Comisia de Evaluare invită candidatul să participe la o audiere, iar acesta din urmă refuză fără justificare obiectivă, renunțând astfel la dreptul de a se prezenta personal, Comisia de Evaluare ar trebui să procedeze în lipsa acestuia. În plus, în opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, audierile cu candidații nu ar trebui să fie publice. Audierile publice ar putea întradevăr să-i descurajeze pe candidații care au ceva de ascuns, dar și pe cei cărora le este frică să se ocupe din nou de acuzațiile pe care le-au respins deja. Audierile deschise îi pot descuraja pe cei care nu doresc să afișeze în public afacerea familiei lor într-un forum cu întrebări. Ar trebui să existe o transparență deplină în ceea ce privește cei cărora li se permite să continue. Dacă (în propunerea de audiere publică din proiectul revizuit) un candidat aplică pentru o audiere privată, dar aceasta este refuzată, ar trebui să își poată retrage candidatura fără nicio rușine.</i></p>	
	155.	<p>34. Articolul 11 prevede că Comisia de evaluare acumulează și verifică informațiile deținute în termen de 30 de zile de la data transmiterii cererii de verificare a candidaților de către instituția competentă. Sfera evaluării trebuie adaptată la timpul disponibil. Dacă urmează să fie realizat în termen de 30 de zile, cu greu ar putea acoperi o evaluare a legitimității unei relații presupuse corupte în trecut.</p>	<p>Nu se acceptă. Avînd în vedere necesitatea stringentă de a debloca activitatea CSM și CSP, termenul nu poate fi prelungit.</p>
World Bank	156.	<p>Art. 11: The law should include a list of clear powers of the Committee which is not limited by access to information. It should include the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Develop and approve rules of procedure, integrity assessment criteria and assessment methods; - Collect and analyze information about candidate's compliance with the integrity assessment criteria, including documents provided by the candidates or other persons, 	<p>Se acceptă parțial Competențele CE sunt prevăzute în art. 6 din proiect.</p>

<p>133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, prelucrarea datelor cu caracter personal ale candidaților și ale persoanelor apropiate în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, este admisă pe perioada exercitării funcțiilor de către Comisia de evaluare și secretariatul acesteia. Dreptul de acces al candidatului la aceste date va fi asigurat de secretariatul Comisiei de evaluare.</p> <p>(5) Persoanele fizice și juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiile financiare nu pot refuza prezentarea informației stabilite la alin. (3) din motiv</p>		<p>anonymous submissions, information from open sources, information received on request from public authorities or other entities or persons.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Request and obtain information free of charge from natural and legal persons, public authorities, from registers and databases held/operated by public authorities or on their behalf, except information constituting state secrets. - Conduct meetings at which hear the candidate and other person if needed (<i>It should be clear from the wording that the Committee has the power but is not obliged to hear in a meeting explanation of persons other than the candidate. The candidates may present written evidence, including explanation of other persons, to support their position, but the Committee should be free to decide whom to invite for a hearing. Only candidates should have the right to be heard by the Committee, both via submitting written materials and participating in the Committee's meeting to present their position in person.</i>) - Adopt and publish decisions on the results of the integrity assessment of candidates, submit them to the bodies selecting members of the respective bodies. 	
	157.	<p><u>Art. 11 alin. (1):</u> The deadline of 30 days for collecting and analyzing information on candidates is insufficient. The period of assessment could be 2 months, which would include collection of information, its analysis, receiving explanation and supporting materials from candidates, interviews with candidates to clarify issues found by the Committee and adopting Committee's decision.</p>	<p>Nu se acceptă. Avînd în vedere perioada mare de blocaj în activitatea CSM, CSP și colegiilor, se impune accelerarea deblocării activității acestora. Termenul propus de 2 luni este prea mare. Totuși a fost prevăzută posibilitatea de a extinde termenul cu încă 15 zile.</p>
	158.	<p><u>Art. 11 alin. (2):</u> This and the next paragraph should be merged and included in the list of Committee's powers (please see previous comments).</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea este una tehnică și nu modifică</p>

de protecție a datelor cu caracter personal, a secretului bancar sau al altor date cu acces limitat, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. (6) După examinarea informației acumulate, Comisia de evaluare invită candidatul la ședință, în vederea audierii acestuia. Audierile au loc în ședință publică. Comisia de evaluare poate decide să desfășoare o parte a audierii ca fiind închisă, dacă se aduce atingere intereselor ce țin de ordinea publică sau moralitate. (7) Prin excepție de la alin.			esența normei la care se referă.
	159.	<u>Art. 11 alin. (4):</u> There is no need to "derogate" from the data protection law. Law 133/2011 (as any data protection law compliant with international standards) allows processing of personal data without person's consent when it is required by law. This law will create a legal ground for lawful processing of personal data. It must explicitly include relevant powers of the Evaluation Committee members and its support secretariat.	Nu se acceptă. Derogarea respectivă este necesară, deoarece legea respectivă stabilește un șir de "limite" în prelucrarea datelor cu caracter personal.
	160.	<u>Art. 11 alin. (6):</u> "interests of public order or morality" are vague concepts. The next paragraph is sufficient.	Nu se acceptă. Noțiunea respectivă este utilizată frecvent în legislația națională.
	161.	<u>Art. 11 alin. (7):</u> Remove words " or other circumstances which could prejudice the public order or the morality " – they are vague and can cover various concepts.	Nu se acceptă. Noțiunea respectivă este utilizată frecvent în legislația națională.
	162.	<u>Art. 11 alin. (8) lit. a):</u> There is no need for a separate procedural action of initiation. The person will be informed by default because it will be a part of the legal requirements for participating in the selection for respective office.	Se acceptă.
	163.	<u>Art. 11 alin. (8) lit. c):</u> The law should clearly stipulate when such a right appears and what it entails. The candidate could be provided with access to the materials about him/her after the Committee collected and analyzed information and requested explanation from the candidate. The Committee can deny the right of access to certain information (for example, name, other identifying details) if its disclosure would harm the reporting person. The Committee's rules of procedure could provide technical details about the process of such disclosure.	Se acceptă.
164.	<u>Art. 11 alin. (8) lit. d):</u> 1) Add "provide an explanation during oral hearing in the Committee."	Se acceptă.	

(6), la solicitarea candidatului, Comisia de evaluare poate decide organizarea unei ședințe închise a audierilor pentru a evita divulgarea unor informații care se referă la aspectele private ale vieții candidatului sau persoanelor apropiate, sau la alte circumstanțe care ar putea prejudicia moralitatea sau ordinea publică .		2) If the Committee has established allegations that indicate non-compliance with the criteria, it should hold a hearing and the candidate should be able to participate and provide explanation. Such a hearing should not be optional in this case.	
	Curtea Supremă de Justiție	165. <u>Considerăm că informațiile și documentele obținute în procesul evaluării nu urmează a fi făcute publice.</u> În acest sens și Comisia de la Veneția a menționat că, având în vedere competențele extinse ale comisiei de evaluare, proiectele de articole 7 și 11 ar trebui să prevadă că trebuie respectat dreptul la viața privată și de familie al judecătorilor și al persoanelor terțe. Orice informații și documente produse în cadrul procesului de verificare a integrității individuale nu trebuie să fie publicate, urmând a fi utilizate doar în scopul strict al evaluării.	Se acceptă. Dosarul acumulat nu se face public.
	Consiliul Superior al Procurorilor	166. <u>Art. 11 alin. (1)</u> Este eronat utilizată sintagma „instituția competentă de organizare a concursurilor” deoarece membrii-procurori sunt aleși în urma exercițiului de vot și nu în rezultatul desfășurării unor concursuri.	Se acceptă.
	167. <u>Art. 11 alin. (2)</u> Modul în care au fost formulate aceste prevederi, deduc o posibilitate de intervenție nelimitată a acestei entități în acumularea de informații privind procurorii și judecătorii, ceea ce este inacceptabil din perspectiva standardelor de confidențialitate a informațiilor ce țin de securitatea națională, urmărirea penală, protecția vieții private.	Nu se acceptă. Acumularea informației respective este strict necesară pentru buna desfășurare a activității CE. Altfel, funcționarea acesteia ar fi imposibilă, iar deciziile ar fi făcute în baza unor informații incomplete. Totodată, subliniem că accesul la informația cu caracter secret nu va fi acordat pentru CE.	
	168.	<u>Art. 11 alin. (6)</u>	Se acceptă parțial.

		Opinăm că desfășurarea audierilor în ședință publică nu este justificată, în acest sens este și recomandarea Comisiei de la Veneția, care susține necesitatea reglementării caracterului închis al audierilor: „ [...] în opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, audierile cu candidații nu ar trebui să fie publice. [...] Audierile publice i-ar putea descuraja pe cei care nu doresc să afișeze în public afacerile familiei lor într-un forum cu întrebări.”	Proiectul a fost completat cu prevederi referitoare la dreptul candidatului de a solicita organizarea unei ședințe închise pentru audieri.
Serviciul Informații și Securitate	169.	<p>Potrivit art. 6, lit. a) din proiect, întru realizarea funcției sale, Comisia de evaluare are competențe de evaluare a integrității candidaților în baza declarațiilor anterioare de venit, de interes personal sau de avere și interese personale, precum și în baza verificărilor efectuate față de candidat de către Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul Fiscal de Stat și alte autorități publice care dețin informații cu privire la candidat. Astfel, deși norma vizată stabilește o competență suplimentară Serviciului de Informații și Securitate, proiectul nu detaliază care va fi mecanismul propriu zis de verificare (criteriile și metodele de verificare) în baza căruia SIS urmează să furnizeze informații relevante. Totodată, nu este clar dacă competența de verificare atribuită SIS, a fost sau nu corelată cu mecanismul similar ce atribuie SIS-ului rolul de organ de verificare a funcționarilor publici (sub aspectul factorilor de risc) conform Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p> <p>Totodată, conform art. 11 alin. (2) din proiect, Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția Comisiei de evaluare, gratuit, informația solicitată în cel mult 10 zile. Astfel, termenul de efectuare a verificărilor și furnizare a informației relevante către Comisie, este de cel mult 10 zile, fapt care pune în dificultate eventuala verificare din partea SIS, și ar conduce la furnizarea unor rezultate incomplete sau eronate, din lipsa de timp pentru examinarea obiectivă a tuturor datelor relevante în privința subiecților verificării.</p> <p>În contextul celor expuse, precum și a opiniei reprezentantului SIS în cadrul consultărilor publice pe marginea proiectului din 24.12.2021, propunem extinderea termenului de furnizare a informației relevante de către SIS (de la 10 la cel puțin 20 de zile) precum și detalierea mecanismului de verificare din partea SIS (criteriile și limitele verificării candidaților de către SIS), fie corelarea mecanismului propus cu prevederile Legii nr. 271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Pentru a nu extinde procesul de examinare de către CE din cauza timpului de așteptare a informației de la autorități, termenul nu poate fi majorat.</p>

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	170.	<p>Totodată, analizând proiectul de lege propus spre avizare, nu a fost identificat termenul de stocare a datelor cu caracter personal, context în care menționăm că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrivit art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, <i>datele cu caracter personal trebuie să fie stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate,</i> - potrivit art. 11 alin. (3) al aceluiași act legislativ, <i>la încheierea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, dacă subiectul acestor date nu și-a dat consimțământul pentru o altă destinație sau pentru o prelucrare ulterioară, acestea vor fi: distruse; transferate unui alt operator, eu condiția ca operatorul inițiat să garanteze faptul că prelucrările ulterioare au scopuri similare celor în care s-a făcut prelucrarea inițială; transformate în date anonime și stocate exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică.</i> <p>În acest sens, având în vedere aspectele menționate, CNPDCP recomandă autorului proiectului de lege - completarea acestuia cu informații exprese privitor la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - termenul de păstrare a informației despre candidații evaluați; - procedura de arhivare, precum și de radiere/ștergere/distrugere a informațiilor, ce conțin date cu caracter personal ale subiecților vizați, acumulate de către Comisia de evaluare, la epuizarea, scopului pentru care au fost acumulate și păstrate. 	Se acceptă.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	171.	La art. 11 alin. (1) propunem să se examineze oportunitatea completării dispoziției cu prevederi care ar permite prelungirea termenului inițial de 30 de zile, or există posibilitatea unor circumstanțe și informații complexe, existența unor piedici sau inacțiuni din partea deținătorilor de informații, care nu vor permite efectuarea evaluării în termenul inițial de 30 de zile. Mai mult, propunem reglementarea consecințelor juridice în cazul în care termenul de evaluare nu este respectat.	Se acceptă.
	172.	La alin. (2) art. 11 propunem excluderea cuvintelor „pe care o consideră”, deoarece aceasta presupune o <i>atitudine subiectivă</i> asupra necesității și relevanței informațiilor solicitate de comisie. Informațiile trebuie să fie în mod obiectiv necesare pentru realizarea sarcinilor comisiei și nu doar considerate ca fiind necesare. În acest sens a se vedea modelul de formulare utilizat în cadrul alin. (3) al aceluiași articol.	Se acceptă.
	173.	Ultimul enunț al alin. (2) art. 11 dublează alineatul (3) art. 11 din proiect și propunem a fi exclus, or dublarea reglementărilor creează risc de interpretare echivocă.	Se acceptă.

	174.	Dispozițiile alin. (4) art. 11 dublează excepțiile reglementate în art. 5 alin. (5) lit. b), d) și e) ale Legii nr. 133/2011 și, prin urmare, propunem a fi excluse drept superflue.	Nu se acceptă. Considerăm necesar să menținem alin. (4) pentru a evita interpretările eronate ale Legii nr. 133/2011, care putea fi în detrimentul CE.
CRJM	175.	Art. 11 alin. (1) Redacția propusă: 1) Comisia de evaluare acumulează și verifică informația deținută în cel mult 30 45 zile de la primirea declarației prevăzute la art. 10 alin. (2) data transmiterii cererii de verificare a candidaților de către instituția competentă de organizare a concursurilor pentru selectarea membrilor în organele prevăzute la art. 2 alin. (1). Argumente: Termenul de cel mult de 30 de zile nu va permite evaluarea atât de largă, după cum este definită de art. 8 și 9 din proiectul de lege. Potrivit Comisiei de la Veneția (para 34 din opinia Comisiei de la Veneția din decembrie 2021), „Scopul evaluării trebuie adaptat la timpul disponibil”. În plus, nerespectarea termenului de evaluare poate fi motiv de contestare a deciziei Comisiei de evaluare.	Se acceptă parțial. În proiect a fost prevăzută posibilitatea CE de a prelungi termenul respectiv cu încă 15 zile.
	176.	Art. 11 alin. (2) Redacția propusă: (2) Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au <u>dreptul de acces</u> la orice informație pe care o consideră necesară pentru îndeplinirea sarcinilor sale, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. <u>Autoritățile publice sunt obligate să pună la dispoziția Comisiei de evaluare, gratuit, orice informație solicitată în cel mult 10 zile.</u> Argumente: Acesta este inclus în următorul alineat propus de CRJM.	Se acceptă.
	177.	Art. 11 alin. (3) Redacția propusă pentru noul alin (3): (3) <u>Comisia de evaluare are acces direct, total și nerestricționat la orice bază de date publică care conține date relevante pentru realizarea mandatului său. Accesul la bazele de date</u>	Se acceptă.

		<u>este oferit în cel mult 7 zile de la solicitarea Comisiei de evaluare pentru toată perioada de activitate a Comisiei.</u> Argumente: CRJM propune includerea unui nou alineat care să prevadă expres și detaliat dreptul Comisiei de acces la toate datele de bază publice din țară și termenele de executare a dreptului de acces.	
	178.	Art. 11 alin. (3) Redacția propusă: (3) În procesul de evaluare a stilului și costurilor de viață și a integrității, Comisia de evaluare are dreptul să solicite persoanelor fizice și juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informația necesară pentru realizarea evaluării. Informația solicitată se prezintă gratuit în termen de cel mult 40 7 zile de la data solicitării. Argumente: Comisia va avea la dispoziție cel mult 45 de zile pentru a lua o decizie. 10 zile pentru prezentarea informației de către autorități este prea mult și nu va permite respectarea termenelor de evaluare.	Se acceptă.
	179.	Art. 11 alin. (6) Redacția propusă: După examinarea informației acumulate, Comisia de evaluare invită candidatul la ședință, în vederea audierii acestuia. Audierile au loc în ședință publică, <u>ședința este înregistrată audio/video, iar înregistrarea este plasată pe internet.</u> Comisia de evaluare poate decide să desfășoare o parte a audierii ca fiind închisă, dacă se aduc atingere intereselor ce țin de ordinea publică sau moralitate. <u>Această parte a audierii nu este plasată pe internet.</u> Argumente: Propunem plasarea pe internet a ședințelor publice Comisiilor de evaluare, cu excepția celor închise.	Se acceptă parțial. Înregistrările nu trebuie plasate pe internet, deoarece în procesul de audiere se analizează și aspecte ce țin de viața privată, care nu trebuie făcute publice.
	180.	Art. 11 alin. (7) Se propune excluderea. Această prevedere se conține deja în alin. 6 ultima propoziție.	Se acceptă.
A.O. "Vocea	181.	Proiectul de lege nu conține nici o prevedere cu referire la admisibilitatea probelor și criteriile de stabilire a valorii probatorii a informațiilor colectate. Nu există o claritate privind standardele probatorii ale informațiilor. În principiu, sursele probelor colectate trebuie să	Se acceptă.

	Justiției ”		<p>corespundă următoarelor criterii: să fie credibile, pertinente și suficiente, în special, dacă dovezile vor sta la baza unei evaluări nefavorabile.</p> <p>În acest context, instituțiile relevante internaționale au avertizat să nu se pună în pericol imaginea publică a judecătorului atunci când are loc evaluarea. Deci, este important de a se include în proiectul de lege asemenea mecanisme, prin care să fie prevăzută garanția că toată informația recepționată din surse publice poate fi supusă verificării și evaluării. Mai mult decât atât, proiectul de lege nu prevede că probele obținute prin mijloace ilegale vor fi considerate ca inadmisibile, similar probelor administrate în cauzele civile, contravenționale și penale. (a se vedea, spre exemplu Opinia interimară a ODIHR referitor la proiectul de lege cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor procuraturii din Republica Moldova (versiunea din septembrie 2019), pct. 88).</p>	
		182.	<p>La capitolul probatoriului, ține de menționat că, în Opinia preliminară din 2019, pct.71), Comisia de la Veneția a apreciat că, în procesul de evaluare a judecătorilor, solicitarea informațiilor de la orice persoană este neclară și vagă, ținând cont că descoperirea adoptă hotărâri nepopulare. Trebuie să fie stabilită relevanța și valoarea probantă a unor astfel de informații, bazată pe fapte determinante.</p> <p>Prin urmare, prevederile art. 11 alin.(3) ale proiectului de lege care reglementează dreptul Comisiei de a solicita persoanelor fizice și juridice de drept public sau privat orice informație necesară realizării evaluării, se prezintă a fi una arbitrară și chiar la limita abuzului.</p>	Se acceptă parțial. Prevederea a fost revizuită.
		183.	<p>Articolul 11 al proiectului de lege nu prevede nici o procedură oficială de notificare a judecătorului evaluat despre data interviului, despre termenul oferit pentru pregătirea poziției sale procesuale. O asemenea prevedere nu poate constitui o garanție eficientă, în special dacă a fost acumulat un volum mare de informații și documente de către Comisia de evaluare. Principiul egalității armelor îndeamnă ca fiecărei părți la un litigiu să i se ofere posibilitatea de a-și prezenta poziția sa în cauza respectivă în condiții ce nu constituie pentru subiectul evaluării un dezavantaj semnificativ. Prin urmare, este recomandat să fie specificat termenul limită minim, în același timp garantându-se posibilitatea ca judecătorul supus evaluării să poată solicita prelungirea acestui termen, în caz de necesitate.</p>	Nu se acceptă. Odată ce candidatul vine la concurs, se prezumă că acesta s-a informat despre esența/etapele concursului. Drept urmare, informarea suplimentară a acestuia despre inițierea evaluării de către CE nu este necesară.

<p>Articolul 12. Candidatul are următoarele drepturi:</p> <p>a) să fie informat despre inițierea evaluării;</p> <p>a) să fie asistat de un avocat sau un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;</p> <p>b) să ia cunoștință de materialele evaluării;</p> <p>c) să prezinte în formă scrisă date și informații suplimentare față de cele acumulate de Comisia de evaluare, pe care le consideră necesare, în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea și costurile de viață, inclusiv evaluarea proprie a valorii reale a bunurilor, care urmează a fi examinate de Comisia de evaluare;</p>	Comisia de la Veneția	184.	<p>32. Este pozitiv că proiectul de lege revizuit oferă mai multe garanții procedurale candidaților (să fie informați cu privire la inițierea evaluării; să fie asistați de un avocat sau de un avocat stagiar în timpul procedurii de evaluare; să se familiarizeze cu materialele de evaluare; să depună în formă scrisă date și informații suplimentare față de cele acumulate de comisia de evaluare și să conteste decizia comisiei de evaluare). Dreptul candidatului de a se familiariza cu „materialele de evaluare” ar trebui să cuprindă toate materialele adunate de comisie și să fie luat în considerare în decizia acesteia.</p>	Se acceptă în proiect deja este prevăzut dreptul candidatului de a lua cunoștință cu materialele.
	Procuratura Generală	185.	<p>La articolul 12 propunem a fi completat cu lit.a') cu următorul cuprins:</p> <p>„ a' să participe la ședințele Comisiei de evaluare; ”</p> <p>Această completare se impune deoarece în cadrul ședințelor Comisiei de evaluare pot avea loc audieri a persoanelor apropiate candidaților, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și persoanele menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Astfel, fiind asigurat dreptul la un proces echitabil prin oferirea posibilității candidatului de a adresa întrebări persoanelor audiate și de a cunoaște conținutul acestor declarații, în cazul în care, candidatul se află în relații ostile sau existența unui proces judiciar pendinte în instanță (divorț, partajarea averii, stabilirea domiciliului copilului minor ș.a.).</p>	Se acceptă.
		186.	<p>La lit.b) după textul „ să ia cunoștință de materialele evaluării” de completat cu textul „ înainte de ședință și să facă copii de pe acestea;”</p> <p>De asemenea, este rezonabilă introducerea lit.b') cu următorul cuprins:</p> <p>„ b') să ceară recuzarea membrului Comisiei de evaluare.”</p> <p>În context, luând în considerație numărul mare a candidaților și a persoanelor apropiate candidaților, în sensul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și persoanele menționate la articolul 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care pot fi rude, afini, foști colegi sau altă relație apropiată sau ostilă cu membrii Comisiei de evaluare, se impune instituirea/reglementarea procedurii de recuzare/abținere a membrului Comisei de evaluare.</p> <p>În proiect se necesită de reglementat procedura de alege a președintelui Comisiei de evaluare, care va prezida ședințele Comisiei. La fel, se impune instituirea mecanismului regulatoriu ce ar asigura repartizarea dosarelor/demersurilor aleatoriu către un membru raportor al Comisiei de evaluare.</p>	Se acceptă parțial. Instituția recuzării a fost exclusă din proiect, fiind menținută doar obligația membrului de a se abține de la vot/examinare.

d) să conteste decizia Comisiei de evaluare.	CRJM	187.	<p>Art. 12 Redacția propusă: Candidatul are următoarele drepturi: a) să fie informat despre inițierea evaluării; a) să fie asistat de un avocat sau un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; b) să ia cunoștință de materialele evaluării cu cel puțin 5 zile până la audiere; c) să prezinte în formă scrisă date și informații suplimentare față de cele acumulate de Comisia de evaluare, pe care le consideră necesare, în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea și onestitatea de viață, inclusiv evaluarea proprie a valorii reale a bunurilor Comisiei de evaluare, care urmează a fi examinate de Comisia de evaluare; d) să conteste decizia Comisiei de evaluare.</p> <p>Argumente: a) Nu este necesară informarea candidatului despre începerea evaluării, deoarece aceasta este o etapă obligatorie în temeiul legii și candidații cunosc acest lucru. c) Informațiile se pot referi la orice suspiciuni. d) A se vedea comentariile la art. 15</p>	Se acceptă parțial. Reieșind din faptul că CE nu va evalua profesionalismul candidaților, ci numai integritatea, suspiciunile se vor referi doar la aspecte de integritate.
<p>Articolul 13. Ședințele Comisiei de evaluare (1) Comisia de evaluare își desfășoară activitatea în ședințe închise, cu excepțiile stabilite de prezenta lege. (2) Ședințele Comisiei de evaluare se desfășoară cu prezența a cel puțin 5 membri. (3) Membrii Comisiei de evaluare sunt obligați să</p>	World Bank	188.	<p><u>alin. (1):</u> 1) It contradicts the previous article, para. (6). 2) The work of the Evaluation Committee should be transparent. It should show a high standard of integrity and fairness in its work. Meetings should be open and, preferably, should be broadcast live online to create public trust in the process and allow civil society scrutiny. Parts of the committee's meetings may be closed when it is necessary to protect privacy of persons and when the Committee decides so. Final deliberations of the Committee may be closed as well, but the reasoned decision on each candidate should be made public.</p>	Se acceptă.
		189.	<p><u>alin. (3):</u> 1) This is not an optimal arrangement. The substitute cannot step in at any moment and continue the assessment without being a part of it from the beginning. It will complicate the Committee's work and undermine its fairness. The alternate should replace a member when their term of office was terminated for reasons established in the law. Instead, the law could provide that non-attendance of several meetings would lead to dismissal of the member. To avoid delays in the proceedings, the law could lower quorum to 4 members. 2) Providing a possibility of participation via a videoconference is welcome, it is an important provision for effective operation of the Committee.</p>	Se acceptă parțial. Supleanții vor interveni doar în situația în care locul de membru devine vacant, sau când este periclitat cvorumul necesar pentru deliberativitate.

<p>participe la ședințe în mod fizic sau prin videoconferință. Dacă un membru al Comisiei de evaluare este în imposibilitate de a participa la ședință, acesta anunță despre faptul dat secretariatului, care va asigura ca atribuțiile acestuia să fie exercitate în ședința respectivă de către membrul supleant corespunzător. (4) Membrii Comisiei de evaluare, desemnați în temeiul art. 5 alin. (1) lit. a) primesc o indemnizație lunară echivalentă cu salariul de funcție al Judecătorului Curții Supreme de Justiție cu vechimea în muncă de până la 16 ani, prevăzut de Legea nr. 270/2018 privind sistemul</p>		190.	<p><u>alin. (4):</u> 1) Not clear why only members proposed by the development partners should receive a remuneration. Other 3 members should not be public officials, therefore they should receive a fair compensation as well. 2) The procedure for payment of the remuneration (especially to foreign members if they participate) may involve technical obstacles that will be hard to overcome without additional regulation. We advise to stipulate that the Government approves the procedure for payment of such an allowance. 3) Stipulate that the payment is made for the months in which the Committee worked on the evaluation of candidates (which would be especially relevant if the Committee's mandate is extended beyond filling the initial vacancies existing at the enactment of amendments).</p>	Nu se acceptă. Proiectul prevede remunerarea membrilor naționali, nu a celor internaționali. Este o neînțelegere determinată de traducerea proiectului.
	Ministerul Finanțelor	191.	- la art.13 alin.(4) textul „salariul de funcție” se va substitui cu sintagma „salariul de bază”, deoarece Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nu conține prevederi privind salariul de funcție.	Se acceptă.
		192.	Totodată, se consideră necesar de stabilit numărul de ședințe pe parcursul unei luni pentru care urmează a beneficia de indemnizația deplină, deoarece nu este judicios ca în cazul în care într-o lună va fi convocată doar o singură ședință a Comisiei de evaluare, membrii Comisiei să beneficieze de indemnizația lunară în întregime.	Se acceptă parțial. Indemnizația se va achita nu per ședință, ci lunar, proporțional numărului de zile lucrate.
Consiliul Superior al Magistraturii		193.	La Art.13 alin. (4) nu este clară procedura de achitare a indemnizației. Or, în norma indicată e specificat că membrii primesc o indemnizație lunară, iar în următoarea propoziție este indicat că indemnizația se achită proporțional numărul ședințelor la care participă membrul. Deci, cum are loc de fapt achitarea indemnizației, această urmează a fi relatată clar. Considerăm că urmează a fi definit expres dacă indemnizația este achitată în cuantumul per ședință sau se achită lunar o sumă fixă.	Se acceptă parțial. Indemnizația este lunară, drept urmare se va achita lunar. Acest fapt rezultă clar din proiect. În proiect a fost stabilit numărul minim de ședințe din cadrul unei luni, necesar pentru primirea unei

unitar de salarizare în sectorul bugetar. Indemnizația lunară se achită proporțional numărului de ședințe la care a participat membrul național de bază și, după caz, supleantul acestuia.				indemnizații integrale. Acest fapt este necesar pentru situațiile în care atribuțiile membrului de bază vor fi preluate de membrul supleant.
	Consiliu I Superior al Procurorilor	194.	Art. 13 alin. (4) Achitarea unor indemnizații membrilor Comisiei conduce spre caracterul permanent al Comisiei de evaluare, ceea ce nu este compatibil cu spiritul și natură măsurii excepționale de pre-evaluare a candidaților.	Nu se acceptă. O activitate care implică responsabilitate și atenție maximă și care se desfășoară în scopul realizării unui interes public trebuie remunerată, indiferent de durata realizării acesteia.
	CRJM	195.	Art. 13 Redacția propusă: 2) Ședințele Comisiei de evaluare se desfășoară cu prezența <u>sunt deliberative dacă la ele participă cel puțin 5 membri.</u> 3) Membrii Comisiei de evaluare sunt obligați să participe la ședințe în mod fizic sau prin videoconferință. Dacă un membru al Comisiei de evaluare este în imposibilitate de a participa la ședință, acesta anunță despre faptul dat secretariatului, care va asigura ca atribuțiile acestuia să fie exercitate în ședința respectivă de către membrul supleant corespunzător. Argumente: Considerăm că numirea și convocarea membrilor supleanți este o birocrație nenecesara. Aceasta ar presupune termen în plus pentru supleant sa studieze materialele, să fie convocat, etc. Am recomandat mai renunțarea la supleanți, mai ales ca comisia poate activa daca sunt prezenți cel puțin 5 membri.	Nu se acceptă. Referitor la nr. de membri și necesitatea de a avea supleanți ne-am expus supra.
	196.	Art. 13 alin. (4)	Se acceptă.	

			Recomandăm mutarea acestui text la art. 5. Textul nu tine de ședințele Comisiei de evaluare, ci de modul de funcționare a acesteia.	
	A.O. "Vocea Justiției"	197.	Prevederile art. 13 din proiectul de lege referitoare la criteriile și conținutul motivării deciziei Comisiei de evaluare nu sunt clare și concludente. Nu rezultă cert care vor fi principiile și gradul de proporționalitate de care se va conduce Comisia la constatarea promovării/nepromovării evaluării integrității candidaților, lăsând loc de arbitrar și o marjă largă de discreție, care poate dăuna caracterului obiectiv și echidistant al deciziei. Având în vedere că prin esența și natura sa, consecințele juridice, procedura de evaluare a candidatului se asimilează cu o procedură disciplinară, la caz, sunt aplicabile principiile procesului echitabil consfințit în art 6 al Convenției, din care trebuie să decurgă toate garanțiile cu privire la informarea persoanei acuzate în materie penală (la caz a judecătorului), în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa. La modul practic, spre exemplu, articolul 385 din Codul de procedură penală, prevede clar și exhaustiv chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței, ceea ce proiectul de lege analizat nu definește în nici un mod. Proiectul de lege, art. 13 alin.(4), stabilește că nepromovarea procedurii de evaluare a integrității candidatului constituie temei de neadmitere la alegeri a judecătorului, totodată acesta urmând a-și continua activitatea profesională, circumstanță care ar putea trezi nedumerirea societății civile și suspiciuni rezonabile referitoare la legitimitatea în continuare a mandatului judecătorului, în condițiile în care ar ieși în evidență anumite probleme de integritate profesională și personală a judecătorului evaluat, în așa mod fiind subminată încrederea publicului în acest judecător și activitatea sa ulterioară.	Nu se acceptă. Procedura de verificare a integrității candidaților nu poate fi asimilată unei proceduri disciplinare. Or, CE nu va aplica sancțiuni disciplinare, nu va analiza profesionalismul și nici nu se va expune prind excluderea din sistem cu titlu de sancționare a unor judecători sau procurori.
		198.	Procedura activității Comisiei de evaluare nu este reglementată din punct de vedere al ținerii lucrărilor de secretariat. Nu este prevăzută necesitatea ducerii unui proces-verbal al ședințelor, înregistrarea audio, video a ședințelor, ce pune la îndoială transparența procedurilor și creează impedimente participanților la proces în utilizarea unor căi efective de recurs. (a se vedea Opinia interimară a ODIHR referitor la proiectul de lege cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor procuraturii din Republica Moldova (versiunea din septembrie 2019), pct. 97).	Se acceptă. Aceste aspecte vor fi detaliate în regulamentul CE.
Articolul 14. Decizia Comisiei de evaluare	Comisia de la Veneția	199.	35. Potrivit proiectului de lege revizuit, decizia se ia cu majoritatea membrilor, iar membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul de a se abține de la vot. Având în vedere că IEC va fi format din 6 membri, ar trebui să existe unele instrucțiuni ce se va întâmpla dacă voturile sunt împărțite în mod egal între membri. În plus, Comitetul de Evaluare va avea un număr egal	Se acceptă. Proiectul conține prevederi referitoare la paritatea de voturi.

<p>(1) În urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării integrității.</p> <p>(2) Decizia trebuie să cuprindă concluzia Comisiei de evaluare cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării integrității, motivarea și mențiunea despre calea și termenul de atac. Decizia se adoptă cu votul majorității membrilor. Membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul să se abțină de la vot.</p> <p>(3) Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-</p>		<p>de membri numiți de Ministerul Justiției și selectați de donatorii internaționali: regulile privind ecorumul pentru deciziile care urmează să fie luate de Comitet ar trebui să reflecte necesitatea unei participări semnificative, dar echilibrate a al doilea grup. O opțiune ar putea fi ca președintele IEC să aibă un vot decisiv. Cu toate acestea, nu există nicio mențiune în legea catedrei și a drepturilor acestuia. Deși detaliile pot fi furnizate în reglementările IEC menționate la articolul 4 alineatul (2), în acest proiect de lege ar trebui furnizate câteva îndrumări de bază. Acest lucru este deosebit de important în măsura în care IEC va fi un organism ad-hoc care va fi dizolvat după îndeplinirea unei sarcini specifice.</p>	
	200.	<p>36. Rezultatul evaluării ar trebui să fie o decizie da/nu în ceea ce privește dacă candidatul poate participa la concurs. Decizia motivată ar trebui comunicată candidatului, dar este îndoielnic că decizia de respingere a unui candidat să fie publicată deloc (și în orice caz nu până la epuizarea căilor de atac). Întrucât se prevede că candidații respinși continuă ca judecători sau procurori sau în alte funcții, aceștia nu ar trebui să fie prejudiciați prin aplicarea sau prin respingerea acestora.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul conține prevederi referitoare la cazurile în care Decizia CE se va publica și cu referire la depersonalizarea acesteia (cu excepția numelui și prenumelui).</p>
	201.	<p>39. În sfârșit, proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului ca judecător sau procuror. Acest lucru derivă din principiul inamovibilității judecătorilor și din competența exclusivă înrădăcinată constituțional a Consiliilor Supreme de a impune sancțiuni sau de a demite un judecător sau procuror. Cu toate acestea, întrebarea rămâne cum ar fi sporită încrederea societății în instituțiile judiciare dacă IEC constată că un judecător sau un procuror nu a trecut testul de integritate și, cu toate acestea, același judecător sau procuror își păstrează postul pretinzând că nimic nu a s-a întâmplat. Ministrul Justiției a subliniat în acest sens că toți judecătorii și procurorii vor fi supuși unei proceduri de evaluare extraordinară și că rezultatele acestei evaluări în calitate de candidați pot declanșa proceduri suplimentare în fața autorităților anticorupție. Având în vedere că Republica Moldova este una dintre țările în care corupția reală și/sau percepută în sistemul judiciar reprezintă un motiv de îngrijorare majoră în rândul publicului, această clarificare trimite un semnal greșit în ceea ce privește voința politică de a lua toate măsurile necesare pentru garantarea și promovarea o cultură a integrității judiciare la</p>	<p>Nu se acceptă. Scopul proiectului nu este de a exclude din sistem careva judecători sau procurori. Scopul este de a asigura accesarea unor candidași integri la funcțiile din CSM, CSP, colegii. Din acest considerent decizia CE nu va constitui temei pentru</p>

<p>au constat circumstanțe de neconformitate cu cerințele prevăzute la art. 8 și art. 9.</p> <p>(4) Decizia privind nepromovarea evaluării integrității constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs pentru pozițiile vacante în autoritățile menționate la art. 2 alin. (1).</p> <p>(5) Decizia se înmânează candidatului contra semnătură, prin intermediul persoanei imputernicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, la adresa electronică indicată în cerere, sau prin alte metode care să permită</p>		<p>toate nivelurile sistemului judiciar. În Avizul din 2019, Comisia de la Veneția și Direcția au considerat că raportul negativ al Comisiei de Evaluare privind integritatea judecătorului ar trebui să declanșeze o sancțiune disciplinară din partea Consiliului Superior. Gravitatea sancțiunii ar trebui să depindă de gravitatea abaterii disciplinare</p>	<p>aplicare de sancțiuni disciplinare.</p>	
	World Bank	202.	<p><u>alin. (2):</u></p> <p>1) It is not clear whether decisions should be taken by a majority from total members (that is 4) or majority of members participating in the meeting (that is 3).</p> <p>2) We suggest providing for the decisive vote of members nominated by the international development partners. Decisions of the Evaluation Committee could be taken by at least 4 votes, including at least 2 votes of members nominated by development partners. In case of a tie where a decision cannot be made due to a split vote (2-2 or 3-3), a repeat voting is held; if the decision is still not made during the subsequent two vote attempts, the decision supported by 2 members nominated by development partners prevails.</p> <p>3) An alternative solution: The decisions should be taken by at least 4 votes of the Committee members, but the decision should confirm the lack of reasonable suspicion in the candidate's integrity. It means that the candidate is allowed to proceed to the selection only if the Committee makes a positive vote confirming the candidate's eligibility to be selected/elected to the bodies mentioned in Article 2. If the Committee adopts a negative decision or fails to adopt a positive decision (for example, by not reaching 4 votes in favor), it means that the candidate is rejected. Such an arrangement would also provide a decisive role for the members nominated by development partners.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost revizuit.</p>
		203.	<p><u>alin. (4):</u></p> <p>This provision can be read to mean that a separate decision is required to implement a negative decision of the Evaluation Committee. It is unnecessary. This law and laws on the selection of respective bodies should provide that the selecting bodies choose candidates from among those candidates who passed the integrity evaluation. Those who failed are automatically excluded from the selection process.</p>	<p>Nu se acceptă. Având în vedere perioada marea de blocaj în activitatea CSM, CSP și colegiilor, se impune accelerarea deblocării activității acestora.</p>
	Curtea Suprem	204.	<p>La art. 14 alin. (2) din proiect propunem desemnarea unui număr impar de membri sau specificarea faptului că președintele Comisiei de evaluare are vot decisiv, în caz de paritate</p>	<p>Nu se acceptă. Toți membrii CE sunt pe poziției de</p>

transmiterea deciziei și confirmarea primirii ei. (6) Decizia Comisiei de evaluare este definitivă dacă: a) a expirat termenul de depunere a contestației și aceasta nu a fost contestată; b) după examinarea contestației în ordine de recurs, cu menținerea deciziei de către instanța de recurs.	ă de Justiție		de voturi ale membrilor (3 pro și 3 contra), pentru a nu crea o situație de incertitudine. La fel, proiectul nu prevede existența unui Președinte al Comisiei și procedura de alegere a lui.	egalitate, cu drepturi și obligații identice, decizia urmînd a fi luată în vomun, prin vot. Proiectul a fost completat referitor la situația de paritate de voturi.
	Consiliul Superior al Magistraturii	205.	La art.14 alin. (1) în coroborare cu alin. (4) nu sunt indicate consecințele nepromovării evaluării integrității de către candidat. Or, în cazul în care un judecător sau procuror nu a promovat evaluarea integrității pentru funcțiile administrative, ar putea acesta să activeze în continuare în funcția deținută. În asemenea cazuri planează suspiciuni privind activitatea în sine în funcția deținută.	Nu se acceptă. Scopul evaluării integrității de către CE constă în identificarea unor candidați integri. Consecințele "nepromovării" au fost cap. III al proiectului: "candidatul care nu a promovat evaluarea integrității nu poate fi ales în calitate de membru și membru supleant [...]"
	Uniunea Avocaților din Republica Moldova	206.	La alin. (2) art. 14 propunem să se menționeze în mod expres că abținerea de la vot se consideră a fi exprimarea votului împotriva deciziei propuse spre votare.	Nu se acceptă. Abținerea nu poate fi echivalată cu un vot contra. Abținerea semnifică indecizie și ezitare. Asemenea situații trebuie evitate în activitatea CE.
		207.	Neconformitatea cu cerințele prevăzute la art. 8 și 9 determină neîntreținerea criteriilor de integritate de către candidat, conform alin. (3) art. 14, însă formularea lit. e) alin. (1) art. 8 se	Se acceptă. Textul a fost revizuit.

			referă la comiterea unor fapte care aduc atingere onoarei și probității profesionale. Prin urmare, ar rezulta că lipsa unor fapte care aduc atingere onoarei și probității profesionale ar determina neîntreținerea criteriilor de integritate, ceea ce este contrar scopului prezentului proiect de lege. În consecință, lit. e) alin. (1) art. 8 se propune a fi reformulată prin exprimarea lipsei unor fapte comise de candidat, care aduc atingere onoarei și probității profesionale și în continuare după text, după exemplul lit. a) – d) al aceluiași alineat.	
		208.	La alin. (4) art. 14, considerăm că decizia comisiei nu trebuie să constituie temei pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs, or astfel se aduce atingere independenței autorității judecătorești, asigurată prin intermediul organului său profesional – Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). În aceste condiții, decizia în această privință trebuie să aparțină CSM, și față de care se pot institui prin lege cerințe cu privire la motivarea hotărîrilor sale astfel încît să excludă îndoielile cu privire la integritatea candidaților în cazurile în care comisia de evaluare a integrității a constatat nepromovarea evaluării integrității acestor candidați.	Nu se acceptă. Odată ce CE a emis o hotărîre privind nepromovarea evaluării de către un candidat, CSM nu este în drept "să excludă îndoielile" emițînd o hotărîre la acest subiect. Valoarea faptelor sau circumstanțelor depistate de CE nu trebuie combătută în mod absurd. Subliniem că candidatul are posibilitate de a contesta în judecată decizia CE.
		209.	Într-o Opinie <i>amicus curiae</i> privind proiectul de reformă a Curții Supreme și a Procuraturii în Republica Moldova, Comisia de la Veneția a examinat o reformă similară referitoare la Consiliul Superior al Magistraturii (CSM). Potrivit acesteia, dacă articolul 123 din Constituție prevede că CSM „asigură [...] aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători”, proiectul de lege supus examinării acordă competența de luare a deciziilor în materie disciplinară Comisiei de Evaluare, care nu este prevăzută de Constituție (a se vedea	Nu se acceptă. Autorul avizului a perceput eronat esența CE. Or, această comisie nu va aplica sancțiuni disciplinare

		<p>Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului al Consiliului Europei privind proiectul de reformă a Curții Supreme și a Procuraturii în Republica Moldova nr. 966/2019, adoptată la cea de-a 120-ea sesiune plenară, desfășurată pe 11-12 octombrie 2019, (CDL-AD(2019)020), §§ 52-56, 61). Atât timp cât nu este amendată Constituția, Comisia de la Veneția și Directoratul nu au considerat că decizia poate fi delegată altor organisme specializate cum ar fi Comisia de Evaluare (a se vedea § 61 din Opinie). În mod similar, atât timp cât CSM asigură exercitarea competențelor ce țin de numirea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, evaluarea integrității și nepromovarea acestora în organele profesionale fiind asimilată unei sancțiuni disciplinare pentru candidații care provin din rândurile judecătorilor, asemenea competențe nu pot fi decise definitiv de alte organe decât CSM, mai ales că proiectul nu prevede posibilitatea unui control judiciar efectiv a actelor emise de comisia de evaluare.</p> <p>În privința organului profesional al procurorilor, în opinia <i>amicus curiae</i> nr. 972/2019 despre amendamentele la Legea cu privire la Procuratură (CDL-AD(2019)034, §§ 22, 26, se menționează că „Orice redistribuire a competențelor de luare a deciziilor care afectează în mod substanțial mandatul constituțional al unei autorități prefinde un amendament constituțional. În sens contrar, va fi compromis scopul creării unei asemenea autorități la nivel constituțional”.</p> <p>„Simpla implicare a unui corp de experți cum este Comisia instituită de Ministerul Justiției nu presupune, în mod necesar, un element inacceptabil de politizare (a se vedea § 21 din Opinia nr. 972/2019 despre amendamentele la Legea cu privire la Procuratură (CDL-AD(2019)034)). Legea cu privire la Procuratură poate lăsa loc, în principiu, pentru alte organisme, comitete, comisii etc. care contribuie la activitatea Consiliului Superior al Procurorilor sau cărora Consiliul le poate delega o parte din competențele sale. Un organism specializat implicat în procesul de selectare a candidaților pentru funcția de procuror poate fi constituțional dacă nu uzurpează competența substanțială de luare a deciziilor de către Consiliul Superior al Procurorilor (§ 27 din Opinia menționată <i>supra</i>). Dacă un organism extern ar fi avut un rol consultativ sau, de exemplu, ar fi efectuat o examinare a candidaților pe baza calificărilor lor profesionale pentru a asigura transparența și integritatea procesului de recrutare, acesta nu ar fi interferat substanțial cu mandatul constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor (§ 28 din Opinia menționată <i>supra</i>).” (a se vedea § 80 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 13 din 21.05.2020)</p>	<p>și nici nu va substitui colegiile disciplinare ale judecătorilor și procurorilor.</p> <p>De asemenea, CE nu va examina profesionalismul candidaților și nici nu se va implica în cariera acestora de judecător sau procuror. CE va examina integritatea candidaților la funcțiile din CSM, CSP și colegii. Deciziile ulterioare privind cariera, sancționarea, promovarea – sunt lăsate pe seama CSM și CSP.</p>
--	--	---	---

		<p>Potrivit art. 125 din Constituție, Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor și asigură numirea, transferarea, promovarea în funcție și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori. Interdicția de a candida și de a fi ales în funcțiile din cadrul organelor profesionale poate fi asimilată unor restricții cu privire la numirea sau promovarea în funcție și aplicarea unor sancțiuni disciplinare față de aceștia.</p> <p>Lipsirea organelor profesionale de atribuțiile care rezultă din mandatul oferit prin Constituție, de a asigura numirea și aplicarea măsurilor disciplinare față de procurori, este inadmisibilă în lipsa unor amendamente corespunzătoare ale Constituției.</p>	
	CRJM	<p>210. Art. 14 alin. (1) Redacția propusă: (1) În urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării integrității, care nu poate fi contestată. Argumente: A se vedea comentariile la art. 15</p>	<p>Se acceptă parțial. Codul administrativ prevede dreptul de a contesta deciziile administrative, aceste prevederi vor rămâne aplicabile, cu excepțiile stabilite în proiect. Excluderea totală a posibilității de contestare este neconstituțională.</p>
		<p>211. Art. 14 alin. (2) Redacția propusă: (2) Decizia trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei de evaluare cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării integrității, motivarea și mențiunea despre cauze și termenul de atac. Decizia se adoptă cu votul majorității membrilor a cel puțin 4 membri. Membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul să se abțină de la vot.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>212. Art. 14 alin. (4) Redacția propusă: (4) Decizia privind nepromovarea evaluării integrității constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs pentru pozițiile vacante în autoritățile</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>menționate la art. 2 alin. (1), însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru alte proceduri, inclusiv pentru evaluarea externă a judecătorului sau procurorului.</p> <p>Argumente: Rezultatul negativ al evaluării integrității nu trebuie să aibă un impact negativ asupra carierei candidaților.</p>	
		<p>213. Art. 14 alin. (5) Redacția propusă: (5) Decizia se înmânează candidatului contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, expediază candidatului la adresa electronică indicată în cerere, sau prin alte metode care să permită transmiterea deciziei și confirmarea primirii ei și se publică pe internet, cu excluderea datelor sensibile cu caracter personal.</p> <p>Argumente: Considerăm că este suficientă comunicarea rezultatului prin poșta electronică și propunem și includerea prevederii privind publicarea deciziilor pe internet, cu excluderea datelor cu caracter personal.</p>	Se acceptă.
		<p>214. Art. 14 alin. (6) (6) Decizia Comisiei de evaluare este definitivă din momentul adoptării dăeă: a) a expirat termenul de depunere a contestații și aceasta nu a fost contestată; b) după examinarea contestații în ordine de recurs, cu menținerea deciziei de către instanța de recurs.</p> <p>Argumente: A se vedea comentariile la art. 15</p>	<p>Nu se acceptă. Codul administrativ prevede dreptul de a contesta deciziile administrative, aceste prevederi vor rămâne aplicabile, cu excepțiile stabilite în proiect. Excluderea totală a posibilității de contestare este neconstituțională.</p>
Articolul 15. Contestarea deciziei Comisiei de evaluare	Comisia de la Veneția	215. 37. Dreptul de contestație pare să se extindă dincolo de candidat la „orice persoană care a participat la procedura administrativă”. Pe cine acoperă acest lucru? Acoperă persoanele apropiate sau proprietarii de proprietăți care consideră că istoria lor comercială poate fi supusă	Se acceptă. Proiectul conține prevederi referitoare la

<p>(1) Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată referitor la aspectele ce țin de procedura de evaluare în termen de 5 zile de către candidatul evaluat sau oricare persoană interesată, care a participat la procedura administrativă de evaluare a candidatului.</p> <p>(2) Acțiunea în contestare a deciziei Comisiei de evaluare se depune la Curtea de Apel Chișinău.</p> <p>(3) Prin derogare de la art. 209 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, acțiunea în contestare a deciziei Comisiei de evaluare se depune în decurs de 5 zile de la data recepționării deciziei.</p>		<p>criticilor? Ar trebui să fie clar dacă efectul inițierii unei contestații este de a opri competiția până când contestația este soluționată.</p> <p>38. Nu este clar care va fi consecința deciziei Curții de Apel Chișinău sau a instanței superioare – în cazul în care decizia curții de apel este atacată – dacă instanța va casa decizia IEC. Va fi trimis cazul către IEC pentru reexaminare sau instanța va avea ultimul cuvânt dacă un petiționar ar trebui promovată la următoarea fază de selecție? Procesul de selecție inițial la IEC va fi suspendat până când cazul petiționarului va fi soluționat în final în instanțe și/sau la IEC? Acestea sunt întrebările care necesită niște răspunsuri clare în proiectul de lege. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, contestația nu ar trebui să oprească competiția. Apelul ar putea elimina pata de pe reputație, dar nu va depăși faptul că competiția a continuat cu un rezultat.</p>	faptul că decizia Comisiei de evaluare se contestă doar de către candidatul vizat.
	World Bank	216. alin. (1); 1) The time for appeal is too short. It should be at least 10 calendar days. 2) "or any interested person who participated in the administrative procedure for evaluating the candidate" – Not clear who is meant by this provision. There is no need to allow additional appeal possibilities and complicate the proceedings. It is enough if only the candidate is eligible to appeal. 3) "regarding the aspects related to the evaluation procedure" – A better wording could be "regarding procedural aspects of the evaluation".	Se acceptă parțial. Termenul pentru apel a fost prelungit până la 5 zile.
		217. alin. (3); The deadline is too short and duplicates provision of para. (1).	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
		218. alin. (4); The deadline is too short.	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
	Consiliul Superior al	219. La art.15 considerăm că, deciziile Comisiei de evaluare urmează a fi contestate la Consiliul Superior al Magistraturii, organul de autoadministrare judecătorească, care deține toată informația privind activitatea judecătorilor	Nu se acceptă. Contestarea deciziilor CE va avea loc pe cale de contencios administrativ, iar CSM

(4) Prin derogare de la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, recursul împotriva deciziilor Curții de Apel Chișinău ca instanță de fond, pronunțate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare se depune în termen de 3 zile de la data pronunțării deciziei Curții de Apel Chișinău.”.	Magistraturii		nu are statut de instanță de judecată în sensul Codului administrativ nr. 116/2018. De asemenea, reieșind din termenele restrînse pentru deblocarea activității CSM și CSP, nu poate fi prevăzută o procedură prealabilă contestării la Curtea Supremă de Justiție.
		220.	Totodată, este necesar de specificat termenul de examinare a acțiunii în contestare și a recursului de către instanțele de judecată. Or, dacă este indicat un termen redus de contestare ar fi imperativ de indicat și termenul de examinare.
	Curtea Supremă de Justiție	221.	La art. 15 alin. (1) se propune excluderea sintagmei „referitor la aspectele ce țin de procedura de evaluare”. Observăm că în redacția propusă în proiectul Legii, controlul deciziei Comisiei de evaluare se limitează doar la verificarea procedurii, deși aceasta poate fi ilegală din alte motive. În atare situație, instanța de judecată nu va putea reexamina stabilirea faptelor realizată de către Comisia de evaluare, și respectiv nu va putea revizui în mod efectiv eventuala soluție cu privire la neadmiterea candidatului la concursul propriu-zis. Întinderea controlului exercitat de instanță va echivala cu un recurs în drept, nu cu un control de “plină jurisdicție”. În cauza Ramos Nunes De Carvalho E Sá v. Portugalia (21 iunie 2016, § 83), Curtea Europeană a subliniat că „instanța” pe care o are în vedere articolul 6 § 1 trebuie să aibă competența de a examina toate problemele de fapt și de drept relevante pentru soluționarea litigiului pentru care a fost sesizată. Același articol reclamă ca instanțele să indice în mod suficient motivele pe care se bazează, iar această condiție impune oferirea unui răspuns special și explicit la motivele decisive pentru soluționarea litigiului în discuție (Tato Marinho Dos Santos Costa Alves Dos Santos Et Figueiredo v. Portugalia, 21 iunie 2016, § 50).

			<p>Totuși, potrivit proiectului Legii în discuție, instanței de judecată nu i se va conferi competența de a efectua o reexaminare a faptelor stabilite de către Comisia de evaluare, astfel că instanța va fi restricționată să examineze probleme care pot fi fundamentale pentru litigiile cu care este sesizată. Eventualii reclamanți nu vor avea posibilitatea unei reexaminări a faptelor decisive pentru cauza lor de către o instanță de judecată (Tsfayo v. Regatul Unit, 14 noiembrie 2006, § 48).</p> <p>Dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor.</p> <p>În aceeași ordine de idei, Curtea Constituțională a RM s-a pronunțat la 14.05.2018 prin Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 25 alin. (1) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și art. 10 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ.</p> <p>Curtea Constituțională a statuat că prevederile contestate din art. 25 alin. (1) din Legea nr. 947/10.07.1996 (hotărârile CSM pot fi contestate doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare) nu-i conferă CSJ, ca instanță de fond, competența de a efectua o reexaminare a faptelor stabilite de către Consiliul Superior al Magistraturii, în cauze disciplinare împotriva judecătorilor.</p> <p>S-a menționat că „Curtea Supremă de Justiție este împiedicată să examineze probleme care pot fi fundamentale pentru litigiile cu care este sesizată. Totuși, pentru respectarea standardelor articolului 20 din Constituție, Curtea Supremă de Justiție trebuie să aibă, în materia controlului contestațiilor la hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, capacitatea de a soluționa problemele cu care se confruntă de o manieră eficientă și de a realiza un control la fel de eficient al cauzelor (a se vedea Ramos Nunes De Carvalho E Sá v. Portugalia, § 88).</p> <p>Așadar, controlul, a cărui realizare o impun dispozițiile contestate pentru Curtea Supremă de Justiție în materie de contestații ale hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, nu are o întindere suficientă și contravine articolului 20 din Constituție.”</p> <p>Menționăm că, în prezent la Curtea Europeană a Drepturilor Omului sunt pendinte mai multe cauze versus Republica Moldova, în care reclamanții (exjudecători) au invocat încălcarea drepturilor lor în baza art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție, în care s-au plâns că nu au putut să obțină examinarea în fond a plângerilor lor cu privire la hotărârile CSM,</p>
--	--	--	--

		<p>deoarece CSJ, examinând cauza doar pe aspectele de procedură, a eșuat să exercite un control suficient, încălcând astfel dreptul lor de acces la justiție. Cauzele respective au fost comunicate Guvernului Republicii Moldova.</p> <p>Reieșind din cele expuse, conchidem că formularea ce se propune în proiect nu are o întindere suficientă, nu-i conferă instanței de judecată (Curții de Apel Chișinău, ca instanță de fond) capacitatea de a soluționa cauzele într-o manieră eficientă și de a realiza un control judiciar eficient.</p> <p>Deci, trebuie să existe posibilitatea de a contesta decizia Comisiei de evaluare sub toate aspectele în fapt și în drept, nu doar în privința celor ce țin de procedura de evaluare.</p> <p>După cum rezultă din art. 15 alin. (2) din proiectul de lege vizat, subiecții cu drept de contestare a deciziei Comisiei de evaluare pot depune doar acțiuni în contestare la Curtea de Apel Chișinău.</p> <p>Conform art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare).</p> <p>Iar potrivit art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.</p> <p>De asemenea, ne alăturăm argumentelor expuse în pct. 38 din Avizul comun al Comisiei de la Veneția și al Direcției generale pentru drepturile omului și statului de drept a Consiliului Europei, potrivit cărora „Nu este clar care va fi consecința deciziei Curții de Apel Chișinău sau a instanței superioare - în cazul în care hotărârea Curții de Apel va fi atacată - dacă instanța va anula decizia CEI. Cazul va fi retrimis la CEI pentru reexaminare sau instanța va avea un cuvânt final de spus dacă un petiționar ar trebui să fie promovat la următoarea fază de selecție? Va fi suspendat procesul inițial de selecție la IEC până când cazul petiționarului va fi soluționat definitiv în instanță și/sau la IEC? Acestea sunt întrebări care necesită răspunsuri clare în proiectul de lege. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, recursul nu ar trebui să oprească concursul. Recursul ar putea șterge pata de pe reputație, dar nu va depăși faptul că concursul a continuat până la un rezultat”.</p>	
--	--	---	--

		222.	<p>Art. 15 alin. (4) din proiect prevede că „prin derogare de la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ al RM, recursul împotriva deciziilor Curții de Apel Chișinău ca instanță de fond, pronunțate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare se depune în termen de 3 zile de la data pronunțării deciziei Curții de Apel Chișinău”. Nota informativă anexată la proiect motivează aceste prevederi prin faptul că aceste termene restrânse de contestare sunt justificate de faptul că evaluarea integrității se efectuează în privința unor persoane care participă în „scrutine”, motiv pentru care aici urmează a fi reținute considerentele avute în vedere la consacrarea termenelor restrânse pentru procedurile de contestare similare prevăzute de Codul electoral.</p> <p>Însă, înaintând aceste propuneri, nu s-a ținut cont de prevederile art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, care prevede:</p> <p>(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.</p> <p>Astfel, alineatul citat prevede că decizia Curții de Apel urmează a fi notificată, acordând 30 de zile pentru motivarea recursului, fapt care va compromite realizarea prevederilor ce propun contestarea în termen de 3 zile de la data pronunțării.</p> <p>Prin urmare propunerile menționate urmează a fi armonizate cu prevederile art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.</p>	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
	Curtea de Apel Bălți	223.	<p>Art. 15 indică asupra faptului că contestarea deciziei Comisiei de evaluare la alin. (1), poate fi contestată doar referitor la aspectele ce țin de procedura de evaluare, considerăm că este absolut necesar să fie posibilă și contestarea și pe fondul acesteia;</p>	Se acceptă.
		224.	<p>La alin. (2) din art. 15, se indică doar faptul că, decizia Comisiei de evaluare se contestă la Curtea de Apel Chișinău. Ținând cont de faptul că, examinarea contestațiilor are loc în procedura Contenciosului administrativ, este necesar de indicat expres dacă în cazul dat urmează sau nu de respectat procedura prealabilă de soluționarea litigiului;</p>	Se acceptă.
	Curtea de Apel Chișinău	225.	<p>Art. 15 al. 1 al proiectului Legii propunem excluderea sintagmei " poate fi contestată referitor la aspecte ce țin de procedura de evaluare" deoarece redacția actuală propusă de autorul proiectului instituie derogări de la normele prevăzute de Codul administrativ și art. 13 din Convenția CEDO or, dreptul candidatului de a contesta hotărârea doar sub aspecte procedurale este o încălcare gravă și periculoasă a dreptului candidatului la un recurs efectiv, asta în condițiile în care articolul 13 din Convenția Europeană stabilește că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate are dreptul să se adreseze</p>	Se acceptă.

		<p>efectiv unei instituții naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale. Termenul „recurs efectiv”, în sensul acestui articol, urmează a fi privit nu ca o cale de atac instituită prin lege, ci ca un remediu real instituit la nivel internațional și național, conform căruia orice persoană considerată victimă a unei violări ale drepturilor sale prevăzute de Convenție să poate ataca în fața instanțelor judecătorești pretinsa violare.</p> <p>La acest capitol urmează a fi luate în considerație și constatările Curții Europene a Drepturilor Omului, care a notat că în situația în care un organism judiciar însărcinat cu examinarea contestațiilor referitoare la „drepturi și obligații cu caracter civil” nu îndeplinește toate exigențele articolului 6 § 1 din Convenție, nu se produce o încălcare a Convenției dacă procedura în fața acestei entități a făcut obiectul „controlului ulterior al unui organism judiciar cu plenitudine de jurisdicție care îndeplinește, în ceea ce-l privește, garanțiile acestui articol” (Albert și Le Compte v. Belgia, 10 februarie 1983, § 29, seria A nr. 58, și Tsfayo v. Regatul Unit, nr. 60860/00, § 42, 14 noiembrie 2006)</p> <p>Relevante sunt constatările Curții Constituționale prin care a declarat neconstituțională sintagma „[...] doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare” din art. 25 alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, enunțând inter alia că cerințele pe care le impun dispozițiile legale contestate nu îi conferă un caracter suficient controlului realizat de către Curtea Supremă de Justiție în materia contestațiilor împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii.</p> <p>Sub aspectul celor expuse, supra se constată că, dreptul la un recurs de ilegalitate, este garantat, atât sub aspectul legalității procedurale, cât și în partea temeiniciei și legalității în partea materială.</p>	
		226. La art. 15 al. 4 al proiectului Legii, propunem ca termenul de recurs împotriva deciziilor Curții de Apel Chișinău să fi extins până la 5 zile, deoarece în opinia instanței noastre, termenul de 3 zile este foarte limitat.	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
Procuratura Generală	227.	La articolul 15 alin.(1) de redat cu următorul conținut: „(1) Decizia Comisei de evaluare poate fi contestată referitor la aspectele ce țin de procedura de evaluare, aprecierea probelor, temeiurile esențiale de fapt și de drept pe care le-a luat în considerare comisia, în termen de 7 zile de către candidatul evaluat”.	Nu se acceptă. Depunerea unei contestații nu va suspenda concursul. Astfel, contestarea va

		<p>Proiectul nu oferă o claritate în ceea ce privește contestarea deciziilor și anume dacă contestarea suspendă procedura de selecție și evaluare finală a candidatului.</p> <p>Referitor la alin.(3) și alin.(4) în partea ce ține de termenul de contestare a Deciziei de evaluare a integrității și a Deciziei Curții de apel de 5 și respectiv 3 zile, menționăm faptul că acești termeni sunt în măsură să încalce drepturile persoanei la un recurs efectiv, precum și dreptul la apărare: or, termenii respectivi sunt foarte restrânși și nu oferă persoanei interesate realizarea dreptului efectiv privind contestarea deciziilor menționate.</p> <p>Propunem preluarea termenilor generali de contestare prevăzute în Codul administrativ.</p>	avea importanță doar din perspectiva restabilirii reputației candidatului care a eșuat evaluare, dar nu-l va repune în concurs. Or, nici o lege nu-i acordă candidatului garanția că va fi câștigătorul în concurs. Drept urmare, decizia CE poate fi contestată doar sub aspecte de procedură. Menționăm că prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
Consiliul Superior al Procurorilor	228.	Art. 15 alin. (1) Procedura de contestare propusă de proiect este una defectuoasă, întrucât se limitează doar la posibilitatea contestării doar din motive procedurale. Respectiv, imposibilitatea contestării pe fond nu este justificată și contravine principiilor de drept, ori în acest mod nu sunt respectate exigențele dreptului la un recurs efectiv, așa după cum prevede CEDO și după cum este consfințit în avizele de specialitate.	Se acceptă. Prevederile respective au fost revizuite.
	229.	Termenul de examinare a procedurii în contencios nu sunt clarificați, ceea ce implică un risc sporit de tergiversare a procedurilor respective.	Se acceptă. Prevederile respective au fost revizuite.
CRJM	230.	Art. 15 Se propune excluderea art. 15. Argumente: Propunem excluderea contestării. Contestarea la Curtea de apel ar putea reduce la zero întreaga evaluare, deoarece judecătorii compromiși ar putea invalida orice decizie a comisiei.	Nu se acceptă. Codul administrativ prevede dreptul de a contesta deciziile administrative, aceste

		Aceasta o arată și experiența altor state. De asemenea, aceasta va tergiversa organizarea Adunării Generale a Judecătorilor, alegerea noilor membri în CSM și CSP și evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. În plus, nu există un drept de a deveni membru la CSM și CSP.	prevederi vor rămâne aplicabile, cu excepțiile stabilite în proiect. Excluderea totală a posibilității de contestare este neconstituțională.
Uniunea Avocaților or din Republica Moldova	231.	Cu privire la aspectele ce pot fi contestate în instanța de judecată, limitarea doar la aspecte de procedura de evaluare riscă să fie declarată neconstituțională, or aceasta ridică probleme și prin prisma articolului 6 § 1 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, deci prin prisma articolului 20 din Constituție. În acest sens, controlul instanței de contencios administrativ trebuie să fie unul deplin, în fapt și în drept, cu privire la orice aspect (procedural sau substanțial). Se vor avea în vedere inclusiv rațiunile exprimate în Hotărârea sa nr. 13 și nr. 18 din 2018 cu privire la controlul efectuat de către Curtea Supremă de Justiție în materie de hotărâri disciplinare emise de către Consiliul Superior al Magistraturii și contestarea hotărârilor Comisiei de licențiere a profesiei de avocat. În Alexandridis v. Grecia, 21 februarie 2008, § 46, Curtea Europeană a reamintit că articolul 13 din Convenție impune existența în dreptul intern a unui remediu pentru cererile care pot fi considerate „îndreptățite” în sensul Convenției. Un asemenea remediu trebuie să-i permită, în prezenta cauză, instanței naționale competente să cunoască conținutul cererii bazate pe Convenție și să ofere o redresare adecvată. Remediu trebuie să fie unul obiectiv, atât în practică, cât și în drept. De altfel, în Alexandridis, Curtea Europeană a constatat existența unei încălcări a articolului 13 din Convenție, din cauza lipsei unui asemenea remediu (§ 49).	Se acceptă. Prevederile respective au fost revizuite.
	232.	Contestarea deciziei comisiei de evaluare (art. 15) de către orice persoană riscă să fie declarată inadmisibilă de instanța de contencios administrativ, or acesta nu va putea justifica existența unui drept vătămat prin activitatea administrativă, or decizia comisiei îl vizează doar pe candidat și restrânge doar drepturile acestuia. Conform art. 11 al Codului administrativ, <i>acte defavorabile</i> sunt actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.	Se acceptă.

		233.	Totodată, propunem să se specifice că doar actele defavorabile privind nepromovarea evaluării integrității să poată fi contestate, căci doar în privința acestora există un interes legitim și un drept vătămat.	Se acceptă.
		234.	La alin. (2) art. 15 propunem a se completa dispoziția prin a se menționa expres că anume Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva deciziilor privind nepromovarea evaluării integrității, emise de comisia de evaluare a integrității „fără a recurge la procedura prealabilă”. Astfel, competența jurisdicțională se reglementează în mod clar, or depunerea unei acțiuni la o anumită instanță nu semnifică întotdeauna examinarea acesteia de către aceeași instanță.	Se acceptă.
		235.	La alin. (3) art. 15 atragem atenția că norma juridică în cauză este o normă juridică specială în raport cu cele prevăzute în Codul administrativ, iar derogările sau excepții sunt, în esență, aceleași norme juridice speciale. Prin urmare, propunem să fie exclus textul „Prin derogare de la art. 209 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/20187”. Aceleași propuneri sunt valabile și în mod similar se va proceda și în privința alin. (4) art. 15.	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
		236.	La alin. (3) și (4) art. 15 calcularea termenului trebuie efectuat de la data comunicării hotărârii motivate, or pronunțarea hotărârii nu este însoțită și de partea motivantă a acesteia, ci doar de dispozitiv, iar motivarea se realizează în 45 de zile lucrătoare.	Nu se acceptă. Prevederile referitoare la calea de atac au fost revizuite.
		237.	La alin. (4) art. 15 propunem calcularea termenului de 3 zile pentru depunerea recursului de la comunicarea hotărârii motivate primei instanțe, și nu de la pronunțare.	Se acceptă.
Capitolul III. MODIFICĂRI LA UNELE ACTE LEGISLATIVE	World Bank	238.	The amendments should set a clear duration of the Evaluation Committee's mandate (as suggested above, it could 4-6 years). The amendments below introduce permanent provisions in the Law on SCM and other laws which are not limited in time. To ensure temporary character of the special evaluation mechanism, the Transitional provisions of the draft law should have a "sunset clause" and terminate these provisions once the Committee's mandate expires. Or, alternatively, this law should not include changes in the laws on SCM, SCP, etc. but include relevant substantive provisions in its own transitional provisions.	Se acceptă parțial. Durata mandatului a fost redactată mai detaliat.
	Consiliul Superior al	239.	Capitolul III Referitor la candidații la funcția de membru din rândul societății civile, nu sunt specificate consecințele nepromovării evaluării integrității de către aceștia. Or, ar fi necesar a lua atitudine față de verificările și constatările Comisiei. (Art.3 alin. (3 ¹) Legea nr.947/1996); art.4 alin.(2 ¹) , art.16 alin.(4 ¹) Legea nr.154/2012; art.10 alin.p ¹) Legea nr. 178/2014)	Nu se acceptă. Candidatul care nu a promovat evaluarea integrității nu va fi admis la concurs,

	Magistraturii			indiferent dacă ei vine "din rîndul societății civile" sau din rîndul judecătorilor sau procurorilor. Consecința este comună pentru toți.
Articolul 16. Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii	World Bank	240.	<p><u>alin. 1.</u></p> <p>1) This limits the scope of evaluation only to candidates for SCM members from among tenured law professors and excludes judicial candidates (as they are mentioned in para.3 of Article 3 SCM Law). It may be a technical error, because the amendment to Article 3-1 that concerns selection of judicial SCM members mentions mandatory passing of the integrity evaluation.</p> <p>Vetting of candidates proposed by the judiciary should be part of the new evaluation instrument. Considering the current context and justification for the proposed extraordinary measure, vetting of judicial candidates may be even more important than vetting of other candidates and should not be excluded.</p> <p>2) "Candidates for the position of member of the Superior Council of Magistracy, provided in para. (3) are subject to the integrity assessment by the Independent Committee for the assessment of the integrity of candidates..." – From legal drafting perspective, it would be better to refer to the specific law on vetting.</p> <p>3) "The candidate who did not pass the evaluation cannot be elected as a member and alternate member of the Superior Council of Magistracy" – It would be better to state directly that candidates who did not pass the evaluation discontinue their participation in the competition automatically once the evaluation commission's decision is final. Otherwise, technically they may continue participation in the competition even though they cannot be elected. It will also exclude any need for any additional formal decisions to remove such candidates from the selection process.</p> <p>4) We suggest stipulating additional details on the place of the evaluation in the process of selection of SCM members. The law should clearly regulate when the candidates are sent to the Evaluation Committee for integrity assessment. For example, it could stipulate that the Parliament's Legal Affairs Committee receives applications for participation in the competition</p>	<p>1) Se acceptă. Proiectul prevede un cerc mai larg de subiecți.</p> <p>2) Se acceptă parțial. Textul a fost revizuit.</p> <p>3) Se acceptă.</p> <p>4) Se acceptă.</p>

			for SCM member position and admits persons to the competition if their applications comply with the formal requirements. Then the Committee sends the documents submitted by the candidates to the Evaluation Committee and the competition is suspended until the assessment decisions are provided. Candidates who did not pass the evaluation are removed from the competition once the evaluation decision is final. A similar procedure should be stipulated in the law for the selection of judicial members (who and when sends the documents submitted by the candidates for judicial SCM members to the Evaluation Committee and that the General Assembly of Judges considers and elects SCM members only from among candidates who passed the integrity evaluation).	
		241.	<p><u>alin. 2.</u></p> <p>There is a contradiction between this provision (that requires that the application of the judicial candidates for SCM members includes a decision of the Evaluation Committee) and the provision of the draft vetting law that requires SCM to forward information on candidates to the Evaluation Committee after receiving their application. The candidate's application cannot include the decision of the Evaluation Committee, as the procedure should include the following steps: the candidate applies and submits documents required by law, the selecting body (for example, General Assembly of Judges) forwards candidate's materials to the Evaluation Committee if the application complies with the formal requirements, the Evaluation Committee conducts an evaluation and provides its decision to the selecting body which conducts selection/election among candidates who passed the integrity evaluation.</p>	Se acceptă. Textul a fost redactat
	Curtea Supremă de Justiție	242.	<p>La art. 16 din proiect ce vizează modificarea Legii nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii propunem următorul conținut la art. 3¹ alin. (1) lit. a):</p> <p>„are o vechime în funcție de judecător de cel puțin 3 ani efectiv lucrați;”</p> <p>Majorarea vechimii în muncă pentru membrii Consiliului Superior al Magistraturii e necesară întrucât Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească, competențele căruia implică necesitatea de a avea experiență profesională care se dobândește în ani. Totodată, această propunere se argumentează, inclusiv și prin faptul că un judecător urmează să treacă prima evaluare a performanțelor la 3 ani de activitate.</p> <p>De asemenea, nu este clar de ce autorul Legii propune ca la funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor din rîndul procurorilor poate fi ales candidatul care are o vechime în funcție de procuror de cel puțin 3 ani efectiv lucrați, iar în cazul membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este prevăzut că poate fi ales candidatul care are o</p>	Nu se acceptă. Propunerea nu vizează nemijlocit obiectul de reglementare a proiectului.

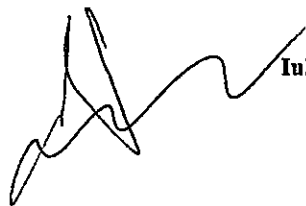
			vechime în funcție de judecător de cel puțin 2 ani efectiv lucrați (introdus prin Legea nr.103 din 24.08.2021).	
Articolul 17. Legea nr. 154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor	Curtea de Apel Chișinău	243.	Art. 17 al. 1 și 2 al proiectului Legii urmează a fi completat cu sintagma "și colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor" or, proiectul reglementează raporturi juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților din rândul judecătorilor inclusiv și în cadrul acestui Colegiu. În rest, susținem proiectul Legii prezentat pentru avizare iar alte sugestiile marginale proiectului examinat, nu sunt.	Nu se acceptă. Referitor la Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor precizăm că proiectul deja prevede completarea art. 16 din Legea nr. 154/2012. Drept urmare, completarea propusă nu este necesară.
Articolul 18. Articolul 10 din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor		244.		
Articolul 19. Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură		245.		
Articolul 20. (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2022. (2) Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea	World Bank	246.	alin. (2): We recommend adding a transitional provision that sets the goal of appointing the first composition of the Independent Evaluation Committee within 28 days after enactment of the law.	Nu se acceptă. Termenul propus se poate dovedi a fi excesiv de rigid.
		247.	alin. (3): It may be advisable first to fill in vacancies in the SCM and SCP and only then start evaluation of the candidates for subordinate bodies (bodies for selection, evaluation and discipline of judges and prosecutors). SCM and SCP are heavily involved in the selection of	Se acceptă.

funcționării prezentei legi, inclusiv: a) remunerarea membrilor Comisiei de evaluare prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a) din contul mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat pentru evaluarea externă/extraordinară a judecătorilor și procurorilor; b) contactarea în decursul a 5 zile lucrătoare a partenerilor de dezvoltare și Parlamentului în vederea desemnării de către aceștia a membrilor Comisiei de evaluare și identificării și angajării persoanelor care vor activa în cadrul secretariatului Comisiei de evaluare. (3) În termen de 15 zile de la			members of the said subordinate bodies (either by convening the general assembly of judges/prosecutors, directly appointing non-judicial members, or delegating members to the selection commission). It makes sense first to ensure that the vacancies in the SCM and SCP are filled with people of integrity and only then allow them to form other bodies that play important role in the judicial/prosecutorial systems. The transitional provisions could therefore stipulate that the Independent Evaluation Committee should evaluate candidates to fill in vacancies of SCM/SCP members that exist at the time of enactment of the amendments (or also which will appear during a certain short period after the enactment, if the mandate of certain SCM/SCP members will expire soon). Once these vacancies are filled, the selection of members of the subordinate bodies should start and include integrity evaluation by the Independent Evaluation Committee.	
	Ministerul Finanțelor	248.	- la art.20, alin.(2), litera a) se va expune în următoarea redacție: „a) membrii Comisiei de evaluare prevăzuți la art.5 alin.(1) lit. a) beneficiază de o indemnizație lunară din contul mijloacelor financiare aprobate în bugetul Ministerului Justiției pentru evaluarea externă/extraordinară a judecătorilor și procurorilor.”	Se acceptă.
	Curtea de Apel Bălți	249.	Conform art. 20 alin. (4) lit. a) Consiliul Superior al Magistraturii va convoca Adunarea Generală a Judecătorilor pentru selectarea membrilor consiliului respectiv și ai organelor specializate ale acestuia în vederea suplinii funcțiilor vacante. Considerăm că prevederea dată creează confuzie , dat fiind că Adunarea Generală alege membrii CSM și a Colegiilor specializate, prin urmare este necesar de a se stabili expres dacă acestea urmează a fi aleși din lista candidaților deja evaluați sau din cei înregistrați.	Nu se acceptă. La intrarea în vigoare a prezentului proiect, vor fi modificate și legile conexe. Drept urmare, condiția de a fi evaluat pozitiv de către CE va deveni obligatorie pentru toți candidații.
		250.	Totodată, Legea respectivă nu cuprinde nici o prevedere cu privire la aplicabilitatea acesteia, astfel nu este cert dacă aceasta vizează doar pentru candidații care urmează să fie aleși în actualul Consiliu Superior al Magistraturii sau și pentru viitor, considerăm necesar indicarea expresă a acestor prevederi, întru înlăturarea oricăror divergențe și confuzii pe viitor.	Se acceptă parțial. Proiectul prevede expres perioada pentru care se constituie CE.
	Uniunea Avocaților	251.	În ceea ce privește convocarea adunărilor generale ale judecătorilor și procurorilor în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, menționăm că acest termen poate fi	Se acceptă.

<p>intrarea în vigoare a prezentei legi</p> <p>Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova va identifica sediul pentru desfășurarea activității Comisiei de evaluare.</p> <p>(4) În termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:</p> <p>a) Consiliul Superior al Magistraturii va convoca Adunarea Generală a Judecătorilor pentru selectarea membrilor consiliului respectiv și ai organelor specializare ale acestuia în vederea suplinii funcțiilor vacante;</p> <p>b) Consiliul Superior al Procurorilor va convoca Adunarea Generală a</p>	<p>or din Republica Moldova</p>	<p>insuficient, or înainte de ași înainta candidaturile sale la funcțiile vacante din cadrul organelor profesionale este necesară organizarea procesului e evaluare de către comisia de evaluare a integrității, a cărei creare, aprobare a regulamentului. Ținând cont și de vacanța de iarnă a Parlamentului care aprobă și propune membrii comisiei, va dura cel puțin 2 luni. După crearea acestei comisii și aprobarea de către aceasta a regulamentelor proprii, va fi necesară evaluarea candidaților care și-au propus să candideze pentru funcțiile vacante în cadrul adunărilor generale corespunzătoare și abia după cele 30 de zile de evaluare a integrității va fi posibilă desfășurarea adunărilor generale date, ceea ce presupune o durată totală minimă de cel puțin 3 – 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.</p>	<p>Proiectul prevede faptul că adunările generale vor fi convocate în termen de 7 zile de la emiterea de către Comisia de evaluare a deciziei de evaluare a ultimului candidat.</p>
---	---------------------------------	---	---

<p>Procurorilor pentru selectarea membrilor consiliului respectiv și ai organelor specializare ale acestuia, în vederea suplinii funcțiilor vacante.</p> <p>(4) În termen de 10 zile de la constituire, Comisia independentă de evaluare va elabora și va aproba în cadrul ședinței, Regulamentul său de organizare și funcționare</p>			
--	--	--	--

Secretar de stat

Iulian RUSU